

ပြည်ထောင်စုမွတ်မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ^၁
ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန

လူမှုရေး ပဋိမတန်း

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အဖိုး၏
ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန

လူမှုရေး
ပညာမတန်း

၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ မတ်လ၊ အုပ်ရေ - ၁၅၀၀၀၀ အုပ်
၂၀၂၁-၂၀၂၂ ပညာသင်နှစ်

အမျိုးသားသင်ရှိုးညွှန်းတမ်းကော်မတီက

အတည်ပြုသည်။ အခြေခံပညာသင်ရှိုးညွှန်းတမ်း နှင့်

ကျောင်းသုံးစာအုပ်ကော်မတီ၏ မူပိုင်ဖြစ်သည်။

မာတိကာ

အစ်နှုံး

သင်ခန်း၏

ဝယ်ကိန္ဒာ

၁ ရရှိန်ကမ်းမြောင်ဒေသ

- (၁-၁) ရရှိန်ကမ်းမြောင်ဒေသရဲ့ တည်နေရာ၊ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်နဲ့
ရာသီဥတုအခြေအနေတွေ ဘယ်လိုရှိသလဲ

- (၁-၂) ရရှိန်ကမ်းမြောင်ဒေသရဲ့ လူမှုဘဝအခြေအနေတွေက
ဘယ်လိုလဲ

J အလယ်ပိုင်းချိုင့်ရှုမ်းဒေသ

- (J-၁) အလယ်ပိုင်းချိုင့်ရှုမ်းဒေသရဲ့ တည်နေရာ၊ မြေမျက်နှာ
သွင်ပြင်နဲ့ ရာသီဥတုအခြေအနေတွေ ဘယ်လိုရှိသလဲ

- (J-၂) အလယ်ပိုင်းချိုင့်ရှုမ်းဒေသရဲ့ ဒေသအလိုက် လူမှုဘဝ
အခြေအနေတွေကဘယ်လိုလဲ

(J-၂-၁) ရွှေဘိုမြို့နယ်

(J-၂-၂) နေပြည်တော်ပြည်ထောင်စုနယ်မြေ

(J-၂-၃) ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး

၃ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ

- (၃-၁) ကာ်လားဒေ့ရှုနိုင်ငံ

- (၃-၂) အိန္ဒိယနိုင်ငံ

- (၃-၃) တရုတ်နိုင်ငံ

- (၃-၄) လာအိုနိုင်ငံ

- (၃-၅) ထိုင်းနိုင်ငံ

၄ ကုန်းဘောင်ခေတ်

- (၄-၁) ကုန်းဘောင်ခေတ်မှာ နိုင်ငံတော်ကို ဘယ်လိုတည်ထောင်
ခဲ့ကြသလဲ

- (၄-၂) ကုန်းဘောင်ခေတ်ရဲ့ လူမှုရေးအခြေအနေတွေက
ဘယ်လိုလဲ

- (၄-၃) မြတ်သွေ့လက်အောက်ကို ဘယ်လိုကျရောက်ခဲ့သလဲ

၁၀

၉

၁၀

၁၁

၁၁

၁၀

၁၁

၁၂

၁၀

၁၂

၁၂

၁၂

၁၁

၁၂

၁၁

၁၂

ကိုလိုနီခေတ်

(၅-၁) မြိုတိသူလက်ထက် ပြန်မာနိုင်ငံအခြေအနေတွေက
ဘယ်လိုလဲ

၅၆

(၅-၂) အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ်တွေ ဘဏ္ဍာန်ပြန်လည်နှီးကြား
လာတာလဲ

၆၂

(၅-၃) လွှတ်လပ်ရေးကို ဘယ်လိုရယူခဲ့သလဲ

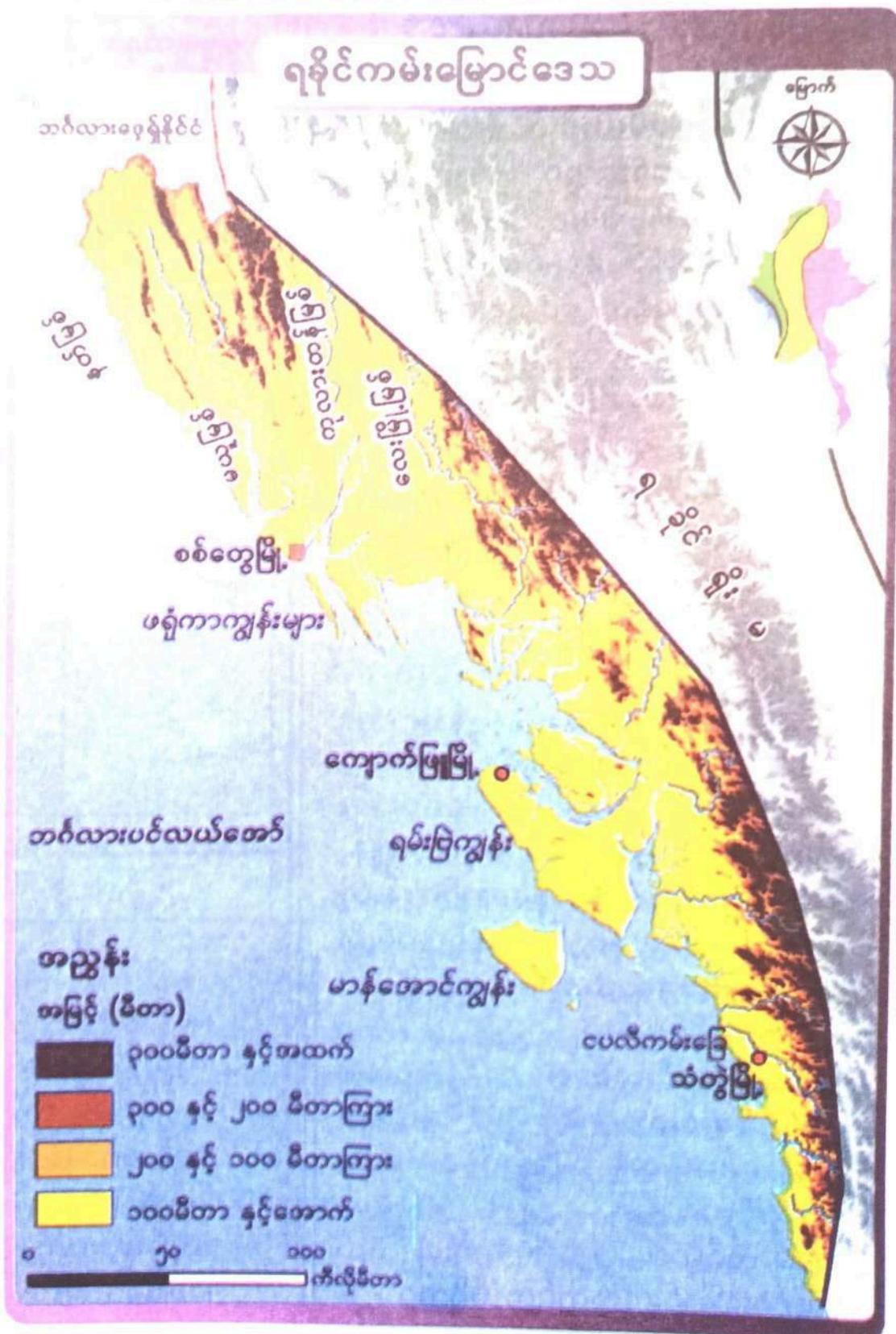
၆၅

အခန်း (၁)

ရရှိင်ကမ်းမြောင်ဒေသ

(၁-၁) ရရှိင်ကမ်းမြောင်ဒေသရဲ့ တည်နေရာ၊ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်နဲ့
ရာသီဥတုအမြေအနေတွေ ဘယ်လိုရှိသလဲ

မြန်မာနိုင်ငံရဲ့
သဘာဝ
အပိုင်းကြီး
ငါးပိုင်းကို
သိခဲ့ပြီးပြီဆိုတော့
အဲဒီအပိုင်း
တွေထဲက
ဒေသတစ်ခုဖြစ်တဲ့
ရရှိင်ကမ်းမြောင်
ဒေသရဲ့ ထူးခြား
ထင်ရှားတဲ့
မြေမျက်နှာ
သွင်ပြင်တွေကို
လေ့လာကြည့်
ကြရအောင်

ရခိုင်ကမ်းမြောင်ဒေသသည် ရခိုင်ရှိုးမနှင့် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်အကြားတွင်တည်ရှိပြီး မြောက်ဘက်တွင်ကျယ်၍ တောင်ဘက်တွင် ကျဉ်းမြောင်းသွားသည်။

ရခိုင်ကမ်းမြောင်ဒေသ၏မြောက်ပိုင်းတွင် သက်နှစ်တွန်ခေါက်တောင်တန်းများရှိသည်။ တောင်တန်းများအကြား မြစ်များစီးဆင်းလျက်ရှိသဖြင့် ကျဉ်းမြောင်းရှည်လျားသော မြစ်ဝှမ်းလွင်ပြင်များရှိသည်။ ရခိုင်ကမ်းမြောင်ဒေသတွင် နတ်မြစ်၊ မယူမြစ်၊ ကုလားတန်းမြစ်နှင့် လေးမြို့မြစ်တိုးစီးဆင်းလျက်ရှိသည်။ မယူမြစ်၊ ကုလားတန်းမြစ်နှင့် လေးမြို့မြစ်တို့ ပင်လယ်အတွင်းသို့ စီးဝင်ရာတွင် စစ်တွေ့လွင်ပြင်ဟုခေါ်သော မြစ်ဝကျန်းပေါ်လွင်ပြင်ဖြစ်ပေါ်သည်။ ထိုလွင်ပြင်သည် ရခိုင်ကမ်းမြောင်ဒေသ၏ တစ်ခုတည်းသော မြစ်ဝကျန်းပေါ်လွင်ပြင်ဖြစ်သည်။ နတ်မြစ်သည် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဘင်္ဂလားဒေသရှိနိုင်ငံအကြားရှိ နယ်နိမိတ်မြစ်ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ကမ်းရှိုးတန်းမြောက်ပိုင်းရှိ သက်နှစ်တွန်ခေါက်တောင်တန်းများ၏ အဆက်ဖြစ်သော ကမ်းလွန်ကျွန်းများသည် ရခိုင်ကမ်းမြောင်ဒေသတွင် ပါဝင်သည်။ ထင်ရှားသောကျွန်းများမှာ ဖရုံကာကျွန်းများ၊ ရမ်းပြိုကျွန်းနှင့် မန်အောင်ကျွန်းတို့ ဖြစ်သည်။ ကမ်းလွန်ကျွန်းများနှင့် ကမ်းရှိုးတန်းအကြားနေရာသည် နှစ်းမြေပို့ချကဲပင်လယ်တိမိပိုင်းဖြစ်သည်။

တောင်ပိုင်းတွင် ရခိုင်ရှိုးမမှ ကမ်းရှိုးတန်းအထိဆင်းလာသော တောင်စွယ်များကြားရှိ ပင်လယ်ကျွေးမှုးတွင် လျှပသော သဲသောင်ကမ်းခြေများရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ထင်ရှားသော ပလလီကမ်းခြေသည် ရခိုင်ကမ်းမြောင်ဒေသတွင်တည်ရှိသည်။

မေးခွန်းများ

(၁) ရခိုင်ကမ်းမြောင်ဒေသရှိ ထူးခြားထင်ရှားသည် မြေမျက်နှာသွင်ပြင်များ၏ အမည်များကိုဖော်ပြပါ။

ထူးခြားထင်ရှားသည် မြေမျက်နှာသွင်ပြင်များ	အမည်
လွင်ပြင်	
မြစ်များ	
ကျွန်းများ	
ကမ်းဓမ္မ	

(၂) ရခိုင်ကမ်းမြောင်ဒေသ၏ မြေပို့ကို ကြည့်ပြီး ဤဒေသ၏ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်များကို ရှင်းပြပါ။

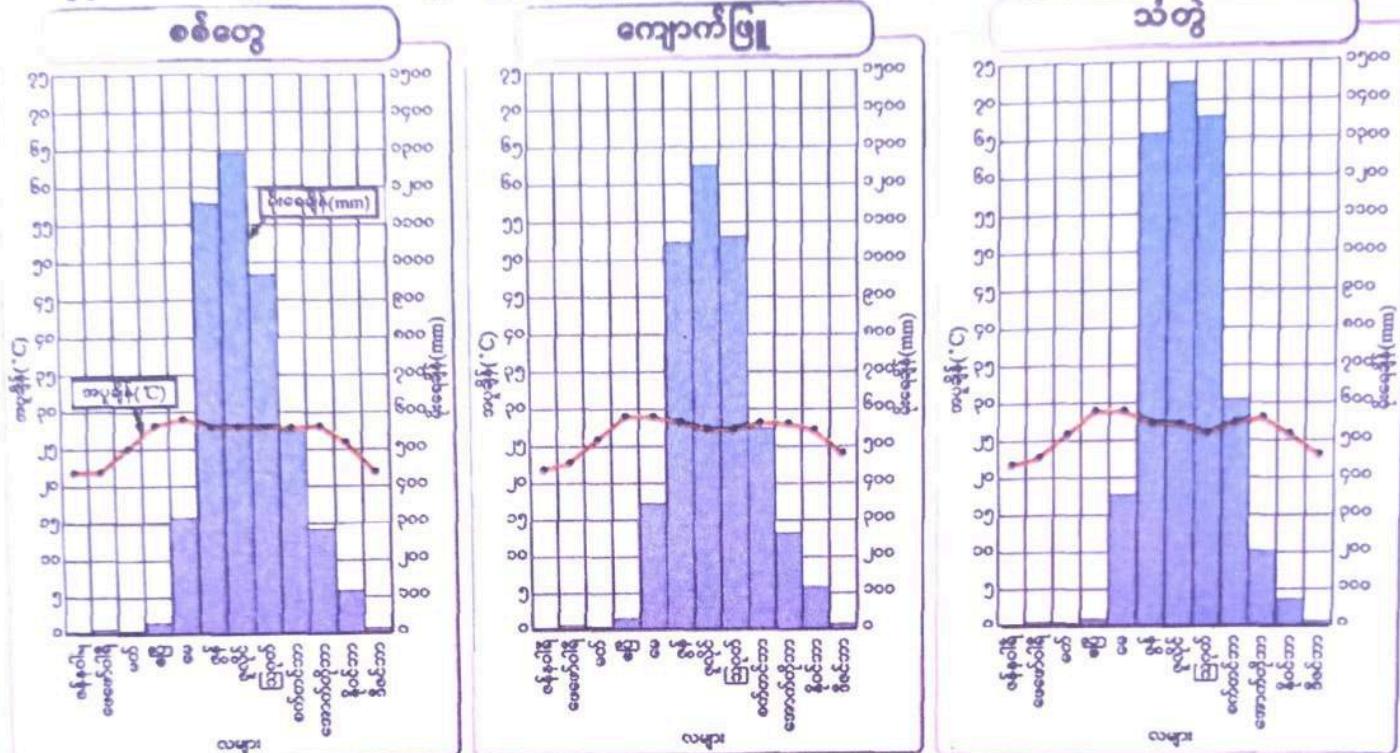
(၃) ရခိုင်ကမ်းမြောင်ဒေသရှိ နယ်နိမိတ်မြစ်၏ အမည်ကိုဖော်ပြပီး မည်သည့်နိုင်ငံနှင့် ပိုင်းခြားထားသည့်မြစ်ဖြစ်သနည်း။

အခန်း (၁) ရရှင်ကမ်းမြှောင်ဒေသ

ရရှင်ကမ်းမြှောင်ဒေသရဲ့ ရာသီဥတုအခြေအနေတွေကို လေလာကြရအောင် တည်နေရာ မြေမျက်နှာသွင်ပြင် ရာသီဥတုအခြေအနေတွေနဲ့ဆက်စွယ်ပြီး ဒေသတွင်းနေထိုင်သူတွေ ဘယ်လိုနေထိုင်လုပ်ကိုင်ကြတယ်ဆိုတာကိုလဲ လေလာကြမယ်

ရရှင်ကမ်းမြှောင်ဒေသရှိ ဖြူအရံး၏ အပူချိန်နှင့် မိုးပေရရှိန်အခြေအနေများ

ရရှင်ကမ်းမြှောင်ဒေသ၏ ရာသီဥတုသည် ယေဘုယျအားဖြင့် အပူချိန်သင့်တင့်ပြီး များသည်။ ထိုဒေသရှိ စစ်တွေ၊ ကျောက်ဖြူ၊ သံတွဲဖြူများတွင် ဓပါလနှင့် မေလတို့သည် အပူဆုံးလများဖြစ်ပြီး ဇန်နဝါရီလသည် အအေးဆုံးလဖြစ်သည်။ သို့သော အပူအအေး ကွာခြားချက်မှာ မများလှပေ။ ထိုသိဖြစ်ရခြင်းမှာ ထိုဖြူများသည် ပင်လယ်ကမ်းရှုံးတန်း တွင် တည်ရှိသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ဇန်၊ ဇူလိုင်နှင့် ဧပြုတို့လများသည် မိုးများသော လများဖြစ်ပြီး တောင်ဘက်ပိုင်းတွင်ရှိသော သံတွဲဖြူသည် စစ်တွေနှင့် ကျောက်ဖြူဖြူ၊ တို့ထက် မိုးပိုဂိုရာသွန်းသည်။ ရရှင်ကမ်းမြှောင်ဒေသတွင် တောင်တန်းများသည် ကမ်းရှုံးတန်းနှင့်အပြိုင် သွယ်တန်းနေသောကြောင့် မိုးများစွာရှာသွန်းခြင်းဖြစ်သည်။

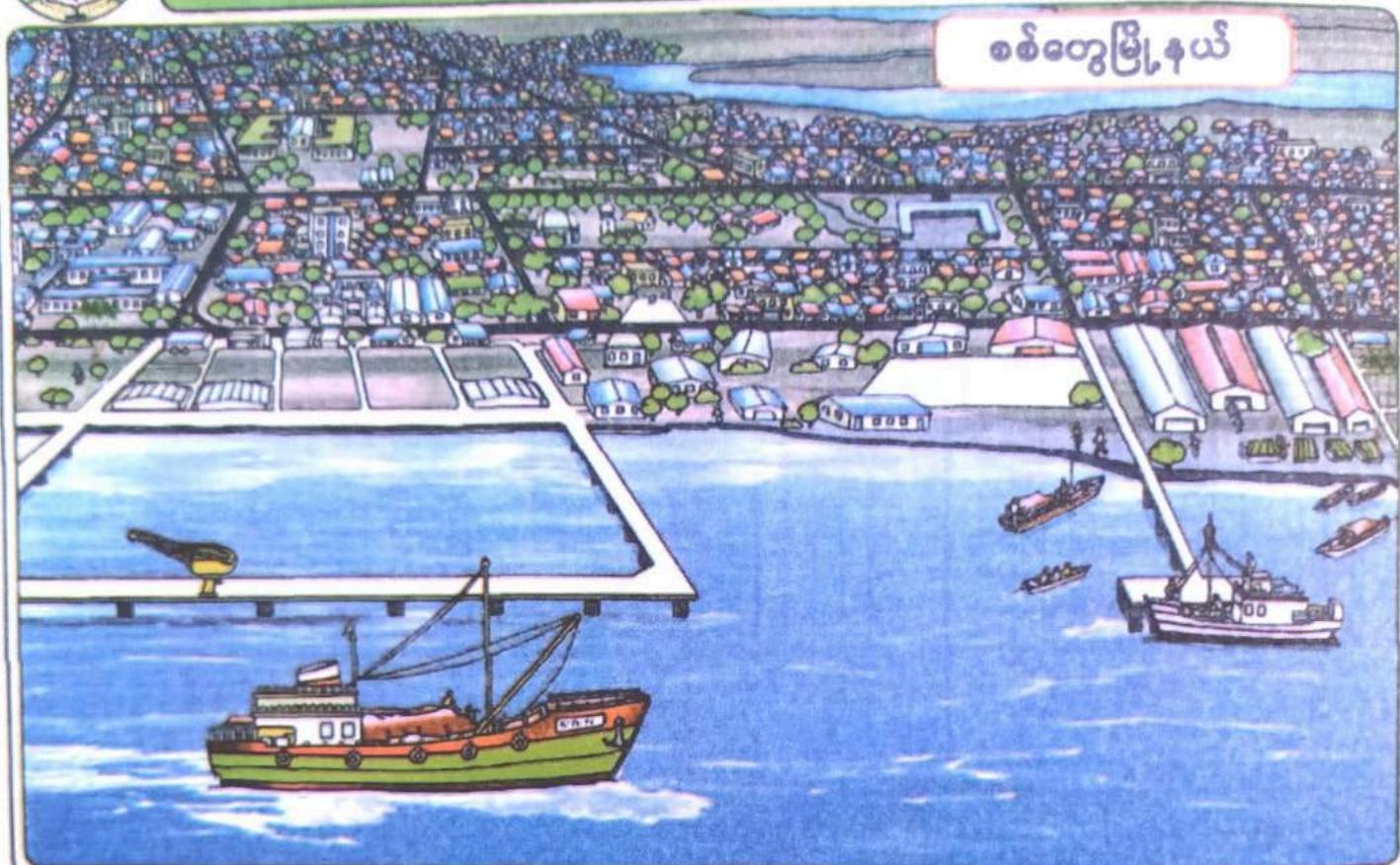
ရရှင်ကမ်းမြှောင်ဒေသ၏ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်နှင့် ရာသီဥတုအခြေအနေသည် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ရန် ကောင်းမွန်သည့်အပြင် ပင်လယ်ကမ်းရှုံးတန်းတစ်လျှောက် တွင်ရှိခြင်း၊ မြစ်ချောင်းများပေါ်များခြင်းတို့ကြောင့် ငါးလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ရန်လည်း အထူးကောင်းမွန်သည်။ ထိုကြောင့် စစ်တွေ၊ ကျောက်ဖြူ၊ သံတွဲစသည့် ဒေသများ၏ ကမ်းရှုံးတန်းတစ်လျှောက်တွင် နေထိုင်သူများသည် ငါးလုပ်ငန်းကို အစိကလုပ်ကိုင်ကြသည်။

အေးခွန်း။ ဂရပ်ပါအခြေအနေများအရ ရရှင်ကမ်းမြှောင်ဒေသ၏ ရာသီဥတုအခြေအနေကို ရှင်းပြပါ။

(၁-၂) ရရှိင်ကမ်းမြောင်ဒေသရဲ့ လူမှုဘဝအခြေအနေတွေက ဘယ်လိုလဲ

ရရှိင်ကမ်းမြောင်ဒေသရဲ့ မြို့နယ်တစ်ခုဖြစ်တဲ့ စစ်တွေမြို့နယ် အကြောင်းကို
လေ့လာကြရအောင်

စစ်တွေမြို့နယ်

စစ်တွေမြို့နယ်သည် ရရှိင်ပြည်နယ် စစ်တွေလွင်ပြင်တွင်တည်ရှိပြီး မြစ်ချောင်းများ
ပေါ်များသည်။ ထင်ရှားသောမြစ်များမှာ ကုလားတန်မြစ်နှင့် ကြိုတဲ့မြစ်တို့ဖြစ်သည်။

စစ်တွေမြို့နယ်သည် စတုရန်းကိုလိမ့်တာ ၂၃၀ ကျော် ကျယ်ဝန်းသည်။ ရရှိင်ပြည်
နယ်၏မြို့တော်ဖြစ်သော စစ်တွေမြို့အပါအဝင် ကျေးဇာပေါင်း ၈၀ ကျော်တို့ဖြင့် ၅၇.၈၉၍
ထားသည်။ လူဦးရေ ၃ သိန်းကျော်(၂၀၁၉ စာရင်းအရ)နေထိုင်သည်။ ရရှိင်၊ ဓမာစသည့်
တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများနှင့် အခြားလူမျိုးများလည်းစုပေါင်းနေထိုင်ကြသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ
အစွဲလာမ်ဘာသာ၊ ဟိန္ဒြာဘာသာနှင့် ခရစ်ယာန်ဘာသာတို့ကို ကိုးကွယ်ကြသည်။

စစ်တွေမြို့၏အရှေ့ဘက်တွင် စီးဆင်းလျက်ရှိသော
ကုလားတန်မြစ်သည် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အောင် အတွင်းသို့
စီးဝင်သည်။ ထိုနေရာတွင် သဘောကုန်းပတ်သက္ကာန်
ပိုင့်အပန်းဖြေစခန်းနှင့် ပင်လယ်ရေကြောင်းသွားလာသည့်
သဘောများ အန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးအတွက် ရေကြောင်း
အချက်ပြသည့် စီးပြတိက်လည်းရှိသည်။

ရှိုင့်အပန်းဖြေစခန်း

ထိုပြင် ရရှိနေလူမျိုးများအတွက် ဂုဏ်ယူစရာဖြစ်သည့် ရရှိနေယဉ်ကျေးမှုပြတိက်ကြီးတွင် ခေတ်အဆက်ဆက် ယဉ်ကျေးမှုအမွှအနှစ် များဖြစ်သည့် မိသုကာလက်ရာများ၊ ရှိုးရာဓလ္လာတိုးတမ်း စဉ်လာပွဲများ စသည်တို့ကိုပြသထားသည်။

စစ်တွေဖြို့နယ်သည် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အောက်နှင့် ကုလားတန်မြှစ်တို့ဆုံးရာ မြစ်ဝ ကျွန်းပေါ် လွင်ပြင်ဒေသဖြစ်၍ မြေပြုလကောင်းမွန်သဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွန်းကား ပြီး ဆန်စပါးအထွက်ကောင်းသည်။ ထိုပြင် ရှည်လျားသောကမ်းရှိုးတန်းရှိုပြီး နိုင်ငံတကာ နှင့် ပြည်တွင်းကုန်တင်သဘေားများ၊ ကမ်းရှိုးတန်းသွားခရီးသည်တင်သဘေားများ၊ နယ်စပ် ဒေသပို့ကုန် သွင်းကုန် တင်ရှိသည့်သဘေားများ၊ ငါးဖမ်းရေယာဉ်များဆုံးကပ်ရာ ဆိုင်ကမ်းများရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဒေသတွင်းနေထိုင်သူများသည် ကုန်သွယ်ရောင်းဝယ်မှု လုပ်ငန်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ကမ်းရှိုးတန်းတစ်လျှောက် နှင့် မြစ်ချောင်းများတွင်နေထိုင်သူအများစုသည် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကိုလည်း လုပ်ကိုင် ကြသည်။

ဖော်စုံနှင့်။ စစ်တွေဖြို့နယ်တွင်နေထိုင်သူများသည် မည်သည့်လုပ်ငန်းများလုပ်ကိုင်သနည်း။
အဘယ်ကြောင့်နည်း။

စစ်တွေဖြို့နယ်ရဲ့ ငါးလုပ်ငန်းတွေကို လေ့လာကြရအောင်

စစ်တွေဖြို့နယ်၏ငါးလုပ်ငန်းတွင် အမိကအားဖြင့် ရေငန်ပုစ္စနွေးမြှုံးမြှုံးရေး လုပ်ငန်း၊ မြစ်ချောင်းများ၌ဖမ်းဆီးသည့် ဘုံငါးဖမ်းလုပ်ငန်း(ရေချို့ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း)နှင့် ကမ်းနီးငါးဖမ်းလုပ်ငန်းဟူ၍ရှိသည်။

ထိုပြင် မျိုးထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းဖြစ်သည့် ငါးပုစ္စနားဖောက်လုပ်ငန်းနှင့် ရေထွက်စားသောက်ကုန် ပစ္စည်းပြုပြင်မှမ်းမြှုပ်းလုပ်ငန်းများဖြစ်သည့် အအေးခန်း စက်ရုံးလုပ်ငန်း၊ ငါးပို့ငါးခြောက်လုပ်ငန်း၊ ငါးပုစ္စ၊ ကဏ္နားရောင်းဝယ်စုဆောင်းခြင်းလုပ်ငန်းများလည်းရှိသည်။

ပုစ္စနွေးမြှုံးမြှုံးရေးလုပ်ငန်း

ရေငန်ပုစ္စနွေးမြှုံးမြှုံးရေးလုပ်ငန်းသည် သဘာဝ ရေကန်ကျယ်များ၌ ဒီရေအတက်အကျတွင် ရေသွင်း ရေထုတ်ပြုလုပ်ကာ မွေးမြှုံးမြှုံးသောလုပ်ငန်းဖြစ်သည်။

ဘုံငါးဖမ်းလေ့လာများနှင့်
ငါးဖမ်းပိုက်များ

ဘုံငါးဖမ်းလုပ်ငန်းသည် ဒေသတွင်းရှိုးမြစ်ချောင်း များ၌ ငါးဖမ်းသည့်လုပ်ငန်းဖြစ်သည်။ မြစ်ချောင်း များတွင် ဒီရေဝင်ရောက်လေ့ရှိသဖြင့် ဒီရေနှင့်အတူပါလာသည့်ငါးများကို ကျားပိုက်၊ ရွှမ်းပိုက်၊ မျေားပိုက်၊ မြှေးပိုက် စသည်တို့ဖြင့်ဖမ်းဆီးခြင်းဖြစ်သည်။

ကမ်းနီးငါးဖမ်းလုပ်ငန်းသည် ကမ်းခြေမှုပင်လယ် ဘက်သို့ ၁၀ မိုင်အတွင်း ငါးဖမ်းစက်လျှများဖြင့် ဖမ်းဆီးခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ဖမ်းဆီးရာ၌ မျှော်ဗိုက် အမျိုးမျိုး၊ သုံးထပ်ဗိုက်၊ ကျောက်ကပ်ဗိုက်၊ ငါးများတန်း စသည်တို့ကို အသုံးပြု၍ စီးပွားဖြစ် ဖမ်းဆီးခြင်း ဖြစ်သည်။

ကမ်းနီးငါးဖမ်းလုပ်ငန်းသည် စစ်တွေမြို့နယ်၏ ကမ်းရွှေးတန်းနေ ငါးလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူအများစု မြှို့ခို အားထားရာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းတစ်ခု ဖြစ်သည်။

ဓမ္မားများ။ စစ်တွေမြို့နယ်၏ ရေလုပ်ငန်းအမျိုးအစားများနှင့် ရေတွက်ပစ္စည်းများကို ဖော်ပြပါ။

စစ်တွေမြို့နယ်ရဲ့ ကမ်းနီးငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကို လေ့လာကြရအောင်

ကမ်းနီးငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကို မြန်မာနိုင်ငံ ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာနမှ သတ်မှတ်ထားသော ငါးဖမ်းရေရှိယာအတွင်းတွင် လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ကမ်းနီးငါးဖမ်းလျှများတွင် စက်လျှော်အစားပေါ်မှုတည်၍ နေ့ချုင်းပြန်လျှနှင့် ပင်လယ်ပြင်တွင် ညအိုင်ငါးဖမ်းထွက်သည့် လျှော့ဟန်၍ ပုံမှန်သည်။

နေ့ချုင်းပြန်လျှများသည် နံနက်စောစော ရေတက် ရေကျပေါ်မှုတည်၍ ထွက်ခွာကြပြီး ညနေစောင်းလျှင် ကမ်းသွှေ့ပြန်ဝင်ကြသည်။ စက်လျှော့ပေါ်တွင် ပုံနှင့် ၁ ဦး၊ စက်ဆရာ ၁ ဦး နှင့် ရေလုပ်သား ၄ ဦးခန့်အထိ ပါဝင်သည်။ ကမ်းခြေမှ ၅ မိုင်ခန့်အကွားရှိ ပင်လယ်ပြင်တွင် ငါး၊ ပုံစွန်၊ ကဏ္ဍာန်းစသည်တို့ကိုဖမ်းဆီးကြသည်။

ညအိုင်ငါးဖမ်းစက်လျှများသည် နေ့ချုင်းပြန်လျှများထက် အရွယ်အစားပိုကြီးပြီး ကမ်းခြေ ၅ ၁၀ မိုင်အတွင်းတွင်ဖမ်းဆီးကြသည်။ ပင်လယ်ပြင် တစ်ခေါက်ထွက်လျှင် ပုံညွှန်ခြင်း ၃ ရက်ခန့်ကြာသည်။ စက်လျှော့ပေါ်တွင် ပုံနှင့် ၁ ဦး၊ စက်ဆရာ ၁ ဦးနှင့် ရေလုပ်သား ၆ ဦးခန့်အထိ ပါဝင်သည်။

ကမ်းနီးငါးဖမ်းလျှနှင့်
ငါးဖမ်းပိုက်များ

နေ့ချုင်းပြန်လျှော့ဟန်

ညအိုင်ငါးဖမ်းစက်လျှော့ဟန်

ငါးလေလျော့

ငါးပုစ္နနှင့်အရောင်းဆိုင်

ဈေးဝယ်စင်တာ

မေးစွဲနှင့်များ

- နေ့ချုင်းပြန်လျော့နှင့် ညာအိပ်ငါးဖမ်းလျော့တို့၏ အရွယ်အစားနှင့် လုပ်ငန်းအခြေအနေ ကွာခြားချက်များကို နိုင်းယှဉ်ဖော်ပြပါ။
- ကမ်းနီးငါးဖမ်းလုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်လုပ်ကိုင်သူတို့၏ တာဝန်ခွဲဝေဆောင်ရွက်ပုံကို ဖော်ပြပါ။

စက်လျော့အရွယ်အစား အကြီးအသေးပေါ်မှုတည်၍ ရေလုပ်သားအနည်းအများ ကွာခြားသည်။ ပုံနှင့်သည် စက်လျော့တွင်အမိကတာဝန်ရှိသူဖြစ်ပြီး ငါးအကြောင်းကျမ်းကျင်သူဖြစ်သဖြင့် ငါးရရှိမည့်နေရာနှင့် မည်သို့ဖမ်းဆီးရမည်ကို သိရှိနားလည်သူဖြစ်သည်။ လျေပေါ်ပါလုပ်သားများ ကေးအစွဲရာယ်ကင်းရှင်းရေးကိုလည်း တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရသည်။

စက်ဆရာသည် ရေယာဉ်ပေါ်ရှိ စက်ကိုရိယာများပြင်ဆင်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရသည်။ ထို့ပြင် စက်လျော့ပေါ်ရှိ အခြားသူများနှင့်အတူလိုအပ်သည့်နေရာများတွင် ပူးပေါင်းလုပ်ကိုင်ရသည်။

ရေလုပ်သားများသည် ကျမ်းကျင်မှုနှင့် လုပ်သက်ကိုလိုက်၍ ငါးဖမ်းပိုက်အတင်အချ ပြုလုပ်ခြင်း၊ ဖမ်းမိသည့်ငါးများကို အမျိုးအစားခွဲခြင်း၊ ငါးဖမ်းပိုက်ပြပြင်ခြင်း စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်ကြရသည်။

ငါးဖမ်းပိုက် အစိပ်အကျပေါ်မှုတည်ပြီး ဖမ်းမိသည့် ငါးအရွယ်အစားကွာခြားသည်။

ဖမ်းဆီးရမိသောငါးများကို စစ်တွေ့ဖြို့နယ်အတွင်းရှိ ငါးတင်ငါးချုဆိုင်ကမ်းအချို့တွင် လေလံစနစ်ဖြင့် ရောင်းချကြသည်။ ငါးခိုင်များက ငါးများကိုဝယ်ယူပြီး ရေခဲပုံးများဖြင့်သို့လျောင်ထားကာ ရောင်းချကြသည်။ ထို့နောက် အအေးခန်းကားများဖြင့် ရန်ကုန်ဖြို့သို့ တင်ပိုကြသည်။ ထို့မှတစ်ဆင့် ဈေးများ၊ ဈေးဝယ်စင်တာများ၊ စားသောက်ဆိုင်များနှင့် စားသုံးသူများထံသို့ အဆင့်ဆင့်ရောင်းချကြသည်။ ကမ်းနီးငါးဖမ်းလုပ်ငန်းသည် စီးပွားဖြစ်လုပ်ကိုင်သော လုပ်ငန်းဖြစ်ပြီး ပြည်တွင်းတွင်သာမက နိုင်ငံခြားသို့ပါတင်ပို့သဖြင့် နိုင်ငံခြားဝင်ငွေရရှိသောလုပ်ငန်းလည်းဖြစ်သည်။

ကမ်းနီးငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူ ပြောပြတာကို လေလာကြည့်ကြရအောင်

ကျွန်တော်ကတော့ စစ်တွေဖြို့နယ်၊ သဲချောင်းကျေးဇ္ဈာက
ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူပါ။ ငါးဖမ်းတစ်ခါတွေကိုရင် ၃ ရက်
လောက်ကြာတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဖမ်းမိတဲ့ငါးတွေကိုသိလျှင်ဖို့
ရေခဲတွေနဲ့ စက်ဆီတွေ၊ အစားအသောက်စတာတွေကို ယူဆောင်
သွားရတယ်။ တစ်လကို ၈ ကြိမ်လောက်တော့ ငါးဖမ်းထွေကိုလေ့ရှိ
တယ်။ အများဆုံးဖမ်းမိတဲ့ ငါးတွေကတော့ ကကတစ်၊ ငါးမှတ်ဖြူ။

ငါးမှတ်မည်း၊ ငါးခြော၊ ငါးသလောက်၊ ကတ္တာရုံး၊ ငါးကွမ်းရှုပ်(ငါးညီ့)၊ ကျောက်ငါး စတဲ့
ငါးတွေဖြစ်ပြီး ရေငန်ပုဂ္ဂန်မျိုးစုံ၊ ကျောက်ပုဂ္ဂန်၊ ကင်းပုဂ္ဂန်စတာတွေလဲရတယ်။ ဖမ်းမိ
လာတဲ့ငါး၊ ပုဂ္ဂန်တွေကို လေလံစနစ်နဲ့စျေးအမြင့်ဆုံးပေးတဲ့သူဆီရောင်းတယ်။ ငါး၊
ပုဂ္ဂန်ရောင်းရငွေကို ငါးဖမ်းလေ့ရဲ့၊ အသုံးစရိတ်ဖယ်ပြီး စက်လျှပိုင်ရှင်က တစ်ဝက်
ယူတယ်။ ကျွန်တဲ့တစ်ဝက်ကို ပဲနှင့်း၊ စက်ဆရာနဲ့ ရေလုပ်သားတွေက ကျွမ်းကျင်မှု
အလိုက် ခွဲဝေကြတယ်။

စက်တင်ဘာလပိုင်းလောက်ကစပြီး မိုးမကျမိုးအထိ ငါးဖမ်းထွေကိုတယ်။ မိုးတွင်း
ဆိုရင် ရာသီဥတုဆိုးဝါးတဲ့အခါတွေနဲ့ မူန်တိုင်းတွေဝင်ရောက်တဲ့အခါတွေမှာ အန္တရာယ်
ရှိလို့ ငါးဖမ်းမထွက်နိုင်ကြဘူး။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲဖောက်ပြန်တာနဲ့ ငါးအလွန်အကျိုး
ဖမ်းဆီးတာတွေကြောင့် ဖမ်းမိတဲ့ငါးအရေအတွက်နဲ့ ငါးမျိုးစိတ်တွေ တဖြည့်ဖြည့်
လျှော့လာတယ်။ ဒါပြင် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူအရေအတွက်ကလဲ တစ်နေ့တွေး
များလာတဲ့အတွက် ငါးမိန့်ခက်ခဲလာတယ်။

ငါးလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်တဲ့ရေယာဉ်တွေနဲ့ ရေလုပ်သားတွေဟာ ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာန
ကထုတ်ပြန်တဲ့ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတွေကိုလဲလိုက်နာလုပ်ကိုင်ကြရတယ်။ ဒီစည်းကမ်း
ချက်တွေကိုလိုက်နာရတာဟာ ငါးမျိုးမပြန်းတီးစေနို့၊ အမြှဖမ်းယူစားသုံးနိုင်နို့၊ သဘာဝ
ပတ်ဝန်းကျင်ယိုယွင်းပျက်စီးမှုနဲ့ ရေထုညစ်ညမ်းမှုလျော့နည်းအောင် ကာကွယ်စောင့်ရောက်
နိုင်နို့အတွက်အထောက်အကြော်ပြုတယ်။

ဖော်ဆိုးများ

- (၁) စစ်တွေဖြို့နယ်တွင် အများဆုံးဖမ်းဆီးရရှိသော ငါးအမျိုးအစားများကို ဖော်ပြပါ။
- (၂) ငါးလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူများ တွေကြုံရသည့်အက်အခဲများကိုဖော်ပြပါ။
- (၃) ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာနက ထုတ်ပြန်ထားသော စည်းကမ်းချက်များကို အဘယ်ကြောင့်
လိုက်နာကြရသနည်း။

လုပ်ငန်းခန်း

လုပ်ငန်း (၁) ရရှိကမ်းမြောင်ဒေသ၏ ထူးခြားသည့်မြေမျက်နှာသွင်ပြင်နှင့် ရာသီဥတုများ
ကိုဖော်ပြပါး ထိုမြေမျက်နှာသွင်ပြင်များအရ နေထိုင်သူများသည် မည်သည့်
လုပ်ငန်းများလုပ်ကိုင်ကြသည်ကို ဆက်စပ်ရှင်းပြပါ။

လုပ်ငန်း (၂) ငါးဖမ်းရေယာဉ်ပေါ်တွင်လုပ်ကိုင်သူများ၏ မတူညီသောအလုပ်အကိုင်
အမျိုးမျိုး၏ အရေပါမှုအပေါ် သင်၏ထင်မြင်ချက်ကို ဖော်ပြပါ။

လုပ်ငန်း (၃) အောက်ဖော်ပြပါ တွေ့ကြံရသည့်အခြေအနေများသည် ကမ်းနီးငါးဖမ်းလုပ်
ငန်းအပေါ် မည်သို့သက်ရောက်မှုရှိသည်ဟု ထင်သနည်း။ သင်၏ထင်မြင်
ချက်ကို ကြောင်းကိုးဆက်စပ်၍ ထော်တွင်ဖြည့်စွက်ဖော်ပြပါ။

တွေ့ကြံရသည့်အခြေအနေများ	ထင်မြင်ချက်
မှန်တိုင်းများဝင်ရောက်ခြင်း	
ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူဦးရေ များပြား လာခြင်း	
ရာသီဥတု ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်ခြင်း	

အခန်း (၂)

အလယ်ပိုင်းချိုင့်ရှမ်းဒေသ

(၂-၁) အလယ်ပိုင်းချိုင့်ရှမ်းဒေသရဲ့ တည်ရောရာ၊ ပြောက်နာ သွင်ပြင်နဲ့၊ ရာသီဥတုအပြောင်းတွေ ဘယ်လိုရှိသလဲ

အလယ်ပိုင်းချိုင့်ရှမ်းဒေသ

မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ သဘာဝအပိုင်းကြီးတွေထက် အလယ်ပိုင်းချိုင့်ရှမ်းဒေသရဲ့ ထူးခြားထင်ရှားတဲ့ ပြောက်နာသွင်ပြင်ကို လေ့လာကြည့်ကြရအောင် ဒီဒေသမှာရေး ထူးခြားထင်ရှားဟာတွေက ဘတ္တုလဲ

အလယ်ပိုင်းချိုင့်ရှမ်းဒေသသည် အရှေ့ဘက်ကုန်းမြင့်ဒေသနှင့် အနောက်ဘက် တောင်တန်းဒေသကြေားတွင် တည်ရှုပြီး ကချင်ပြည်နယ်တောင်ဘက်ပိုင်း၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ နေပြည်တော် ပြည်ထောင်စုနယ်မြေ၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးနှင့် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးတို့ ပါဝင်သည်။

အလယ်ပိုင်းချိုင့်ရှမ်းဒေသဟု ခေါ်သောလည်း တောင်ကုန်း တောင်တန်းများစွာရှိသည်။ ဧရာဝတီမြစ်နှင့် ချင်းတွင်းမြစ်ကြားတွင် ကူမွန်တောင်တန်း၊ ဂန့်ဂါတောင်တန်း၊ မှုန်ကင်းတောင်တန်း၊ တောင်သုံးလုံးတောင် (မီးတောင်ဟောင်း)နှင့် မင်းဝံတောင်တန်း တို့ရှိသည်။ မင်းဝံတောင်တန်းသည်တောင်ဘက်သို့ စစ်ကိုင်းတောင်တန်းအဖြစ် ဆက်လက်သွယ်တန်းသွားသည်။

ဧရာဝတီမြစ်နှင့် ချင်းတွင်းမြစ်ဆုံးရာ အေသ၏တောင်ဘက်တွင် ပုံပွားတောင်(မီးတောင်ဟောင်း) ရှိသည်။ ဧရာဝတီမြစ်နှင့် စစ်တောင်းမြစ်ကြားတွင် ပဲခူးရှိးမရှိသည်။

ထိုတောင်တန်းများအကြားတွင် မြစ်ချောင်းများ ဖြတ်သန်းစီးဆင်းသဖြင့် မြေနိမ့်လွင်ပြင်များစွာရှိသည်။ ထင်ရှားသော လွင်ပြင်များမှာ ပူးတာအိုလွင်ပြင်၊ ဟူးကောင်းချိုင့်ရှုမ်းလွင်ပြင်၊ မူးမြစ်ရှုမ်းလွင်ပြင်၊ မန္တလေးကျောက်ဆည်လွင်ပြင်၊ စစ်တောင်းမြစ်ရှုမ်းလွင်ပြင်နှင့် ဧရာဝတီမြစ်ဝက္ခန်းပေါ်လွင်ပြင်တို့ဖြစ်သည်။ ဧရာဝတီမြစ်ဝက္ခန်းပေါ်လွင်ပြင်သည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အကြီးမားအကျယ်ပြန်ဆုံးသော မြစ်ဝက္ခန်းပေါ်လွင်ပြင်ဖြစ်သည်။ အလယ်ပိုင်းချိုင့်ရှုမ်းအေသတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အကြီးဆုံးရေအိုင်ဖြစ်သော အင်းတော်ကြီးအိုင်သည် ကချင်ပြည်နယ်တွင်တည်ရှိသည်။

အမိကထင်ရှားသောမြစ်များမှာ ဧရာဝတီမြစ်၊ ချင်းတွင်းမြစ်နှင့် စစ်တောင်းမြစ်တို့ဖြစ်သည်။ အလယ်ပိုင်းချိုင့်ရှုမ်းအေသတွင် ကချင်ပြည်နယ်မြောက်ဖျားပိုင်းရှိ တောင်များမှ မြစ်ဖျားခံလာသော မေခမြစ်နှင့် မလိုခမြစ်တို့သည် မြစ်ကြီးနားဖြူ၊ မြောက်ဘက် ၂၈ မိုင်အကွာတွင်ပေါင်းဆုံးပြီး ဧရာဝတီမြစ်အဖြစ် စီးဆင်းသည်။ ဧရာဝတီမြစ်ထဲသို့ အရွှေ့ဘက်နှင့် အနောက်ဘက်မှ မြစ်ချောင်းများစွာ စီးဝင်ကြသည်။ ချင်းတွင်းမြစ်သည် ဧရာဝတီမြစ်၏ အကြီးဆုံးမြစ်လက်တက်ဖြစ်သည်။ ဧရာဝတီမြစ်သည် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အမိကအရေးပါဆုံးနှင့် အသုံးဝင်ဆုံးမြစ်ဖြစ်ပြီး တောင်ဘက်မြစ်ဝက္ခန်းပေါ်အေသတွင် မြစ်ခွဲများစွာဖြင့်ကပ္ပလီပင်လယ်ထဲသို့စီးဝင်သည်။ စစ်တောင်းမြစ်သည် တောင်ဘက်မှတ္တာမပင်လယ်ကွဲထဲသို့ စီးဝင်သည်။

အေးစွဲနှုန်းများ

(၁) အလယ်ပိုင်းချိုင့်ရှုမ်းအေသရှိ ထူးခြားထင်ရှားသည့် မြေမျက်နှာသွင်ပြင်များ၏ အမည်များကို ဖော်ပြပါ။

ထူးခြားထင်ရှားသွင်ပြင်များ	အမည်
တောင်များနှင့် တောင်တန်းများ	
လွင်ပြင်များ	
မြစ်များ	
အခြား	

(၂) အလယ်ပိုင်းချိုင့်ရှုမ်းအေသ၏ မြေပုံကိုကြည့်၍ ဉ်အေသ၏ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်များကို ရှင်းပြပါ။

(ဥပမာ-ဉ်အေသရှိ တောင်များနှင့် တောင်တန်းများတည်ရှိသည့် နေရာ၊ အမိက မြစ်ကြီး ၃ ခု စီးဆင်းပုံ စသည်ဖြင့်)

(၃) ဧရာဝတီမြစ် ဖြစ်ပေါ်လာပုံ၊ စီးဆင်းပုံနှင့် စီးဝင်သည့်နေရာတို့ကို ရှင်းပြပါ။

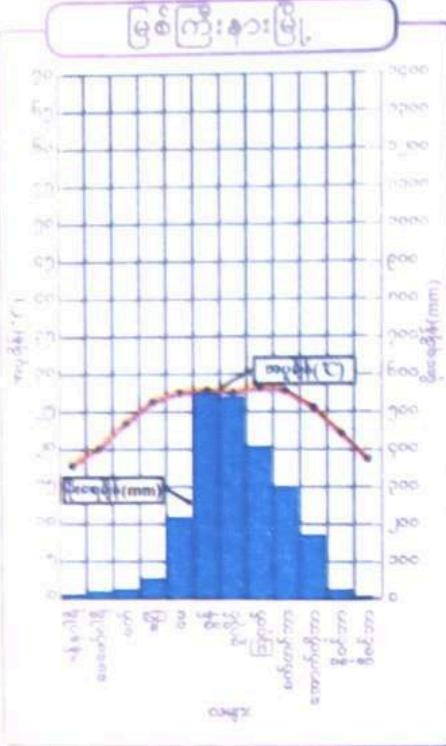
အခန်း (၂) အလယ်ပိုင်းချိုင့်ရှုမ်းဒေသ

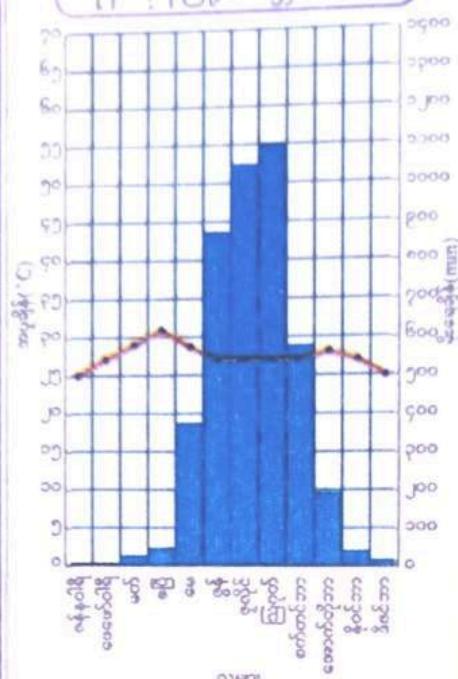
အလယ်ပိုင်းချိုင့်ရှုမ်းဒေသရဲ့ ရာသီဥတ္တာခြေအနေတွေကို မြေမျက်နှာသွင်ပြင်နဲ့ ဆက်စပ်ပြီး ဒေသရဲ့စိတ်ပျိုးသီးနှံတွေအကြောင်း လေ့လာကြရအောင်

အလယ်ပိုင်းချိုင့်ရှုမ်းဒေသရှိ မြို့အရျိုး၏ အမှုပိုင်းနှင့် မိုးရေပိုင်း အခြေအနေများ

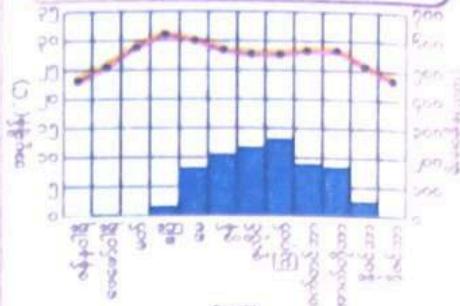
မြစ်ကြီးနားမြို့

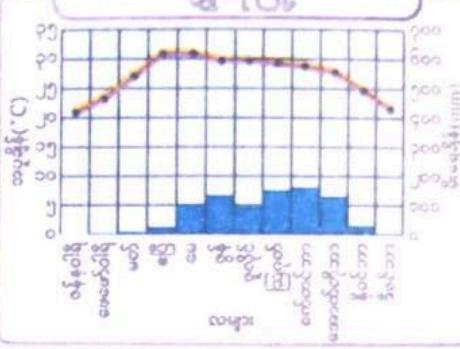
ရန်ကုန်မြို့(ကမာဒေသ)

နေပြည်တော်

ရန်ကုန်မြို့

အလယ်ပိုင်းချိုင့်ရှုမ်းဒေသသည် တောင်မြောက်ရှည်လျားသည် ဒေသဖြစ်သည်။ မြောက်ဘက်ပိုင်းတွင်တည်ရှိသော မြစ်ကြီးနားမြို့သည် တောင်ကုန်းတောင်တန်းများ ကြားတွင်တည်ရှိသောကြောင့် ဒီဇင်ဘာလနှင့် ဇန်နဝါရီလများတွင် ကျွန်းမြို့၊ ၃ မြို့ထက်ပိုးပြီး မိုးအသင့်အတင့်ရွာသွန်းသည်။

အလယ်ပိုင်းချိုင့်ရှုမ်းဒေသ၏ တောင်ဘက်ပိုင်းတွင်တည်ရှိသော ရန်ကုန်မြို့သည် ပင်လယ်နှင့်နှီးသဖြင့် အပူအအေးကွာခြားချက်နည်းပြီး မိုးများသည်။ ပုံစံ့ကိစ္စတိစိုးသော ရာသီဥတ္တာရရှိသည်။

အလယ်ပိုင်းချိုင့်ရှုမ်းဒေသ၏ အလယ်ပိုင်းတွင်တည်ရှိသော ရွှေဘိုမြို့သည်အပူခိုန်းများပြီး မိုးနည်းသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏အပူပိုင်းလုန်သည် စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးတောင်ပိုင်းမန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးနှင့် မကျေးတိုင်းဒေသကြီးတို့ဖြစ်သည်။ ရွှေဘိုမြို့သည် အပူပိုင်းလုန်ဖြစ်သော စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးတောင်ပိုင်းတွင် တည်ရှိသဖြင့်ကျွန်းမြို့ထက် မိုးပို့နည်းသည်။ အလယ်ပိုင်းချိုင့်ရှုမ်းဒေသတွင်ပါဝင်သည့် နေပြည်တော်သည်လည်း ရာသီဥတ္တာအားဖြင့် အပူချိန်များပြီးမိုးနည်းသည်။

အလယ်ပိုင်းချိုင့်ရှုမ်းဒေသ၏ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်နှင့် ရာသီဥတ္တာခြေအနေသည် ယောက်အားဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ရန်ကောင်းမွန်သည့်အပြင် မြစ်ချောင်းများရှိခြင်းတို့ကြောင့် စိုက်ပျိုးရေးကောင်းစွာဖြစ်ထွန်းသည်။

အောင်းအား

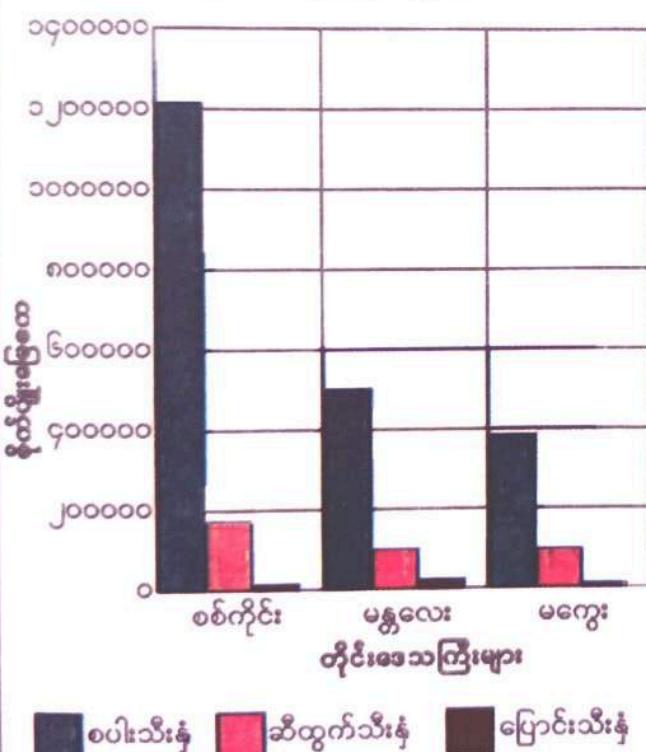
အလယ်ပိုင်းချိုင့်ရှုမ်းဒေသရှိ ဖော်ပြပါ မြို့၏ မြို့၏ အပူချိန်နှင့် မိုးရေချိန်အခြေအနေကို သင်မည်ကူးသို့ နားလည်သနည်း။

အခန်း (၂) အလယ်ပိုင်းချိုင့်ဝှမ်းအသ

အလယ်ပိုင်းချိုင့်ဝှမ်းအသ အပူပိုင်းစုနိုင်
ဓရသွင်းစိက်ပြုးသီးနှံများနှင့် စိက်ဓကများ
(၂၀၁၈-၂၀၁၉ ရုန်း)

သီးနှံ	တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် စိက်ပြုးခြောက်များ		
	စစ်ကိုင်းတိုင်း	မန္တလေးတိုင်း	မကျော်တိုင်း
ပပါးသီးနှံ	၁၂၂၀၄၈	၅၀၃၁၉	၃၀၆၀၉၆
ဆီထွက်သီးနှံများ	၁၇၅၆၂	၁၀၁၉၄	၉၈၈၂၀
ပြောင်းသီးနှံ	၁၅၅၁၈	၂၇၉၅၂	၁၀၆၁၃

အလယ်ပိုင်းချိုင့်ဝှမ်းအသ အပူပိုင်းစုနိုင်
ဓရသွင်းစိက်ပြုးသီးနှံများနှင့် စိက်ဓကများ
(၂၀၁၈-၂၀၁၉ ရုန်း)

အေးရွှေနှံများ

- (၁) အလယ်ပိုင်းချိုင့်ဝှမ်းအသ၏ အမိန့်အတွက် ဖော်ပြပါ။
- (၂) ဂရပ်ပါပုံအရ ရေသွင်းစိက်ပြုးသီးနှံများထဲတွင် မည်သည့်သီးနှံကို အများဆုံးစိက်ပြုးသည်။
- (၃) အလယ်ပိုင်းချိုင့်ဝှမ်းအသတွင် ရေသွင်းစာန်ဖြင့် စိက်ပြုးသောနည်းကို အဘယ်ကြောင့် အများဆုံး အသုံးပြုကြသနည်း။

အသအလိုက် စိက်ပြုးအရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် မိုးအသင့် အတင့်ရွာသွန်းသော အချို့အသများ တွင် မိုးရေ၊ မြစ်ရေတို့ကို အသုံးပြု၍ စိက်ပြုးကြပြီး မိုးနည်းသော အသများ တွင်မူ ဆည်များတည်ဆောက်၍ ရေသွင်းစိက်ပြုးကြသည်။

အလယ်ပိုင်းချိုင့်ဝှမ်းအသ၏ အမိက စိက်ပြုးသီးနှံများမှာ ဆန်စပါး၊ ဂျို့၊ ဆီထွက်သီးနှံများ၊ ပဲအမျိုးမျိုး၊ ဝါ၊ ကြက်သွန်နှင့် သစ်သီးဝလ်များ စသည်တို့ ဖြစ်ကြသည်။

အသ၏ အပူပိုင်းဇန်ဖြစ်သော စစ်ကိုင်းတိုင်းအသကြီးတောင်ပိုင်း၊ မန္တလေးတိုင်းအသကြီးနှင့် မကျော်တိုင်းအသကြီးတို့သည် မိုးနည်းသည့်အသဖြစ် ရေသွင်းစနစ်ဖြင့် စိက်ပြုးကြပြီး အမိကရေသွင်း စိက်ပြုးသီးနှံများမှာ ဆန်စပါး၊ ဆီထွက်သီးနှံများ၊ ပြောင်းနှင့် အခြားသီးနှံတို့ဖြစ်သည်။

စစ်ကိုင်းတိုင်းအသကြီးသည် ကျေန်တိုင်းအသကြီး နှစ်ခုထက် စိက်ဓကပို့များပြီး ရေသွင်းစိက်ပြုးသီးနှံများ၊ အနက် ဆန်စပါးကို အများဆုံးစိက်ပြုးသည်။ စစ်ကိုင်းတိုင်းအသကြီးရှိခွေဘိုမြို့၊ ထွက်ရှိသော ရွှေဘိုပေါ်ဆန်း(ကေးကြားစပါး)သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လူကြိုက်များသော စပါးဖြစ်သည်။

(၂-၂) အလယ်ပိုင်းချိုင့်ရှမ်းအေသာက် လူမှုဘဝ
အမြေအနေတွေက ဘယ်လိုလဲ

(၂-၂-၁) ရွှေဘိုမြို့နယ်

အလယ်ပိုင်းချိုင့်ရှမ်းအေသာအတွင်းရှိ မြို့နယ်တစ်ခုဖြစ်တဲ့ ရွှေဘိုမြို့နယ်
အကြောင်းကို လေ့လာကြရအောင်

ရွှေဘိုမြို့နယ်

မဟာနန္ဒာကန်တော်

နှုန်းတော်ကျွေး

နှုန်းတော်ကျွေး

အောင်း: ပုံတွင်မြင်တွေ့ရသော စိုက်ပိုးသီးနှံအများစုမှာ မည်သည့်သီးနှံများပြုစုနည်း၊
မည်သို့စိုက်ပိုးသည်ဟု သင်ထင်သာနည်း၊ အဘယ်ကြောင့်နည်း။

ရွှေဘိုမြို့နယ်သည် စစ်ကိုင်းတိုင်းအေသာကြီးရှိ မြို့နယ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ မူးမြစ်နှင့်
ရေရာဝတီမြစ်အကြေားတွင်ရှိသော လွင်ပြင်အေသာဖြစ်သည်။ အကျယ်အဝန်းမှာ စတုရန်း
ကိုလိုမိတာ ၁၀၀၀ ကျော်ကျယ်ဝန်းသည်။ ရွှေဘိုမြို့နယ်ကို ရွှေဘိုမြို့နယ့်၊ ကျောက်မြောင်း
မြို့တို့အပါအဝင် ကျေးဇူးပေါင်း ၁၇၉ ရွာဖြင့် ၆၄၈ စဉ်းထားသည်။ နေထိုင်သူ လူဦးရေ
စုစုပေါင်း ၂၁၇၅၂ သိန်းကျော် (၂၀၁၃-၂၀၁၈ စာရင်းအချက်)ရှိသည်။ လူဦးရေပေါင်းစုံနေထိုင်ကြပြီး
အများဆုံးမှာ ၁၈၁ လူဦးရေပေါင်းရှိသူများပြုစုနည်း၊ ပုံချွဲဘာသာကိုအများဆုံး ကိုးကွယ်ကြပြီး
ခရစ်ယာန်ဘာသာ၊ ဟိန္ဒြာဘာသာနှင့် အစွဲယာများကိုးကွယ်သူများလည်းရှိသည်။

အခန်း (၂) အလယ်ပိုင်းချိန့်ဂျုံးဒေသ

ရွှေဘို့ရတနာနာန်းတော်

ရွှေဝတီ(၁)မြို့ထောင့်စေတီ

မဟာနန္ဒာကန်းတော်ကြီး

ဝှုံအိုးလုပ်ငန်း

ရေသွင်းစနစ်ဖြင့်စိုက်ပျိုးပုံ

မေးခွန်းများ

- (၁) ကုန်းဘောင်မင်းဆက်တည်ထောင်ချိန်မှစ၍ ရွှေဘို့မြို့အမည်အမျိုးမျိုးဖြင့် မည်သို့ ခေါ်ဆိုခဲ့သနည်း။
- (၂) အလောင်းမင်းတရားကြီးလက်ထက်မှစ၍ ဒေသခံတောင်သူများ ဆန်စပါးကို မည်ကဲ့သို့ စိုက်ပျိုးခဲ့သနည်း။

ရွှေဘို့မြို့သည် ယခင်က မူဆိုးဘို့ အမည်ရှိသော ကျေးချာလေးဖြစ်ခဲ့ပြီး မူဆိုးဘို့ရွာသူကြီး ဦးအောင်လော်သည် အလောင်းမင်းတရားဘွဲ့ခဲ့ကာ ထိုးနှုန်းစိုက်ခဲ့သည့် ရွှေဘို့ရတနာနာန်းတော်တည်ရာ နေရာလည်းဖြစ်ခဲ့သည်။ ကုန်းဘောင်မင်းဆက်ကို တည်ထောင်ချိန်မှစ၍ မူဆိုးဘို့ရွာကို ရန်ကြီးအောင်၊ ကုန်းဘောင်၊ ရတနာသီယံ၊ ရွှေဘို့ဟူ၍ အမည် ၅ မျိုးဖြင့် အမျိုးမျိုးခေါ်ခဲ့ခဲ့ကြသည်။

အလောင်းမင်းတရားကြီး၏ ပထမဆုံး နှုန်းစိုက်ရာမြို့ ဖြစ်သဖြင့် ရွှေးဟန်းအဆောက်အအုံများစွာရှုပြီး ရွှေစေတီ ခေါ် မြို့ထောင့်စေတီ၊ ရွှေချက်သို့စေတီ၊ ရွှေတန်ဆာစေတီနှင့် အလောင်းမင်းတရားကြီး၏ အရှုံးပြာသာဒ်တို့မှာ အထားထင်ရှားသည်။ ရွှေဘို့မြို့၏မြောက်ဘက် တစ်မိုင်ခန့် အကွာတွင် အလောင်းမင်းတရားကြီး ဆည့်ဖို့ခဲ့သော မဟာနန္ဒာကန်းတော်ကြီးရှိပြီး ကန်တော်ပတ်လည်တွင် ထန်းတော့များဖြင့် အလွန်သာယာလှပသည်။

အလောင်းမင်းတရားကြီး လက်ထက်မှစ၍ ယခုအချိန်ထိဒေသတွင်း နေထိုင်သူများသည် ရေသွင်းစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်ကြပြီး အမိကရေသွင်းစိုက်ပျိုးသီးနှံမှာ ဆန်စပါး ဖြစ်သည်။ ဆန်စပါးအပြင် ဆီထွက်သီးနှံများ၊ ပြောင်းသီးနှံနှင့် အခြားသီးနှံများကိုလည်း စိုက်ပျိုးကြသည်။

အခြားထင်ရှားသော ထွက်ကုန်များမှာ ရွှေဘို့သနပ်ခါး၊ ဆိပ်ခွန်လုံချည်၊ ကျောက်မြောင်းစဉ်အုံးပစ္စည်းများစသည်တဲ့ ဖြစ်သည်။

ဒေသခံတောင်သူများသည် မြန်မာနိုင်ငံအန္တာပြားနှင့် ပြည်ပနေ့်ကွက်အထိပါတီထိုးဟောင်ဝင်ရောက်လျက်ရှိသော ရွှေဘို့ပေါ်ဆန်း စပါးမျိုးအား နှစ်စဉ်တိုးချဲ့ စိုက်ပျိုးလျက်ရှိသည်။

ရွှေဘို့ဖြူနယ်က တောင်သူတွေက နာမည်ကျော်
ရွှေဘို့ပေါ်ဆန်း(ဘေးအေးစပါး) ကို ဘယ်လို
ရေသွင်းစိုက်ပိုးကြတယ်ဆိုတာ လေ့လာကြရအောင်

ရွှေဘို့ဖြူနယ်တွင်စပါးစိုက်ပိုးရာ၌ ပိုးထောင်ကောက်စိုက်စနစ်နှင့် တိုက်ရိုက်
မိုးစွဲခွဲခွဲနည်းစနစ်ဟူ၍ နှစ်မိုးရှိသည်။ ရေသွင်းစနစ်ဖြင့်စိုက်ပိုးရာတွင် ပိုးထောင်
ကောက်စိုက်စနစ်ကို အများဆုံးအသုံးပြုစိုက်ပိုးကြသည်။

စပါးစိုက်ပိုးရန်အတွက် ဆည်ရေစတင်မလွတ်မီ မပြီလ
လယ်တွင် မြေကြီးကို ကြိုတင်ထွန်ယက်ပြင်ဆင်ထားရသည်။
နွားချေး၊ မြေဆွေး၊ စက်ဖွဲ့ပြောများကို ပြပြင်ထားသော မြေကြီးတွင်
တတ်နိုင်သမျှ ညီညာစွာ ကြဖြန့်ချေရသည်။

မြေပြုဖြင့်ပြုး

မေလလောက်တွင် ဆည်ရေစတင်လွတ်သည်နှင့် လယ်ထဲသို့
ရေသွင်းပြီး လယ်မြေကိုထွန်ယက်ကာသမန်းညာက်အောင်ပြုလုပ်ရ
သည်။ ထိုနောက် စက်ဖွဲ့ပြောခံပြီး ပိုးထောင်ရန်အတွက် အလျား ၃၀
ပေ အနဲ့ ၅ ပေ နှင့်သောင်များ ပြုလုပ်ထားရသည်။ စိုက်ပိုးရန်
အတွက် မိုးကောင်းမိုးသန့် စပါးစွဲများကို တစ်ဘောင်လျှင်
၁ မြှည့်နှင့်ပြင့်ကြပက်၏ ပိုးထောင်ရသည်။

စိုက်ပိုးပြုး

ပိုးကြပြီး ၂ ရက်ခန့်အကြာတွင် အသောက်ထွက်လာပြီး
ရက်ပေါင်း ၂၀ အကြာ မေလကုန်လောက်တွင် ပိုးနတ်၍ မြေညီ
ညာအောင် ပြုပြင်ထားသည့် သမန်းသာက်နေသော လယ်မြေတွင်
စတင်စိုက်ပိုးကြသည်။ ကောက်ပင်စိုက်ချိန် လယ်မြေအတွင်း
ရော်တစ်လက်မခန့်ထားပြီး စိုက်ပိုးရသည်။ စပါးစိုက်ပြီးတစ်ပတ်
အကြာ ပြောန့်သွင်းရသည်။ စိုက်ပြီး ၁ လခန့်အကြာ ကောက်ပင်
ပွားချိန်တွင် အပင်အရေအတွက်များများရရန် ရေများနေလျှင်
လိုအပ်သလောက်ရေချိန်ပြီး ပြောန့်ထုတ်ပေးရသည်။

စိုက်ပြီးနောက်တစ်ရက်တွင် ပြောန့်ထုတ်၍ ပေါင်းသတ်အေး
ဖုန်းပေးရသည်။ တစ်လအကြာ ဒွန်လကုန်လောက်တွင် စပါးပင်
ရှင်သန်ကြီးထွားရေး ပွင့်သီးနှံတို့အတွက် လိုအပ်သော အာဟာရ
ဓာတ်များရရှိစေရန် အပင်တန်းများအကြား မြေဆွာ၊ သမန်းနှီးပေး
ရသည်။ မြေဆွာပြီးတစ်ပတ်အကြာတွင် အပင်သန်အောင် သဘာဝ
မြေညီအနှင့် ဓာတ်မြေညီအတိုကို စတင်ကျွေးသည်။ ထိုအချိန်တွင်
မြေညီအပေါ်ဝင်စေရန်အတွက် ပြောန့်သွင်းပေးရသည်။ မြေညီအကျွေးမြှင်းကို ၁၅ ရက်
ခန့်လျှင်တစ်ကြိမ်ဖြင့် ၃ ကြိမ်ကျွေးရသည်။

အခန်း (၂) အလယ်ပိုင်းချိုင့်ဝမ်းဒေသ

ရှိတ်သိမ်းခြင်း

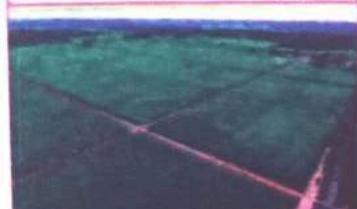

စပါးပင်သက်တမ်း ၃ လသား(ရက်ပေါင်း ၉၀) ဝန်းကျင်တွင်
အနှစ်လေးများထွက်လာသည်။ အပင်သက်တမ်း ၄ လကျော်လျှင်
စပါးနှစ်များ အဝိဇ္ဇားပြီး ရင့်မှုညွှန်လာပါက လယ်ထဲရှိရေး
များကိုကုန်စင်အောင် ထုတ်ပေးရသည်။ ဒေသအခေါ် အောင်ရေး
ထုတ်သည်ဟုခေါ်သည်။ လယ်ထဲတွင်ရေများကုန်စင်သွားပါက
ရင့်မှုညွှန်သောစပါးများကို ရိတ်သိမ်းကြရသည်။

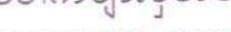
၁၅၈

ရေပေးမြှောင်းများဖြင့်
ဆည်ရေပေးဝေနေပုံ

ရေသွင်းစိက်ပြီးခြင်းဆိုသည်မှာ ရေသိလျှောင်ထားသော
နေရာတစ်ခုမှ လူများပြပိုင်ဖန်တီးထားသော ရေပေးမြှောင်းများနှင့်
ချောင်းငယ်၊ မြှောင်းငယ်များမှတစ်ဆင့် သီးနှံစိက်ပြီးထားသည့်
လယ်ဆီသီး ရေပေးသွင်းခြင်းကိုခေါ်သည်။

ထိသိဆည်ရေပေးဝေရာတွင် မြှောင်းမကြီး၊ မြှောင်းမခဲ့၊ လက်
တံမြှောင်းနှင့် လက်တံခွဲမြှောင်းတို့မှ ပိုလွယ်သည့်ရေကို ရေထုတ်
ပေါက်များအလိုက် အဆင့်ဆင့်ခွဲဝေပေးရသည်။ ထိသိအဆင့်ဆင့်ခွဲဝေပေးသည့်ရေကို
ရေထုတ်ပေါက်များမှတစ်ဆင့် ရေယူမြှောင်းယောက်(လယ်ကြားမြှောင်း)များဖြင့် လယ်ကွင်းများသို့
တစ်ဆင်ပေးဝေကာ တောင်သူများမှအလှည့်ကျ ရေ ခွဲဝေယူကြရသည်။

သမန်းဆိပ်ဆည်

ကင်းတပ်ရေလွှာတမ်

ကာဘိုးရေဂွဲစည်

သဖန်းဆိပ်ဆည်ရေသာက်လယ်မြေများ စပါးစိုက်ပြီးနှင့်ရန်အတွက် သဖန်းဆိပ်ဆည်အတွင်းသို့လျှောင်ထားသော ရေများကို မူးမြစ်ကြောင်းပေါ်ရှိ ကင်းတပ်ရေလွှဲတမံနှင့် ကာဘိုးရေလွှဲဆည်များသို့ အဆင့်ဆင့်ထိန်းညိုပုံလွှဲတပေးသည်။ ကင်းတပ်ရေလွှဲတမံမှ ကာဘိုးရေလွှဲဆည်များသို့ အဆင့်ဆင့်ထိန်းညိုပုံလွှဲတပေးသည်။ ကင်းတပ်ရေလွှဲတမံမှ တစ်ဆင့် လက်ဝဲ လက်ယာ မြောင်းမကြိုး ၂ ခုဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကာဘိုးရေလွှဲဆည်မှ တစ်ဆင့် ရွှေဘို့မြောင်းမတော်နှင့် ရေားမြောင်းမတော်ဟုခေါ်သော တူးမြောင်းမကြိုး တစ်ဆင့် ရွှေဘို့မြောင်းမတော်နှင့် ရေားမြောင်းမတော်ဟုခေါ်သော တူးမြောင်းမကြိုး ၂ ခုဖြင့်လည်းကောင်း ဆည်ရေသာက်လယ်မြေများသို့ စိုက်ပြီးရေပေးဝေပေးသည်။ ၂ ခုဖြင့်လည်းကောင်း ဆည်ရေသာက်လယ်မြေများရှိ စိုက်ပြီးရေပေးဝေပေးသည်။ ရွှေဘို့မြောင်းနှင့် ကျေးဇူးများရှိ လယ်ကဗျား စပါးစိုက်ပြီးနှင့်ရန်အတွက် ကင်းတပ်ရေလွှဲတမံ ရွှေဘို့မြောင်းနှင့် ကာဘိုးရေလွှဲဆည် ရွှေဘို့မြောင်းမတော်တို့မှ စိုက်ပြီးရေရရှိပါသည်။ လက်ဝဲတူးမြောင်းနှင့် ကာဘိုးရေလွှဲဆည် ရွှေဘို့မြောင်းမတော်တို့မှ စိုက်ပြီးရေရရှိပါသည်။ ထိုသို့ ရေသွင်းခြင်းလုပ်တစ်နှစ်တွင် ၁၀ လခန့် တောက်လျောက်ရေပုံလွှဲတပေးသည်။ ထိုသို့ ရေသွင်းခြင်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရေး၊ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရောက်ရေးနှင့် ကြိုးကြပ်အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းများကို ဆည်မြောင်းဉီးစီးဌာနက လုပ်ဆောင်ပေးရသည်။

 ဆည်ရေသာက် ရေသွင်းစပါးစိုက်ပြိုးသူ တောင်သူဦးကြီး မြို့တော့တွေကို
လေ့လာကြမယ်

ကျွန်တော်ကတော့ ရွှေဘိုပေါ်ဆန်း(ဘေးကြား
စပါး)စိုက်တဲ့ တောင်သူတစ်ဦးဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့အေသက
မိုးနည်းတဲ့အေသဖြစ်တဲ့အကွက် စပါးစိုက်တဲ့အခါ ရေသွင်းစိုက်ပြိုး
ကြတယ်။ စပါးစိုက်ပြိုးရာမှာ အရင်က မိုးရာသီမှာသာ စိုက်ပြိုးကြ
တယ်။ သဖန်းဆိပ်ဆည်တည်ဆောက်ပြီး နောက်ပိုင်းမှာတော့
နွေစပါးရော မိုးစပါးပါ စိုက်ပြိုးနိုင်လာတယ်။

စပါးပြိုးထောင်တဲ့အချိန်ကစပြီး ရိုတ်သိမ်းချိန်အထိ လို့အပ်တဲ့ရေပမာဏကို
ရေလွှဲဆည်တွေကတစ်ဆင့် မြောင်းငယ်တွေနဲ့ စိုက်မဲ့လယ်ဆီရောက်အောင်သွယ်ယူပြီး
စိုက်ပြိုးကြရတယ်။ ရွှေဘိုပေါ်ဆန်းစပါး စိုက်ပြိုးချိန်က ၄ လ ကျော်ကြာတယ်။
ရွှေဘိုပေါ်ဆန်းစိုက်ပြိုးရာမှာ စတင်မြေပြုပြင်တဲ့အချိန်ကနေ အောင်ရေထုတ်တဲ့အချိန်ထိ
ရက်ပေါင်း ၁၄၀ ဝန်းကျင်အတွင်းမှာ ရေသွင်းရေထုတ်ကို စနစ်တကျလုပ်ပေးဖို့လို့တယ်။
စပါးပင်တွေရှင်သနကြီးထွားပြီး အထွက်နှုန်းကောင်းဖို့အတွက် ရေသွင်းရေထုတ်လုပ်ပေး
ခြင်းက အရေးကြီးတယ်။ ဆည်ရေသာက်စနစ်နဲ့ ရေသွင်းစိုက်ပြိုးတဲ့အခါ ရေကို
လို့အပ်သလိုထိန်းပေးနိုင်လို့ စပါးအထွက်နှုန်းတိုးစေပြီး တောင်သူတွေအတွက် အကျိုး
မှားစွာရရှိခဲ့တယ်။

မိုးရာသီဟာ တောင်သူတွေအားလုံး စပါးစိုက်တဲ့အချိန်ဖြစ်တဲ့အတွက် ကောက်စိုက်
အလုပ်သမား လှားမရတဲ့ အခက်အခဲကြုံရတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် တောင်သူတွေအချင်းချင်း
စိုက်မဲ့ရက်ကို ကြိုတင်ညိုနိုင်းကြရတယ်။ ရိုတ်သိမ်းချိန်ရောက်တဲ့အခါမှာလဲ ရိုတ်သိမ်း
ခြေလျော့စက်တွေ အလုံအလောက်မရှိတဲ့အတွက် အဲဒီစက်တွေရဖို့ ကြိုတင်စီစဉ်ထားရတယ်။
ရိုတ်သိမ်းချိန်လွန်မှရိုတ်ရင် အရည်အသွေးကောင်းတဲ့ဆန်ကို မရနိုင်ဘူး။

မိုးစွာတာနည်းရင် ဆည်တွေ၊ ကန်တွေမှာ ရေသိလျော်နိုင်တဲ့ပမာဏ နည်းမယ်။
ဆည်ရေ နည်းနေမယ်ဆိုရင် စပါးသာမက တဗြားသီးနှံတွေစိုက်ပြိုးတဲ့အခါ အခက်အခဲ
တွေနိုင်တယ်။ အဲဒီအခါ ဆည်မြောင်းငွာနက တာဝန်နှုန်းတွေနဲ့ တောင်သူတွေ ညိုနိုင်း
ဆောင်ရွက်ရတယ်။ ဒါကြောင့် ဆည်တွေကရောက် အလေအလွင်နည်းအောင် အကျိုးနှုန်း
တောင်သူတွေသုံးခွဲကြမယ်ဆိုရင် အဲဒီလို့အခက်အခဲတွေကို ကျိုလွှားနိုင်ပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့စပါးစိုက်တောင်သူတွေအတွက် တစ်ဇက်စိုက်ပြိုးစရိတ် ကုန်ကျင့်
၃ သိန်းလောက်နို့တယ်။ စပါးပေါ်ချိန်မှာ တစ်ဇက်ကို စပါးတင်း ၈၀ လောက်ထွေကိုတယ်။
ခန့်မှန်းပြီ ၃ သိန်းဝန်းကျင်လောက်ရရှိတဲ့အတွက် အကျိုးအမြတ်မှားစွာရရှိခဲ့တယ်။
ရလာတဲ့ အကျိုးအမြတ်တွေက စားသုံးဖို့ဖူလုံခုံသာမက အလူ။အတန်းတွေလဲ ပြုလုပ်လို့
ရတယ်။ ဒါအပြင် အေသွောက်စပါးတွေကို ပြည်တွင်းမှာရောင်းချုပ်သာမက ပြည်ပကိုပါ
တင်ပို့ရောင်းချုပ်တဲ့အတွက် နိုင်ငံတော်အတွက်လဲ အကျိုးအမြတ်မှားစွာရရှိခဲ့တယ်။

ဓမ္မာရွှေနှင့်များ

- (၁) ရေသွင်းစိုက်ပြီးခြင်းဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။
- (၂) ဒေသခံတောင်သူများ ရေသွင်းစနစ်ဖြင့်စိုက်ပြီးသောနည်းကို အဘယ်ကြောင့်အသုံးပြုကြသနည်း။
- (၃) ရေသွင်းစိုက်ပြီးရန်အတွက်လိုအပ်သောရေကို မည်သည့်ဆည်များမှ ရရှိသနည်း။
- (၄) ဒေသခံတောင်သူများ ရေသွင်းစနစ်ဖြင့် စပါးစိုက်ပြီးရာတွင် တွေ့ကြိုရသည့် အခက်အခဲများကိုပြောပါ။ ထိုအခက်အခဲများကို မည်သို့ဖြော်ရှင်းကြသနည်း။

လူကျင့်စန်း

လုပ်ငန်း (၁) မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းဒေသ၏ အပူးပိုင်းဇုန်၌ စပါးစိုက်ပြီးရာတွင် အဘယ်ကြောင့် ရေသွင်းစိုက်ပြီးရသည်ဟု သင်ထင်သနည်း။ မြေမျက်နှာ သွင်ပြင် ရာသီဥတုတို့နှင့် ကြောင်းကျိုးဆက်စပ်၍ရှင်းပြပါ။

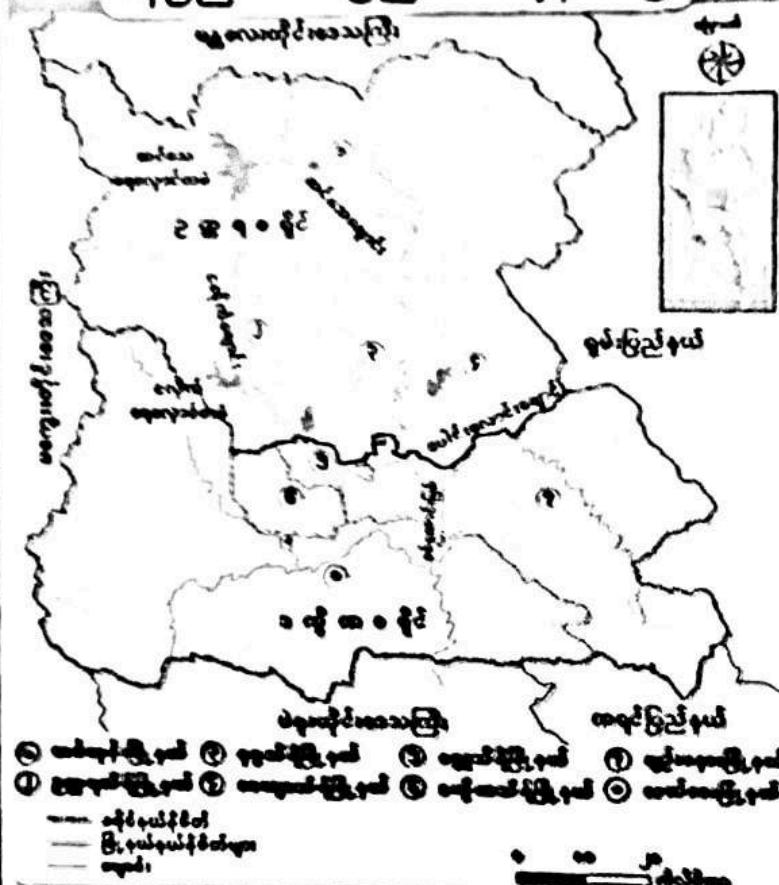
လုပ်ငန်း (၂) ရေသိလျှောင်ထားနိုင်သောဆည်များတည်ဆောက်ခြင်းဖြင့် မည်သည့်အကိုးရလဒ်များ ရရှိစေသနည်း။

လုပ်ငန်း (၃) ခွဲဘို့ဒေသတွင် စိုက်ပြီးလုပ်ကိုင်သောတောင်သူများ စိုက်ပြီးရေးလုပ်ကိုင်ရာတွင် လိုအပ်သောရေကို မိမိလယ်မြေသို့ရောက်ရှိအောင် အဆင့်ဆင့် မည်သို့သွယ်ယူ လုပ်ဆောင်ကြသနည်း။ (ပုံကြမ်းဖြင့် ရေးဆွဲဖော်ပြနိုင်ပါသည်။)

(၂-၂-၂) နေပြည်တော်ပြည်ထောင်စုနယ်မြေ

အလယ်ပိုင်းဆူးနှစ်များအောင် နေပြည်တော်ပြည်ထောင်စုနယ်မြေ
အကြောင်းကို လေ့လာကြရအောင်

နေပြည်တော် ပြည်ထောင်စုနယ်မြေ

၂၀၀၃ ခုနှစ်မှစ၍ မြို့တော်သစ်ကို ရန်ကုန်မြို့၏ မြောက်ဘက် ၃၂၀ ကီလိုမီတာ (မိုင် ၂၀၀)ခန့်နှင့် မန္တလေးမြို့၏ တောင်ဘက် ၂၆၅ ကီလိုမီတာ (၁၆၅ မိုင်) ခန့်တို့တွင် စတင်တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ၂၀၀၆ ခုနှစ်တွင် ဝန်ကြီးဌာနများကို မြို့တော်သစ်သို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ပြီး နေပြည်တော်ဟု အမည်ပေးခဲ့သည်။ မြို့တော်သစ်သည် မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းတွင် တည်ရှိပြီး အရွှေ့ဘက်တွင် ရွှေမြေးပြည်နယ်၊ တောင်ဘက်တွင် ကရင်ပြည်နယ်၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ အနောက်ဘက်တွင် မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ မြောက်ဘက်တွင် မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ တို့နှင့် နယ်နိမိတ်ထိစပ်လျက်ရှိသည်။

နေပြည်တော်သည် ရှုမ်းကုန်းပြင်မြင့်နှင့် ပဲခူးနှုန်းမမှ သွယ်တန်းလာသော တောင်စွယ်များနှင့် တောင်ကုန်းနှင့်များရှိသည် မြေနိမ့်လွင်ပြင်ဒေသဖြစ်သည်။ ထင်ရှားသော မြိုင်ချောင်းများမှာ ဆင်သေချောင်း၊ ငလိုက်ချောင်း၊ ပေါင်းလောင်းချောင်းနှင့် စစ်တောင်းမြိုင်တူ ပြစ်သည်။ ရာသို့တုမှာ အပူပိုင်းမီးနည်းရာသို့တူဖြစ်သည်။

နေပြည်တော်ပြည်ထောင်စုနယ်မြေကို ဥက္ကရာဇ်ရှိနှင့် ဒက္ခိကာခရိုင်ဟူ၍ ခရိုင် ၂၃ မြိုင် ၂၇၈.၈၉၃၈ကူးထားသည်။ ဥက္ကရာဇ်ရှိနှင့် တပ်ကုန်းမြို့နယ်၊ ဥက္ကရာဇ်ရှိမြို့နယ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်သိရှိမြို့နယ်နှင့် သော်သိရှိမြို့နယ်တို့ပါဝင်ပြီး ဒက္ခိကာခရိုင်တွင် ပျော်းမနားမြို့နယ်၊ လယ်ဝေးမြို့နယ်၊ ဒက္ခိကာသိရှိမြို့နယ်နှင့် အဗျာသိရှိမြို့နယ်တို့ပါဝင်သည်။ နေပြည်တော်ပြည်ထောင်စုနယ်မြေသည် ဒရိယာစတုရန်း ကိုလိုမီတာ ၂၀၀၀ ကျော်ကျယ်ဝန်းသည်။ လူဦးရေ ၁ သန်းကျော် (၂၀၁၉-၂၀၂၀ အခါး) ရှိသည်။ ပမာဏူးအများဆုံးနေထိုင်ပြီး တိုင်းရင်းသားလူဦးများနှင့် အခြားလူဦးများ လည်း နေထိုင်ကြသည်။ အများစုံမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာကိုးကွယ်ကြပြီး ခရစ်ယာန်ဘာသာ၊ အစွဲလာမ်ဘာသာ၊ ဟိန္ဒာဘာသာနှင့် အခြားဘာသာကိုးကွယ်သူများလည်းရှိသည်။

**မြန်မာနိုင်ငံရဲမြို့တော် နေပြည်တော်မှာရှိတဲ့
ထင်ရှားတဲ့အဆောက်အအုံတွေနဲ့ နေရာတွေကို လေ့လာကြရအောင်**

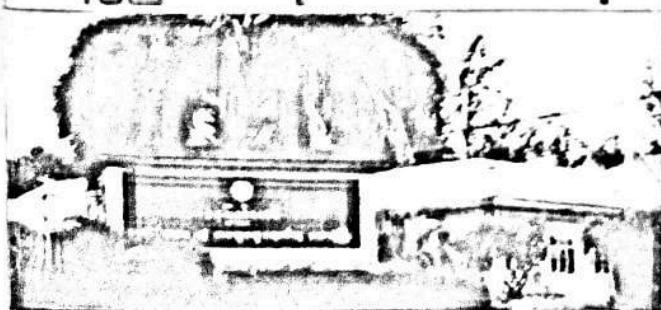

နေပြည်တော်သည် နိုင်ငံတော်အစိုးရ ရုံးစိုက်ရာ အုပ်ချုပ်ရေးမြို့တော်ဖြစ်သည်။ အုပ်ချုပ်ရေးမြို့တော်ဖြစ်သည်နှင့် အညီ ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ တရားစီရင် ရေးတို့နှင့် သက်ဆိုင်သော ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်၊ နိုင်ငံတော်သမ္မတရုံး၊ ပြည် ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့ရုံး၊ ပြည်ထောင်စု တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ ဝန်ကြီးဌာန အသီးသီး အတွက် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးရုံးများစသည် တို့တည်ရှိသည်။ ထို့ပြင် နိုင်ငံတော်ပဟိုဘဏ်၊ မြို့တော်ခန်းမ စသည့် အဆောက်အအုံများလည်းရှိသည်။

နေပြည်တော်တွင် နိုင်ငံတော်အကြီး အကဲများ၏ နေအိမ်များ၊ ဝန်ထမ်းအိမ်ရာ များ၊ လူနေရပ်ကွက်များကိုလည်း စနစ် တကျ ထည့်သွင်းတည်ဆောက်ထားပါ သည်။

နေထိုင်သူများ၏ ပညာရေး၊ ကျွန်းမာ ရေးတို့အတွက် တက္ကသိုလ်များ၊ ကျောင်းများ၊ စာကြည့်တိုက်များ၊ ဆေးရုံများ စသည်တို့ လည်းရှိသည်။

နေပြည်တော် ကုတင် ၁၀၀၀ ဧပြီ

အများပြည်သူ့အတွက် ကျွန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုပေးသည်။

ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်

ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၊ ပြည်သူ့လွှတ် တော်နှင့် အမျိုးသားလွှတ်တော် အခမ်း အနားများ၊ ကျင်းပရာနေရာဖြစ်သည်။ လွှတ်တော်များသို့တင်သွင်းသော ဥပဒေ ကြမ်းများ၊ အစီရင်ခံစာများကို ဆွေးနွေး ခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်းများ ဆောင်ရွက်ကြသည်။

နိုင်ငံတော်သမ္မတအိမ်တော်

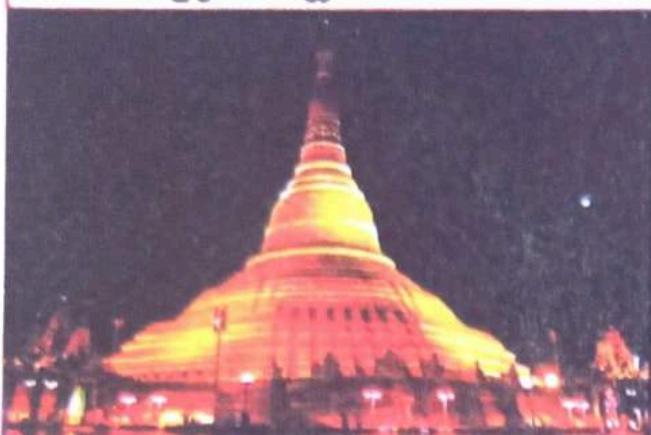
အရေးကြီး သတင်းအချက်အလက် များ၊ အမိန့်များ၊ အမိန့်ကြော်ငြာစာများ ထုတ်ပြန်သည့် နိုင်ငံတော်သမ္မတရုံးသည် နိုင်ငံတော်သမ္မတအိမ်တော်တွင်ရှိပြီး သတင်း စာရွင်းလင်းပွဲများကိုလည်း ဆောင်ရွက်သည်။

ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးရုံးများ

သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနအလိုက် အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲရေးလုပ်ငန်းများ ကို ဆောင်ရွက်ကြသည်။

ဥစ္စာတေသနနှင့်စောင်တော်

ရန်ကုန်မြို့၏ ရွှေတိဂုံစောင်တော်၏ပုံစံကို နမူနာယူကာတည်ဆောက်ထားပါသည်။ မည်သူမဆို ကြည်ညိုဖူးမြော်လေ့လာနိုင်ပါသည်။

ကျောက်မျက်ရတနာပြုတိုက်

မြန်မာအဖိုးတန်တွင်းထွက်ရတနာများကို ကျောက်မျက်ရတနာပြုတိုက်ကြီးတွင် လေ့လာနိုင်ပါသည်။

ဆာဖာရို့ယျာဉ်

တောတွင်းတိရစ္စနှင့်များ၏ သဘာဝအလျောက်နေထိုင်သည့်ပုံစံအတိုင်း ဖန်တီးထားသော နေထိုင်ကျက်စားပုံများကို လေ့လာနိုင်ပါသည်။

သာသနတော်ဆိုင်ရာ စောင်ပုံစံများနှင့် သာသနကာအဆောက်အအုံများလည်း ရှိသည်။

နေပြည်တော်တွင် လေ့လာစရာအမျိုးသားပြတိက်၊ ကျောက်မျက်ရတနာပြတိက်၊ နက္ခတ်တာရာပြခန်း စသည်တို့အပြင် အနားယူအပန်းဖြေစရာ ပန်းခြံများ၊ ပန်းဥယျာဉ်များ၊ ဆာဖာရို့ယျာဉ်၊ တိရစ္စနှင့်ယျာဉ်၊ ရေ့ဟစ်း စသည်တို့လည်းရှိသည်။

နိုင်ငံတကာ ထိပ်သီးဆွဲးစွေးပွဲများကျင်းပပြုလုပ်သည့် မြန်မာအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကွန်ဗုံးရွင်းစင်တာများနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အားကစားပွဲများကျင်းပပြုလုပ်သည့် အားကစားရုံး၊ အားကစားကွင်းများလည်းရှိသည်။ ပြည်တွင်းပြည်ပခရီးသွားများ တည်းခိုနိုင်ရန် နိုင်ငံတကာအဆင့်မီဟိုတယ်ကြီးများ၊ အစိုးရကည့်ကေဟာများလည်းရှိသည်။

နေထိုင်သူများ၊ ခရီးသွားလာသူများအဆင်ပြေစေရန် မြို့နယ်အသီးသီးတွင် ဈေးများထားရှိပြီး ဈေးဝယ်စင်တာများလည်းရှိသည်။

မြို့မဆျေးကြီး

နေ့ဈေးညနေ့ဈေးရှိပြီး ပြည်တွင်းပြည်ပကွန်ပစ္စည်းများ၊ စားသောက်ကွန်များ စသည်တိုကို ရောင်းချသည်။

နေပြည်တော်ကို စိမ်းလန်းဖြူတော် (GREEN CITY) အဖြစ် အစဉ်အမြဲလွှာပစီမံလန်းစိုးပြည်တော်နှင့် နှစ်တို့နှစ်ရှည်ပင် များနှင့် ရောင်စုံပန်းအလှပင်များကို လမ်းများ၏တစ်ဖက်တစ်ချက်နှင့် လမ်းလယ်ကျွန်းများတွင် နိုက်ပျိုးထားပါသည်။

လမ်းမကြီးများဆုံးရာ လမ်းဆုံးများတွင် ယာဉ်ကြောရှုပ်ထွေးမှုမရှိစေရန်နှင့် ယာဉ်အန္တရာယ်ကင်းရှင်းစေရန် လမ်းလယ်အစိုင်းများ ထားရှိသည်။ ထိုလမ်းလယ်အစိုင်းများသာယာ လှပစေရန် ရုပ်လုံးကြွားများ၊ မြေက်ခင်းများ၊ ရေပန်းများ၊ လျှပ်စစ်စီးရောင်စုံများဖြင့် သန်ရှုံးသပ်ရပ်စွာ တည်ဆောက်ထားပါသည်။

ထို့ပြင် အဝေးပြေးယာဉ်ရပ်နားစခန်း၊ နေပြည်တော်ဘူတာကြီးနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလေဆိပ်တို့ရှိသဖြင့် နေပြည်တော်မှ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ဒေသအသီးသီးသို့ အလွယ်တကူ ဆက်သွယ်သွားလာနိုင်သည်။ အသစ်ဖောက်လုပ်ထားသော ရန်ကုန်-နေပြည်တော်-မန္တလေး အမြန်လမ်းမကြီးလည်းရှိသည်။

သပြေကုန်းအစိုင်း

နေပြည်တော်အတွင်း၌ လမ်းမကျယ်ကြီးများရှိပြီး လမ်းမကြီးများဆုံးရာ လမ်းဆုံးများတွင် ယာဉ်ကြောရှုပ်ထွေးမှုမရှိစေရန်၊ ယာဉ်အန္တရာယ်ကင်းစေရန်နှင့် စီမံလန်းစိုးပြည်လေပစေရန် ဗိုလ်ချုပ်ကြောရှုပ်ရှုံးသည့် သပြေကုန်းအစိုင်းအပါအဝင် အစိုင်းများကို သန့်ရှုံးလှပစွာ တည်ဆောက်ထားပါသည်။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဓလဆိပ်

ပြည်တွင်းပြည်ပလေယာဉ်များဆိုင်ရောက် ထွက်ခွာသည်။

မေးခွန်းများ

- ပေးထားသောမြေပုံကိုလေ့လာပြီး အောက်ပါမေးခွန်းများကိုဖြေပါ။
 - နေပြည်တော် ပြည်ထောင်စုနယ်မြေနှင့် နယ်နိမိတ်ထိစပ်နေသည့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများကို အရပ်မျက်နှာ နှင့်တကွဖော်ပြပါ။
 - နေပြည်တော်ပြည်ထောင်စုနယ်မြေရှိ ခရိုင်အလိုက်ပါဝင်သော မြို့နယ်များကို ဖော်ပြပါ။
- (၂) နေပြည်တော်ရှိအုပ်ချုပ်ရေးနှင့်ဆိုင်သော အဆောက်အအုံများက မည်သည့်အဆောက်အအုံများဖြစ်သည်ဟု သင်ထင်သနည်း။
- (၃) နေပြည်တော်ရှိအပန်းဖြေစရာနာများက မည်သည့် နေရာများဖြစ်သည်ဟု သင်ထင်သနည်း။

လုပ်ငန်း။

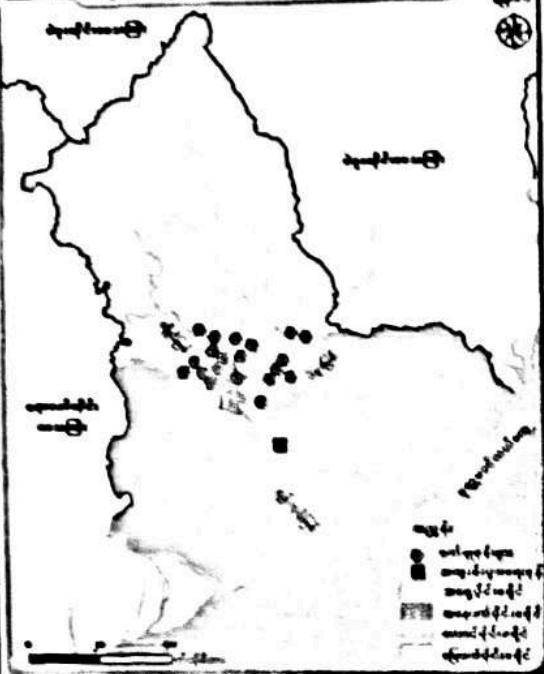
နေပြည်တော်ပြည်ထောင်စုနယ်မြေရှိ သင်စိတ်ဝင်စားသော နေရာများကို ဖော်ပြပါ။ အဘယ်ကြောင့်စိတ်ဝင်စားရသည်ကို ရှင်းပြပါ။

(၂-၂-၃) ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး

အလယ်ပိုင်းချိုင့်ရှုမ်းဒေသရှိ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးအကြောင်းကို
လွှဲလာကြရအောင်

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးသည် အလယ်ပိုင်းချိုင့်ရှုမ်းဒေသ၏တောင်ဘက်ဆုံးအပိုင်းတွင် တည်ရှိသည်။ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၏ မြောက်ဘက်နှင့် အရှေ့ဘက်တွင် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ တောင်ဘက်တွင် မှတ္တာမပင်လယ်ကျွေး၊ အနောက်ဘက်တွင် ဇရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးတို့နှင့် နယ်နိမိတ်ထိစပ်နေသည်။ ဘင်လားပင်လယ်အော်အတွင်းရှိ ကိုကိုကျွန်းစုသည် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးတွင်ပါဝင်သည်။

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးသည် ယေဘုယျအားဖြင့် ညီညာပြန်ပြီးသည် မြောက်နာသွင်ပြင်ရှိသော်လည်း ပဲခူးရှုံးမမှ ကုန်းရှုံးတန်းအချို့သည် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးအတွင်းသို့ သွယ်ဆင်းလာသည်။ ထင်ရှားသည့် ကုန်းရှုံးတန်းတစ်ခုသည် ရွှေတိဂုံးစေတီတော်တည်ရှိရာ သိဂုံးတွေရကုန်းဖြစ်သည်။ ထင်ရှားသော မြစ်များမှာ လှိုင်မြစ်၊ ပဲခူးမြစ်နှင့် ရန်ကုန်မြစ်တို့ဖြစ်သည်။ ပဲခူးမြစ်သည် လှိုင်မြစ်နှင့်ပေါင်းဆုံးဖြောက်တိုင်းဒေသကြီးအဖြစ် ဆက်လက်စီးဆင်းကာ မှတ္တာမပင်လယ်ကျွေးအတွင်းသို့ စီးဝင်သည်။ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးသည် ပင်လယ်နှင့်နီးသဖြင့် ပုံးဖို့ကိစ္စတို့သောရာသို့တွေ့ရနှိုးသည်။

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးကို ခရိုင် ငါ ခု(ရန်ကုန်အရှေ့ပိုင်းခရိုင်၊ ရန်ကုန်အနောက်ပိုင်းခရိုင်၊ ရန်ကုန်တောင်ပိုင်းခရိုင်၊ ရန်ကုန်မြောက်ပိုင်းခရိုင်)ဖြင့်ဖွံ့စည်းထားသည်။ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၏မြို့တော်မှာ ရန်ကုန်မြို့ဖြစ်ပြီး မြို့နယ်အားဖြင့် ငါ၍ မြို့နယ်ပါဝင်သည်။ ရန်ကုန်မြို့သည် ယခင်က မြန်မာနိုင်ငံ၏မြို့တော်ဖြစ်ခဲ့ပြီး ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငံ၏စီးပွားရေးမြို့တော်ဖြစ်လာသည်။ မော်ယာအားဖြင့် စတုရန်းကိုလိမ့်တာ ၁ သောင်းကျော်ကျယ်ဝန်းသည်။ လူဦးရေ ၆.၃ သန်းကျော်(၂၀၁၉ စာရင်းအရ)ရှိပြီး ပမာဏူးများဆုံး နေထိုင်ကာ တိုင်းရုံးသားလူများများနှင့် အခြားလူများများလည်းနေထိုင်ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လူဦးရေအသိပ်သည်းဆုံး တိုင်းဒေသကြီးလည်းဖြစ်သည်။ အများစုံမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကိုကွယ်ကြပြီး ခရစ်ယာနှင့်ဘာသာ၊ အစွဲလာမ်ဘာသာ၊ ဟိန္ဒာဘာသာနှင့် အခြားဘာသာကို ကွယ်မှုများလည်းရှိသည်။

နိုင်ငံတကာသို့ဆက်သွယ်သွားလာနိုင်သော လေကြောင်း၊ ရေကြောင်းလမ်းများနှင့်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံတကာအဆင့်မီဆိပ်ကမ်းတည်ရှိရာဒေသလည်းဖြစ်သည်။ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးတွင် စိုက်ပြုးမြောရေးလုပ်ငန်း၊ စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်း၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း၊ ကုန်သွယ်ရေးလုပ်ငန်း၊ ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးလုပ်ငန်း၊ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်း စသည်ဖြင့် လုပ်ငန်းမျိုးစုံရှိသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် နိုက်ပျိုးရေးနိုင်ငံဖြစ်သော်လည်း နိုင်ငံ၏စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုကို
စက်မှုကဏ္ဍဖြင့် ပြောင်းလဲရန်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင်
ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးလည်း အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးတွင်
စက်မှုဖွံ့ဖြိုးအမြောက်အမြားနှင့် အထူးစီးပွားရေးဇုန်တစ်ခုကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။

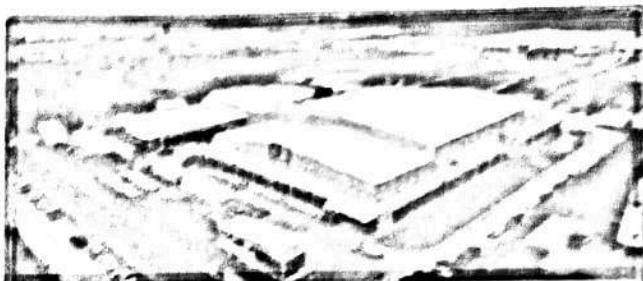
မောင်နှင့်အသုတေသနရှိခြင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြောင်းကို
ရှင်းပြပါ။

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးမှာရှိတဲ့ အထူး
စီးပွားရေးဇွန်ကို လေ့လာကြရအင်

မြန်မာနိုင်ငံ၏ပထမညီးဆုံး အထူးစီးပွား
ရေးဇုန်မှာ သီလဝါအထူးစီးပွားရေးဇုန်ဖြစ်
သည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် စတင်တည်ထောင်ခဲ့
ပြီး ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ကုန်ပစ္စည်းများကို စတင်
ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့သည်။ စားသောက်ကုန်၊ ဆောက်
လုပ်ရေးသုံးပစ္စည်း၊ လယ်ယာသုံးစက်ကိရိယာ
နှင့် ဆက်စပ်ပစ္စည်းများ၊ မော်တော်ယာဉ်နှင့်
ယာဉ်အပိုပစ္စည်းများ၊ ဆေးဝါးနှင့် ဆေးရုံသုံး
ပစ္စည်းများ၊ ဓာတ်မြော်အာ၊ ဘိုလပ်မြေ၊
လျှပ်စစ်ပစ္စည်း၊ တိရစ္ဆာန်အစားအစာထုတ်လုပ်
သည့် လုပ်ငန်းများနှင့် အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းများ၊
စသည်ဖြင့် လုပ်ငန်းအမျိုးအစားအမျိုးမျိုးမှ
ကုန်ပစ္စည်းများကို ထုတ်လုပ်လျက်ရှိသည်။

ତରୁତ୍ତା ଗୃପନ୍ତି ଯୀଣିଃ ଜୀବିତ୍ୟା ଠିଙ୍କାପ୍ତି
 ଗୀଃଧିଃଯାଃ ଠିଲ୍ଲେଖିନ୍ଦିଂମ୍ବାଃମୁ ଗୁଫିକ୍ରମଃମ୍ବାଃଗୀନ୍ତି
 ତର୍ଦିଷ୍ଵାନ୍ତିଃପ୍ରିଃଦ୍ୟତ୍ତିଲୁର୍ଦିଷ୍ଵାନ୍ତିଃ ଆଶ୍ରିତ୍ତିଗୁଫିନ୍ତି
 ପ୍ରତ୍ୟେନ୍ତିଃମ୍ବାଃଗୀ ପ୍ରତ୍ୟେନ୍ତିଃରୋଗିନ୍ତି ରୋଦିଃଏ
 ପ୍ରିଃ ଆଶ୍ରିତ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟେନ୍ତିଃତର୍ଦିଷ୍ଵାନ୍ତିଃରୋଦିଃଏଷାନ୍ତି
 ପ୍ରତ୍ୟେନ୍ତିଃତାତର୍ଦିଷ୍ଵାନ୍ତିଃ ଦ୍ୟତ୍ତିଗୁଫିନ୍ତିପ୍ରତ୍ୟେନ୍ତିଃମ୍ବାଃ
 ଲାନ୍ତିଃଦ୍ୱାରିଷ୍ଵାନ୍ତିଃ ଗୃପନ୍ତି ମଲେଃରୂପାଃ ଯୀଣିଃ
 ଠିଙ୍କାପ୍ତି ତରୁତ୍ତା ଆମେରିଗନ୍ତିକୁଣ୍ଡ ଉରୋପ
 କ୍ଷିଣିଂମ୍ବାଃଯୀଃ ଆମ୍ବାଃହୁଃତର୍ଦିଷ୍ଵାନ୍ତିଃ

ଯେଲଠିଆତ୍ୟଃକ୍ଷିଃପୁରାଃରେଃଦ୍ଵାନ୍ତିତ୍ଵଂ
 ବ୍ୟଥକ୍ରିୟଃଲ୍ୟ-ମ୍ରକ୍ଷମା ଦୂଃପେଣିଃଗୁମୁଳୀ
 କ୍ଷାଣ ଅନ୍ତକ୍ଷ୍ଯା ଅନ୍ତପ୍ରିୟଃଶ୍ରାଃ ବିଜ୍ଞାନିଂ
 ମୁଖାଃମୁ ହୋଃଦିଃଗୁମୁଳୀମୁଖାଃଗ ଠିକ୍ ର୍ବିମୁଖା
 ତବ୍ୟିଚୟାନିର୍ବି ଆରବ୍ୟିଆଚ୍ୟଃଆଶଦ୍ଧିତ
 ହୋଃଦିଃମୁଖାଃକ୍ଷେ ପ୍ରିନ୍ତିତ୍ଵାନ୍ତିତ୍ଵଂ ଯୁଦ୍ଧିତିଲିଙ୍କ
 ଶ୍ରୀଦିଃଶ୍ରୀଲୁଗନ୍ତିଶ୍ରୀବିଜ୍ଞାନିଃ
 ମୁ ହୋଃଦିଃମୁଖାଃ ମୁକୁତାନ୍ତିତ୍ଵାନ୍ତିତ୍ଵଃରମ୍ଭ
 ଲେଖାନ୍ତିତ୍ଵଃବିଗ୍ନିବାଲାବିଜ୍ଞାନିଃ

ရှာမနိနိုင်ပဲမှ ရောင်းဝယ်ရေးကုမ္ပဏီ
 သည် နိုင်ငံတကာမှထုတ်လုပ်သည့်
 စားသောက်ကုန်ပစ္စည်းများကို မြန်မာ
 နိုင်ငံအတွင်းထို တင်သွင်းပြီး ဖြန့်ဖြူး
 ရောင်းချသည်။ ထိုကြောင့် နိုင်ငံတကာမှ
 အစားအစာများကို အလွယ်တကူ ဝယ်ယူ
 စားသောက်နိုင်သည်။

အော်ခွန်။ သိလတိအထူးစီးပွားရေးဇုန်မှ ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများကို မည်သည့်သွေးကွက်များ၏။
တင်ပိရောင်းချသနား။

ဂျပန်နိုင်ငံမှ စိတ်ပြီးရေးသုံးယာဉ်နှင့် ဆက်စပ်ပစ္စည်းများ တပ်ဆင်ထုတ်လုပ်သည့် ကုမ္ပဏီများမှ ထွန်စက်၊ ရိတ်သိမ်းခြေလျှေစက် စသည့် လယ်ယာစိတ်ပြီးရေးသုံးယာဉ်များ နှင့် ဆက်စပ်ပစ္စည်းများကို ပြည်တွင်းတွင် ထုတ်လုပ်ရောင်းချလျက်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် လိုအပ်သော လယ်ယာသုံးပစ္စည်းများကို အလွယ်တကူဝယ်ယူရရှိသည်။

ဂျပန်နိုင်ငံမှ လျှပ်စစ်ပစ္စည်းများ တပ်ဆင်ထုတ်လုပ်သည့်ကုမ္ပဏီများ ရုပ်မြင်သံကြား၊ မော်တော်ကား စရီကာ (Speaker)နှင့် နားကြပ်(Ear-phone) များကိုတပ်ဆင်ထုတ်လုပ်ပြီး နိုင်ငံတကာ ဈေးကွက်သို့ တင်ပို့သည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်းထုတ်ကုန် တန်ဖိုးတိုးတက်လာသည်။

ဂျပန်နိုင်ငံမှ မော်တော်ကားကုမ္ပဏီများက မော်တော်ယာဉ်နှင့် ယဉ်အပိုပစ္စည်းများကို ပြည်တွင်းတွင် ထုတ်လုပ်ရောင်းချလျက်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် မိမိနိုင်ငံနှင့် ကိုက်ညီသည့်ကားများကို အလွယ်တကူဝယ်ယူရရှိနိုင်သည်။

ဂျပန်၊ ဟောင်ကောင်၊ စင်ကာပူနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံတို့မှ သံမဏီကုမ္ပဏီများသည် ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းသုံးပစ္စည်းများကို ပြည်တွင်းတွင် ထုတ်လုပ်ရောင်းချလျက်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်ပမှာယူတင်သွင်းမှ လျော့နည်းသက်သာလာသည်။

အေးစွဲများ: သီလဝါစီးပွားရေးနှင့်တွင် ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပ ကုမ္ပဏီများမှ လာရောက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကြောင့် နိုင်ငံသားများအတွက် မည်သည့်အကျိုးကျေးဇူးများရရှိသနည်း။

သီလဝါအထူးစီးပွားရေးဇုန်ရဲ့ တာဝန်ရှိသူရှင်းပြတာကို လေ့လာကြရအောင်

သီလဝါအထူးစီးပွားရေးဇုန်ဟာ မြန်မာ-ဂျပန်နှစ်နိုင်ငံ ချစ်ကြည် ရင်းနှီးမှုအရတည်ထောင်ထားတာဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတော်ရဲ့ စီးပွားရေးနဲ့ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးကို အရှိန်အဟုန်မြှင့်ဆောင်ရွက်နိုင်ဖို့ ရည်ရွယ်တယ်။ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးအတွင်း သနယ်ယျင်နဲ့ ကျောက်တန်းမြို့၊ နယ်မှာတည်ရှိတယ်။ အရင်က အဲဒီနေရာဟာ လယ်ယာနဲ့ ဥယျာဉ်ခြေတွေဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် မူလ နေထိုင်သူတွေအတွက် ပြန်လည်နေရာချထားတာတွေနဲ့ သူတို့ရဲ့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းတွေ ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်ဖို့အတွက် အစီအစဉ်တွေကို စနစ်တကျဆောင်ရွက်ခဲ့တယ်။ ဇုန်အတွက် လိုအပ်တဲ့ ရေနဲ့ လျှပ်စစ်မီးရှုံးရေး၊ လမ်းအဆင့်မြှင့်တင်နိုင်ရေး၊ ဆက်သွယ်ရေးလိုင်း ကောင်းမွန်ရေးတွေကို အုန်မတည်ထောင်မီကတည်းက အရင်ဆုံးစီစဉ်ဆောင်ရွက်ခဲ့တယ်။ ဒါပြင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ ဆိုင်တဲ့ မြေထု၊ ရေထု၊ လေထု ညစ်ညမ်းမှုတွေ မဖြစ်အောင်လဲ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ထားတယ်။

အခုအခါ ဂျပန်၊ စင်ကာပူ၊ ထိုင်း၊ တရုတ်၊ ကိုးရီးယားစတဲ့ နိုင်ငံတွေအပါအဝင် နိုင်ငံပေါင်း ၁၉ နိုင်ငံက ကုမ္ပဏီပေါင်းတစ်ရာကျော် လာရောက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံထားပြီး ဝန်ထမ်းပေါင်း ၁ သောင်းကျော်နဲ့ လုပ်ငန်းတွေလုပ်ကိုင်လျက်ရှိတယ်။ အများစုက အမျိုးသမီးဝန်ထမ်းတွေဖြစ်ပြီး နိုင်ငံခြားသား ဝန်ထမ်းတွေလဲရှိတယ်။ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်အရ ဒေသခံတွေကို ဦးစားပေးပြီးအလုပ်ခန့်တယ်။

သီလဝါအထူးစီးပွားရေးဇုန်ရှိတဲ့ အတွက် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးကို အကျိုးပြုချုပ်သာမက နိုင်ငံပွံ့ဖြိုးရေးကိုလဲ အထောက်အကူးဖြစ်စေတယ်။ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် လမ်းတွေပြုပြင်ပေးတယ်။ ရေရှိအောင်ဆောင်ရွက်ပေးတယ်။ နည်းပညာနဲ့ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းတွေရရှိအောင်လဲဖန်တီးပေးတယ်။ လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်မားအောင် သင်ကြားလေ့ကျင့်ပြီးထောင်ပေးတယ်။ အိမ်တွင်းစီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေလုပ်နိုင်လာအောင် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာ သင်တန်းတွေပေးတယ်။ ဒါကြောင့် ဝင်ငွေရလုပ်ငန်းတွေ လုပ်ကိုင်လာနိုင်တယ်။

သီလဝါ အထူးစီးပွားရေးဇုန်ဟာ ရန်ကုန်မြစ်ရဲ့ အရှေ့ဘက်ခြမ်းမှာရှိပြီး သီလဝါဆိပ်ကမ်းအနီးမှာတည်ရှိတယ်။ အထူးစီးပွားရေးဇုန်ဖြစ်တဲ့ အတွက် ပြည်တွင်း ပြည်ပက ကုန်စည် တင်သွင်းခြင်း၊ တင်ပို့ခြင်းနဲ့ အခြားသောဝန်ဆောင်မှုတွေကို လွယ်ကူလျင်မြန်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်တဲ့ လုပ်ငန်းတွေလဲရှိတယ်။

ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးကဏ္ဍမှာရှိရမဲ့ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးလမ်းကြောင်းတွေ ကောင်းမွန်တာနဲ့ ကုန်စည်တင်ပို့မှုလွယ်ကူလျင်မြန်တာတွေကြောင့် နိုင်ငံရဲ့ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာတယ်။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေဆီက အခွန်အခတွေရရှိတဲ့ အတွက် နိုင်ငံရဲ့ ဝင်ငွေလဲ တိုးလာတယ်။

ဓမ္မာစွာနှင့်များ

- (၁) သီလဝါအထူးစီးပွားရေးလုပ်တည်နှုန်းက ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် မည်သို့အထောက် အကူးဖြစ်စေသနည်း။
- (၂) သီလဝါအထူးစီးပွားရေးလုပ်တည်နှုန်းက နိုင်ငံတော်အတွက် မည်သည့်အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိသနည်း။

လျော့ကျင့်စန်း

လုပ်ငန်း (၁) သီလဝါအထူးစီးပွားရေးလုပ်တွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသည့်နိုင်ငံများ၊ ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းအမျိုးအစားများနှင့် ထိုသို့ လာရောက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကြောင့် နိုင်ငံတော်နှင့် နိုင်ငံသားများအတွက်ရရှိသည့် အကျိုးရလဒ်များကို လေားတွင် ဖြည့်စွဲကြပါ။

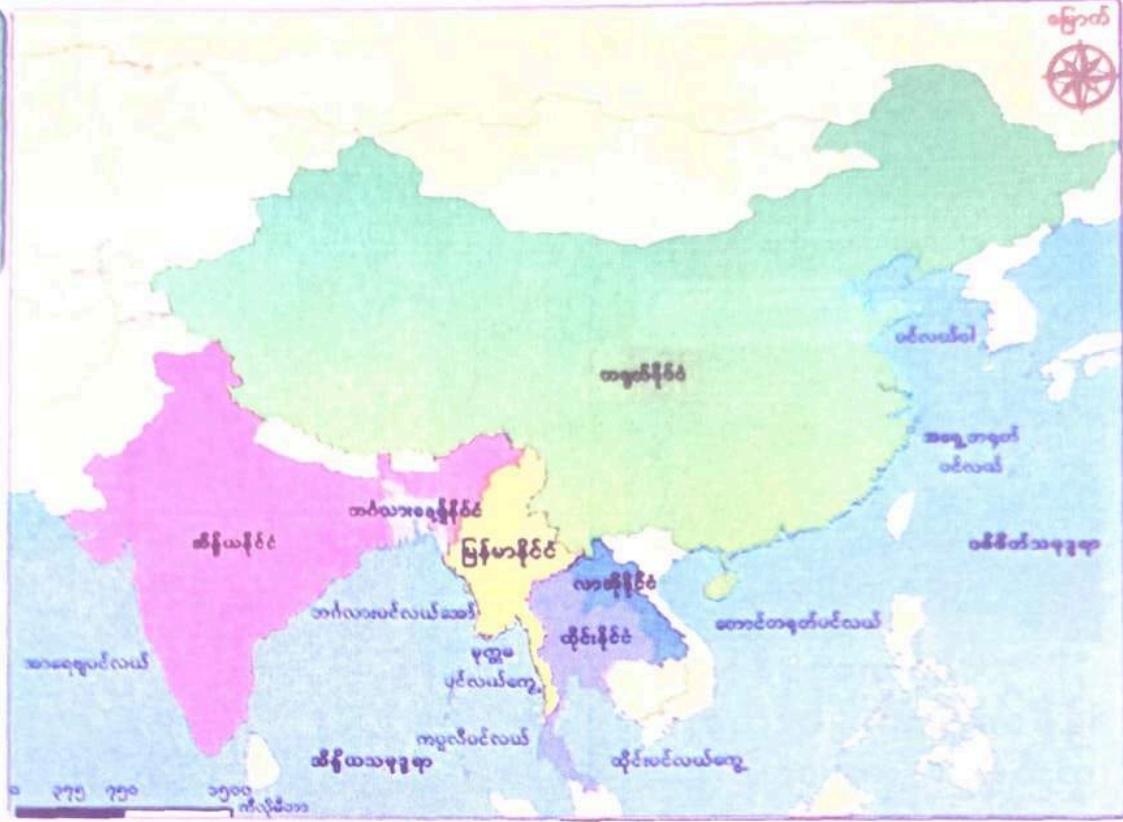
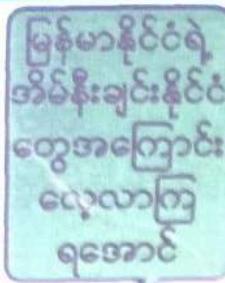
ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသည့်နိုင်ငံ	ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းအမျိုးအစား	မီမံနိုင်ငံမှုရရှိသည့်အကျိုးရလဒ်

လုပ်ငန်း (၂) ရန်ကုန်မြို့တော်ကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးမြို့တော်ဟုခေါ်ဝေါ်သည့်မှာ အဘယ်ကြောင့်ဟုသင်တင်သနည်း။

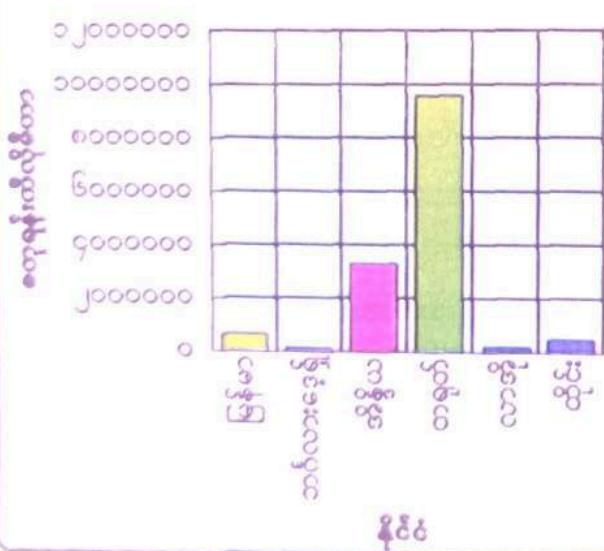
လုပ်ငန်း (၃) ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူနေသိပ်သည်းမှုအများဆုံး တိုင်းဒေသကြီးဖြစ်စေခြင်းမှာ အဘယ်ကြောင့်ဟု သင်တင်သနည်း။

အခန်း (၃)

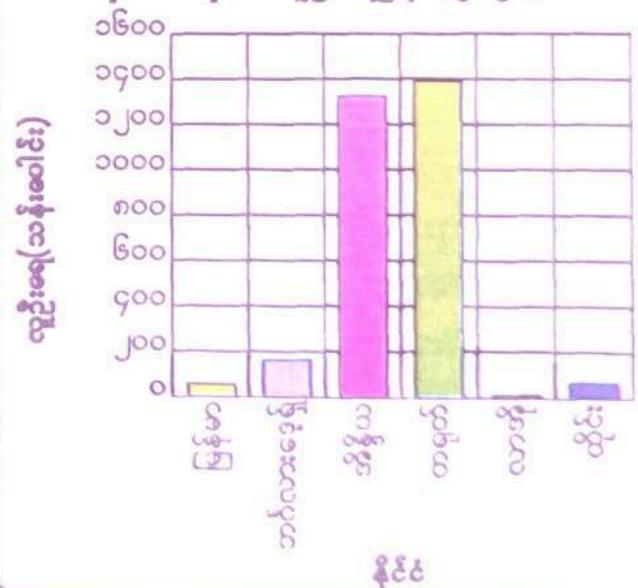
မန်မာနိုင်ငံ၏ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ

နိုင်ငံအလိုက် ဝရီယာအကျယ်အဝန်းပြုပုံ

နိုင်ငံအလိုက် လျှိုးဆောင်ရွက်ပါသည် (၂၀၂၀)

• ၁၆

- (၁) မြန်မာနိုင်ငံ၏ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများအမည်ကို အရပ်မျက်နှာနှင့်တက္ကဖော်ပြပါ။

(၂) အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ၏အမည်ကို ဧရိယာအကျယ်အဝန်းပေါ်မူတည်ပြီး ကြီးစဉ်ငယ်လိုက် ဖော်ပြပါ။

(၃) အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ၏အမည်ကို လူဦးရေများရာမှ နည်းရာသို့ အစဉ်လိုက်ဖော်ပြပါ။

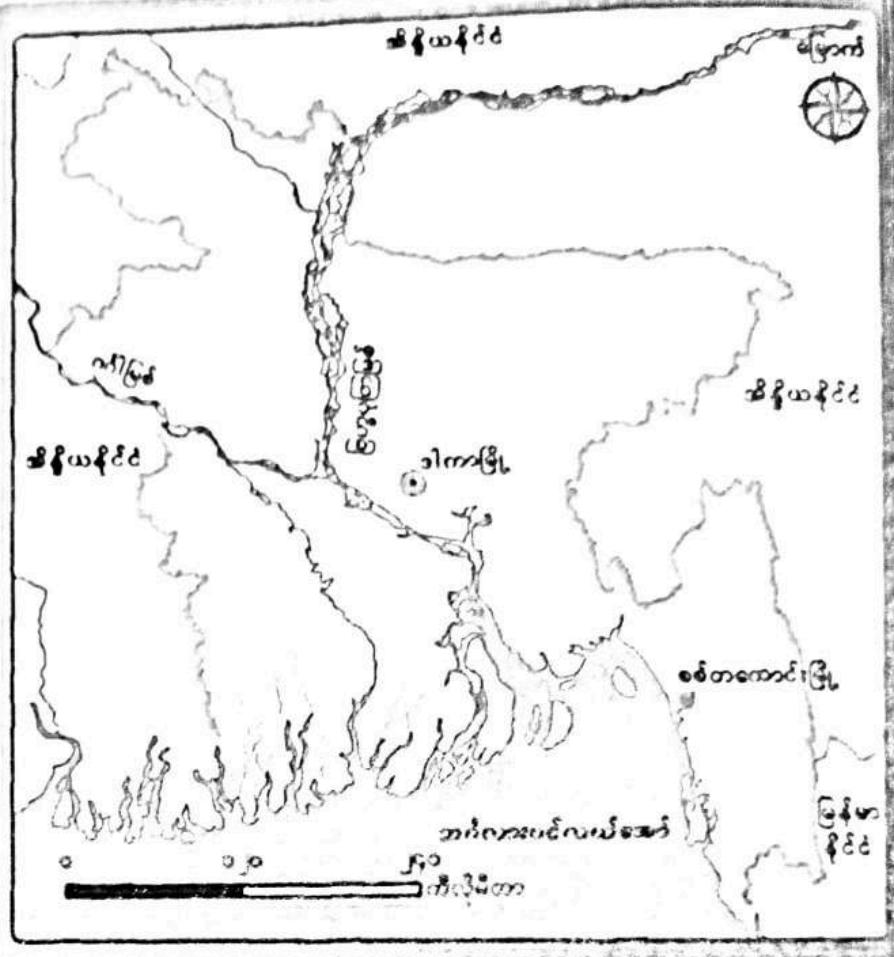
(၃-၁)

ဘင်လားဒေါ်ရှိနိုင်ငံ

ဒါကာမြို့

ဘင်လားဒေါ်ရှိနိုင်ငံတော်

ဘင်လားဒေါ်ရှိနိုင်ငံ၏
မြစ်ဝက္ခန်းပေါ်ဒေသတွင်
တည်ရှိပြီး ကမ္ဘာပေါ်တွင်
အကြေးမားဆုံး ဒီရေတော်ဖြစ်
သည်။

ဘင်လားဒေါ်ရှိနိုင်ငံသည် တောင်အာရုံးအရွှေ့ဘက်ဆုံး နိုင်ငံဖြစ်သည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် ပြတိသူတို့အုပ်ချုပ်မှုအောက်မှ လွှတ်လပ်ရေးရဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ပါက္ခာတန် နိုင်ငံ၏ ပြည်နယ်တစ်ခုဖြစ်သော အရွှေ့ပါက္ခာတန်အဖြစ်တည်ရှိခဲ့သည်။ ၁၉၃၁ ခုနှစ်မှ စ၍ ဘင်လားဒေါ်ရှိနိုင်ငံအဖြစ် သီးခြားရပ်တည်ခဲ့သည်။

ဘင်လားဒေါ်ရှိနိုင်ငံ၏ အရွှေ့မြောက်ပိုင်းနှင့် အရွှေ့တောင်ပိုင်းတို့တွင် တောင်တန်းများရှိပြီး အမြင့်ဆုံးတောင်တန်းများကို မြန်မာနိုင်ငံနှင့်ထိစပ်လျက်ရှိသော နယ်နိမိတ်အနီးရှိ စစ်ကောင်းတောင်ကုန်းဒေသတွင်တွေ့ရသည်။ ဂရိုမြစ်နှင့် မြှော်ပုံတွေ့ဖြစ်တို့သည် ဘင်လားဒေါ်ရှိနိုင်ငံအတွင်းဘွင်ပေါင်းဆုံးပြီး ဆက်လက်စီးဆင်းကာ မြစ်ခွဲပေါင်းများစွာဖြင့် မြစ်ဝက္ခန်းပေါ်တည်ဆောက်၍ ဘင်လားပင်လယ်အော်အတွင်းသို့စီးဝင်သည်။ ဘင်လားဒေါ်ရှိနိုင်ငံ၏ ဧရာဝတီအများစုံမှာ မြန်မာနိုင်ငံဖြစ်ပြီး မြော်အလွန်ကောင်းသော မြစ်ဝက္ခန်းပေါ် ကြီးကို ပိုင်ဆိုင်ထားသည့် နိုင်ငံလည်းဖြစ်သည်။

ဘင်လားဒေါ်ရှိနိုင်ငံသည် ယေဘုယျအားဖြင့် အပူပိုင်းစိစစ်ရာသီဥတုရရှိသည်။ ဘင်လားပင်လယ်အော်မှ ရေဆိုးရေစွဲပါသောလေများကြောင့် မိုးများစွာရွှေ့သွားပြီး နှစ်စဉ်မုန်တိုင်းများဝင်ရောက်လေ့ရှိသည်။

ဘင်လားဒေါ်ရှိနိုင်ငံသည် ကမ္မာပေါ်တွင် လူဦးရေသိပို့သည်။ မှုအများဆုံးနိုင်ငံများ
တွင်ပါဝင်သည်။ ဘင်လားဒေါ်ရှိနိုင်ငံ၏မြို့တော်နှင့်အကြီးဆုံးမြို့မှာ ဒါကာမြို့ဖြစ်ပြီး
ဘရီလီလူမျိုးအများဆုံးနေထိုင်ကြသည်။ အစွဲလမ်းဘသာကို နိုင်ငံတော်ဘသာအဖြစ်
သတ်မှတ်ထားပြီး အခြားဘသာများကိုလည်း လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ခွင့်ရှိသည်။ ရုံးသုံး
ဘသာစကားမှာ ဘရီလီဘသာစကားဖြစ်သည်။

ဘင်လားဒွေရှိနိုင်ငံ၏ မြစ်ဝကျွန်း
ပေါ်အသသည် မြော်သာကောင်းမှန်
သဖြင့် နေထိုင်သူအများစုသည် စိုက်ပိုး
ရေးလုပ်ငန်းကို အစိကလုပ်ကိုင်ကြသည်။
ဆန်စပါးနှင့် ဂုဏ်လျှော်ကို အများဆုံးစိုက်
ပိုးသည်။ ထိုအသသည် နှစ်းတင်မြော်
လွင်ပြင်အသဖြစ်သဖြင့် စိုက်ပိုးရေးလုပ်
ငန်းဖြစ်ထွန်းသည်။ သို့သော် နှစ်စဉ်မှန်တိုင်း
များဝင်ရောက်မှုကြောင့် ငှင်းလွင်ပြင်
အသ၏ထက်ဝက်ခန့်မှာ ရေလွမ်းမြို့မြိုင်း
ခံရပြီး စိုက်ပိုးသီးနှံများနှင့် လူနေအိမ်ခြေ
များပျက်စီးဆုံးရှုံးလေ့ရှိသည်။ အထည်
အလိပ်လုပ်ငန်း၊ ရေချို့ ရေငန်ငါးဖမ်းလုပ်င်း
ငွေ့ထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းများလည်းရှိသည်။

ဘင်လားဒေါ်ရှိနိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အရေးပါသောကုန်သွယ်ဖက်နိုင်ငံတစ်ခု ဖြစ်သည်။ ဘင်လားဒေါ်ရှိနိုင်ငံမှ အိမ်သုံးပစ္စည်း၊ လူသုံးကုန်ပစ္စည်း၊ ဆေးဝါး၊ စသည်တို့ကို မြန်မာနိုင်ငံသို့ တင်သွင်းပြီး မြန်မာနိုင်ငံမှ စားသောက်ကုန်များကို ဘင်လားဒေါ်ရှိနိုင်ငံသို့ အပိုကတင်ပို့သည်။

လယ်ယာနိက်ပို့ခရာလုပ်ငန်း

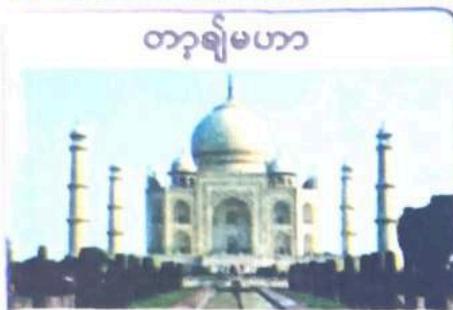
- မေးနှစ်များ**

 - (က) ဘင်လားဒေ့ရှိနိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ မည်သည့်သဘာဝအပိုင်းကြီးများနှင့် နယ်နိုင်တဲ့ ပိတ်ချင်းထိစပ်နေသနည်း။
 - (ဂ) ဘင်လားဒေ့ရှိနိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ မည်သည့်ပြည်နယ်များနှင့် နယ်နိုင်တဲ့ ထိစပ်နေသနည်း။
 - (၁) ဘင်လားဒေ့ရှိနိုင်ငံသည် စိတ်ပိုးရေးလုပ်ငန်းကို အဓိကလုပ်ကိုင်နိုင်ခြင်းမှာ အသယ်ကြောင့်နည်း။
 - (၄) ဘင်လားဒေ့ရှိနိုင်ငံနှင့် မြန်မာနိုင်ငံအကြားရှိ ကုန်သွယ်မှုအခြေအနေများကိုဖော်ပြပါ။

အိန္ဒိယနိုင်ငံ

တူရှုံးမဟာ

၁၆ ရာစု ကတည်းက တည်ဆောက်ခဲ့သော အိန္ဒိယ နိုင်ငံ၏ ထင်ရှားသည့် ပုံသွေ့က လက်ရာတစ်ခု ဖြစ်သည်။ ဝကျင်ကျောက်များဖြင့် တည် ဆောက်ထားသည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် တောင်အာရုံဒေသရှိ ဧရိယာအကျယ်ဆုံးနိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်သည်။ ၁၉ ရာစုအလယ်ပိုင်းတွင် ပြိတိသွေ့တို့လက်အောက်သို့ကျရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် တွင် ပြိတိသွေ့တို့အပ်ချုပ်မှုအောက်မှုလွှတ်လပ်ရေးရခဲ့ပြီး ၃ နှစ်အကြာတွင် အိန္ဒိယသမ္မတ နိုင်ငံ ထူထောင်နိုင်ခဲ့သည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ မြောက်ဘက်ပိုင်းတွင် ဟိမဝန္တာတောင်တန်းကြီးရှိပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြောက်ဘက်နှင့် အနောက်ဘက်ရှိ တောင်တန်းများသည် ထိုတောင်တန်းကြီး၏အဆက် ဖြစ်သည်။ ဟိမဝန္တာတောင်တန်းကြီးသည် ဂါရိမြစ်နှင့် မြဟ္မပုံးမြောက်တွင် မြစ်ဖျားခံရာ ဒေသလည်းဖြစ်သည်။ မြစ်ကြောင်းများအကြားတွင် ကျယ်ပြန့်သော မြန်မာနိုင်ငံပြင်ဒေသ ရှိသည်။ နိုင်ငံ၏တောင်ဘက်ပိုင်းသည် ကျွန်းဆွယ်ဒေသဖြစ်ပြီး သက်ရင့်ကျောက်များဖြင့် တည်ဆောက်ထားသော အကြိုဏ်နှင့်မြင့်ဒေသဖြစ်သည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏အနောက် မြောက်ပိုင်းတွင် သားသက္ကရရှိသည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ ရာသီဥတုသည် ယဉ်ယူအားဖြင့် အပူပိုင်းစိုးစွာတွင်ရာသီဥတုရှိသော်လည်း ဧရိယာကျယ်ပြန်ခြင်းကြောင့် ဒေသအလိုက် အပူချိန်နှင့် မိုးရေချိန်ရရှိမှု ကွာခြားသည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် ကဗ္ဗာပေါ်တွင် ဒုတိယလူဦးရေအများဆုံးနိုင်ငံဖြစ်ပြီး မြို့တော်မှာ နယူးဒေလီပြီး ဖြစ်သည်။ အနောက်ဘက်ကမ်းကြော် သင်္ကာဆိပ်ကမ်းမြို့ဖြစ်သော မွန်ဘိုင်းမြို့သည် ကုန်သွယ်မှုလုပ်ငန်းများဖွံ့ဖြိုးပြီး အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ လူဦးရေအများဆုံးမြို့ လည်းဖြစ်သည်။

လူမျိုးမောင်းစုံနေထိုင်လျက်ရှိသော အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် အများစုံမှာ ဟိန္ဒာဘာသာကို ကိုယ်စုံပြီး အနွေလာမ်ဘာသာ၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာ၊ ဆစ်ပ်ဘာသာ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် အခြားဘာသာကိုးကွယ်လူများလည်းနေထိုင်ကြသည်။ လူမျိုးအလိုက်၊ အသအလိုက် ပြောဆိုကြသည့် ဘာသာစကားမှာလည်းများပြားသည်။ ရုံးသုံးဘာသာစကားမှာ အင်လိုပ်ဘာသာစကားဖြစ်သည်။

ဂိုဏ်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းသည် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏အမိန်လုပ်ငန်းဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် စက်မှုလွန်းကားသော နိုင်ငံလည်းဖြစ်သည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ရေနံ၊ ကျောက်မီးသွေး၊ သံနိုင်းစသည် သယံဇာတများကြော်ဝြင်း၊ မြစ်များမှ ရေအားလျှပ်စစ်ထုတ်ယူနိုင်ခြင်း၊ လူဦးရေများပြားခြင်း စသည့်အချက်များသည် စက်မှုလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးရန် များစွာအထောက်အကြော်ဖြစ်စေသည်။ ယခုအခါ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် သတင်းအချက်အလက် နည်းပညာလုပ်ငန်းများ အလျင်အမြန်တိုးတက်လာသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ အထည်အလိပ်နှင့် ဂုဏ်လျှော်လုပ်ငန်းများမှုလည်း နိုင်ငံခြားဝင်ငွေအများအပြားရရှိသည်။ ထို့ပြင် ရေနံ ဓာတုပစ္စည်းလုပ်ငန်း၊ မော်တော်ယာဉ်ထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်း၊ ဆေးဝါးထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်း၊ ဘက်လုပ်ငန်းနှင့် အာမခံလုပ်ငန်းတို့လည်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာခဲ့သည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပို့ကုန်အများအပြားတင်ပို့ရာနိုင်ငံဖြစ်ပြီး အပြန် အလျှန်ကုန်သွယ်ဖက်နိုင်ငံလည်းဖြစ်သည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ ဆေးဝါး၊ သံ၊ သံမဏီပစ္စည်းများ၊ စက်ကိရိယာများ စသည်တို့ကို မြန်မာနိုင်ငံသို့တင်သွင်းပြီး မြန်မာနိုင်ငံမှ ပဲအမျိုးမျိုးနှင့် ဓာတ်သာက်ကုန်ပစ္စည်းများကို အိန္ဒိယနိုင်ငံသို့တင်ပို့သည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံသာမက ကွဲ့နိုင်ငံအများစုံနှင့်ပါ ကောင်းမွန်သောဆက်ဆံရေးရှိသည်။

ဓာတ်သာက်များ

- (၁) အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏မည်သည့်သဘာဝအပိုင်းတိုးများနှင့် နယ်နိမိတ်ချင်းထိစပ်နေသနည်း။
- (၂) အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏မည်သည့်ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးများနှင့် နယ်နိမိတ်ချင်းထိစပ်နေသနည်း။
- (၃) အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏စက်မှုလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာသည်မှာ အကယ်ကြောင့်နည်း။
- (၄) အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့် မြန်မာနိုင်ငံအကြားရှိ ကုန်သွယ်မှုအခြေအနေများကိုဖော်ပြုပါ။

(၃-၃)

တရုတ်နိုင်ငံ

သက္ကရာဇ်

မယာတံတိုင်း

တရုတ်နိုင်ငံ၏ မဟာတံတိုင်းကြီးကို ချင်မင်းဆက်လက်ထက် (BC ၃ ရာစု) တွင် ရန်သူများမကျွေးကျော်နိုင် စေရန် ရည်ရွယ်၍ တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ ထို တံတိုင်းကြီးသည် ဂါလိုမိတာ ၂ သောင်း ကျော်ရှည်သည်။

တရုတ်နိုင်ငံသည် အရွှေအာရာရှိ ဒရိယာအကျယ်ဆုံးနိုင်ငံဖြစ်သည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၆၀၀၀ ကျော်ကတည်းက မြစ်ဝါမြစ်ဝ်များအော် စတင်တည်ထောင်ခဲ့ပြီး ဘုရင်စနစ် အုပ်စိုးသော နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် တရုတ်ပြည်သူ သမ္မတနိုင်ငံအဖြစ် ထူထောင်နိုင်ခဲ့သည်။

တရုတ်နိုင်ငံအနောက်ဘက်တွင် အလွန်မြင့်မားသည့် တိဘက်ကုန်းပြင်မြင့်ရှိသည်။ တရုတ်နိုင်ငံ၏ ယဉ်နှစ်ကုန်းပြင်မြင့်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရှမ်းကုန်းပြင်မြင့်သည် တစ်ဆက်တည်း ရှိသည်။ တရုတ်နိုင်ငံ၏ အမိကမြစ်ကြီးများသည် တိဘက်ကုန်းပြင်မြင့်တွင်မြှစ်ဖျားခံသည်။ မြစ်ဝါမြစ်၊ ယန်ဇီမြစ်နှင့် ဒီချွမ်းမြစ်တို့သည် အရွှေဘက်ရှိပင်လယ်များအတွင်းသို့ ပိုးဝင်သည်။ နှမြစ်သည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ သံလွင်မြစ်အဖြစ် ဆက်လက်ပိုးဆင်း သည်။ အချို့မြစ်များအကြားတွင် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ သံလွင်မြစ်အဖြစ် ဆက်လက်ပိုးဆင်း သည်။ တရုတ်နိုင်ငံတွင် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ သံလွင်မြစ်အဖြစ် ဆက်လက်ပိုးဆင်း သည်။

တရုတ်နိုင်ငံသည် ဒရိယာအားဖြင့်ကျယ်ဝန်းပြီး မြေမျက်နှာသွင်ပြင်အမျိုးမျိုးရှိ သဖြင့် ရာသီဥတုအမျိုးအစားစုံလင်သည်။

တရုတ်နိုင်ငံသည် ကမ္မာပေါ်တွင် လူဦးရေအများဆုံးနိုင်ငံဖြစ်သည်။ လူဦးရေ ၁၀ သန်းကျော်သော မြို့ကြီးပေါင်းများစွာရှိပြီး မြို့တော်ပေါက်များ၊ ရှာ့ဖိုင်းနှင့် ဟောင်ကောင်တို့များထင်ရှားသည်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်း ၅၆ မြို့ရှိပြီး လူဦးရေစုစုပေါင်း၏ ၉၀ ရာခိုင်နှစ်းမှာ ဟန့်လူမျိုးများဖြစ်ကြသည်။ ကမ္မာပေါ်တွင် မဟာယာနပုဒ္ဓဘာသာဝင်အများဆုံးနေထိုင်သောနိုင်ငံဖြစ်သည်။ နေထိုင်သည့်အေသာက် ဘာသာစကားကွဲပြားမှုရှိပြီး မန်စရင်းဘာသာစကားကို ရုံးသုံးဘာသာစကားအဖြစ်အသုံးပြုသည်။

တရုတ်နိုင်ငံသည် ကမ္မာပေါ်တွင် စက်မှုထွန်းကားသောနိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်သည်။ သံ၊ သံမဏီ၊ ကြေးနှီး၊ လျှပ်စစ်ပစ္စည်း၊ ရေယာဉ်များ၊ မော်တော်ကား၊ ဂွန်ပူဗျာစသည်ဖြင့် စက်မှုထုတ်ကုန်အမျိုးအစားများစွာ ထုတ်လှပ်သည်။ တရုတ်နိုင်ငံသည် ၁၉၃၈ ခုနှစ် နောက်ပိုင်းတွင် ကမ္မာ့ခုံတိယစီးပွားရေး အင်အားအကြေးဆုံးနိုင်ငံအဖြစ် အလျင်အမြန် တိုးတက်လာခဲ့သည်။

တရုတ် နိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံ အပါအဝင် နိုင်ငံပေါင်း ၁၂၄ နိုင်ငံနှင့် ကုန်သွယ်လျက်ရှိသည်။ တရုတ်နိုင်ငံမှ ယာဉ်နှင့်စက်ကိရိယာပစ္စည်း၊ ဆောက်လုပ်ငန်းသုံးပစ္စည်း၊ လူသုံးကုန်ပစ္စည်း၊ စားသောက်ကုန်ပစ္စည်း၊ စိုက်ပျိုးရေးသုံးပစ္စည်း၊ လျှပ်စစ်ပစ္စည်းစသည်တို့ကို မြန်မာနိုင်ငံသို့ တင်သွင်းပြီး မြန်မာနိုင်ငံမှ ရေထွက်ကုန်၊ သစ်သီးဝယ်၊ ကျောက်မျက်ရတနာ၊ သစ်တောထွက်ပစ္စည်းစသည်တို့ကို တရုတ်နိုင်ငံသို့တင်ပို့သည်။ တရုတ်နိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံသို့လာရောက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှ အများဆုံးပြုလုပ်သောနိုင်ငံဖြစ်သည်။

ကုန်တင်ကုန်ရှုထိပ်ကော်

အေးခွဲနှီးများ

- တရုတ်နိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံမည်သည့်သာဝေအပိုင်းကြီးနှင့် နယ်နိမိတ်ချင်းထိစပ်နေသနရှည်း။
- တရုတ်နိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံမည်သည့်ပြည်နယ်များနှင့် နယ်နိမိတ်ချင်းထိစပ်နေသနရှည်း။
- တရုတ်နိုင်ငံတွင်မြစ်ဖျားခံပြီး မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ စီးဆင်းသောမြှုပ်အမည်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ထိုပြစ်ကို မည်သို့ခေါ်ဝေါ်သနရှည်း။
- တရုတ်နိုင်ငံနှင့် မြန်မာနိုင်ငံအကြေားရှိ စီးပွားရေးအရာဆက်နွယ်မှုများကိုဖော်ပြပါ။

(၃-၄)

လာအိုနိုင်ငံ

တိယန်ကျင်းမြို့

လွှမ်ပရာဘွဲ့မြို့

ယခင်က လာအိုနိုင်ငံ၏ မြို့တော်ဖြစ်ခဲ့သည်။ မဲခေါင် မြစ်ဝှမ်းတွင်တည်ရှိပြီး ရွှေး ဟောင်းပိဿာလက်ရာများ၊ သဘာဝရှုမျှော်ခင်းများ၊ ရေ တံခွန်များ စသည်တို့ကြောင့် လူသိများ ထင်ရှားသည်။

လာအိုနိုင်ငံသည် အရှေ့တောင်အာရုံး ကုန်းပိတ်နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်သည်။ ၁၄ ရာစု ကတည်းကပင် ဘုရင်စနစ်ဖြင့် အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် ပြင်သစ်လက်အောက်မှ လွတ်လပ်ရေးရဲ့ပြီး ၁၉၅၂ ခုနှစ်တွင် လာအိုပြည်သူ့ဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံကို ထူထောင်ခဲ့သည်။

လာအိုနိုင်ငံသည် တောင်ထူထပ်ပြီး မြစ်ချောင်းပေါ်များသည်။ မဲခေါင်မြစ်သည် လာအိုနိုင်းအတွက် အသက်သွေးကြောသဖွယ်ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံအတွင်းရှိ မြစ်အများစုံမှာ မဲခေါင်မြစ်အတွင်းသို့ စီးဝင်ကြသည်။ မဲခေါင်မြစ်သည် လာအိုနိုင်ငံနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ အကြားရှိ နယ်နိမ်မြစ်မြစ်ဖြစ်ဖြစ်သည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် အပူပိုင်းစိစစ်ရာသီဥတ္တရရှိသော်လည်း ဒေသ၏တည်နေရာ နှင့် မြေမျက်နှာသွင်ပြင်အနိမ့်အမြင့်အလိုက် အပူချိန်နှင့် မိုးရေချိန်ရရှိမှု ကွာခြားသည်။

လာအိန္ဒိယ်ပြီ၊ တော်မှာ ဖိယန်ကျင်းမြှုံးဖြစ်သည်။ လူဦးရေအများစုမှာ လာအိန္ဒိယ်ပြီ၊ အခြားတိုင်းရင်းသားများလည်းရှိသည်။ နေထိုင်သူဦးရေ၏ ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော်သည် ထောရပါဒုနွဲဘာသကိုးကွယ်ကြပြီး အခြားဘသာဝင်များလည်း ရှိသည်။ ရုံးသုံးဘသာစကားမှာ လာအိဘသာစကားဖြစ်သည်။

လာအိန္ဒိယ်ငံ ပြည်တွင်းထုတ်လုပ်မှုတန်ဖိုး၏ထက်ဝက်ခန့်ကို စိုက်ပျိုးရေးတွက်ကုန်များမှရရှိသည်။ စိုက်ပျိုးမြေ၏ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းတွင် ဆန်စပါးစိုက်ပျိုးသည်။ ချောက်မျိုးသွေးစသည်တို့တူးဖော်ရရှိပြီး နိုင်ငံခြားသို့တင်ပို့ရောင်းချသည်။ မဲခေါင်မြှောင်းမြှင့်လက်တက်များတွင် ဆည်များတည်ဆောက်ပြီး ရေအားလျှပ်စစ် ထုတ်လုပ်သည်။ ရေအားလျှပ်စစ်ထုတ်လုပ်ခြင်းသည် နိုင်ငံ၏အရေးပါသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဖြစ်လာပြီး အမိကတင်ပို့ကုန်လည်းဖြစ်သည်။ ယခုအခါ လာအိန္ဒိယ်ငံ၏သဘာဝရှုမျှော်ခင်းများ၊ လိုက်ဂူများ၊ ရေတံခွန်များစသည်တို့သည် သဘာဝအခြေခံခနီးသားလပ်ငန်းများဖြစ်ပြီးစေရန် ဆဲဆောင်လျက်ရှိသည်။ ထိုကြောင့် ခနီးသား

အခြေခံခရီးသွားလုပ်ငန်းများဖွံ့ဖြိုးစေရန် ဆဲဆောင်လျက်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ခရီးသွားလုပ်ငန်း အလျင်အမြန်တိုးတက်လာခဲ့သည်။ လာအိုနှင့်င်၏စီးပွားရေးသည် အိမ်နီးချင်းနှင့်များ၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ကုန်သွယ်မှုအပေါ်တွင်မူတည်သည်။ လာအိုနှင့်င်တွင် လာရောက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအများဆုံးပြုလုပ်သောနှင့်များမှာ တရုတ်နှင့်ငွေ့နှင့်တို့ ဖြစ်သည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် မဲခေါင်မြစ်ပေါ်၌ လူအို-မြန်မာချိုကြည်ရေးတံတားကို တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ ကျိုင်းလပ်နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေးစခန်းကိုဖွင့်လှစ်ခဲ့ပြီး ကုန်သွယ်ရေးနှင့် ခနီးသွားလာရေးတို့တွင် နှစ်နှစ်ငံပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ

- (၁) လာအိုနိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏မည်သည့်သဘဝအပိုင်းကြီးနှင့် နယ်နိမိတ်ချင်းထိစပ်နေသနည်း။

(၂) လာအိုနိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏မည်သည့်ပြည်နယ်နှင့် နယ်နိမိတ်ချင်းထိစပ်နေသနည်း။

(၃) လာအိုနိုင်ငံသည် အမိကတင်ပိုကုန်အဖြစ် လျှပ်စစ်ဓာတ်အားကိုတင်ပိုနိုင်ခြင်းမှာ အဘယ်ကြောင့်နည်း။

(၄) ၂၀၁၅ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း လာအိုနိုင်ငံနှင့် မြန်မာနိုင်ငံအကြားရှိ ဆက်နွယ်မှုများကို ဖော်ပြပါ။

(၃-၅)

ထိုင်းနိုင်ငံ

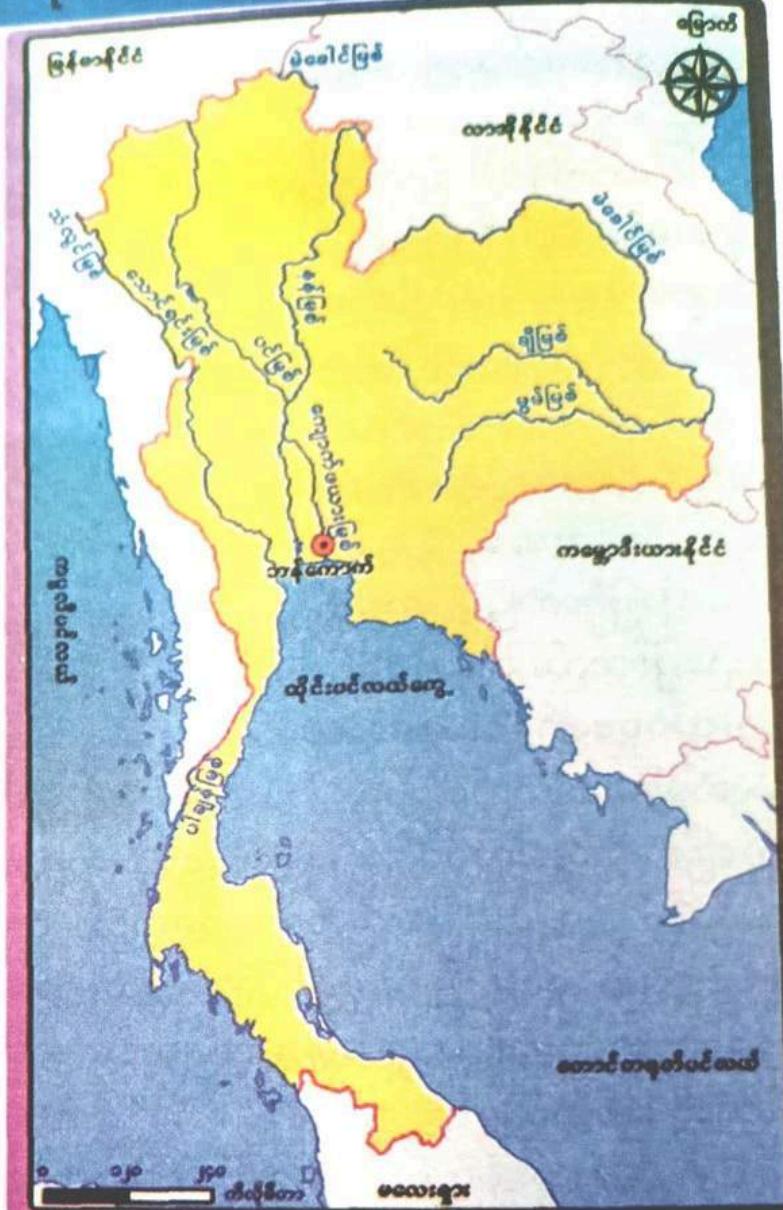
ဘန်ကောက်မြို့

ဝေါ်ဝင်နှစ်းပတ်

၁၇၈၂ ခုနှစ် ကတည်းက တည်ဆောက်ခဲ့ပြီး ကမ္မာလူညွှန်ခရီးသွားများကို ဆွဲဆောင်ရာနေရာတစ်ခုဖြစ်သည်။

ထိုင်းနိုင်ငံသည် အရှေ့တောင်အာရုံတွင်တည်ရှိသည်။ စည်းမျဉ်းခံသူရင်စနစ်ရှိပြီး ထိုင်းဘူရင့်နိုင်ငံဟုခေါ်တော်သည်။

ထိုင်းနိုင်ငံ၏ မြောက်ဘက်ပိုင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ရှမ်းကုန်းပြင်မြင့်ဒေသ၏ အဆက်ဖြစ်သည်။ ကျောက်ဖယားမြစ်နှင့် ဧရာဝတီမြစ်တို့သည် ထိုင်းနိုင်ငံ၏အဓိကမြစ်များဖြစ်ကြသည်။ ငှါးမြစ်များသည် ကျေးလက်ဒေသများအတွက် ရေကြောင်းသွားလာရေးသာမက စိုက်ပျိုးရေးအတွက်ပါအသုံးဝင်သည်။ သံလွင်မြစ်၊ သောင်ရင်းမြစ်နှင့် ပါချွန်မြစ်တို့သည် ထိုင်းနှင့် မြန်မာ နှစ်နိုင်ငံအကြားရှိ နယ်နိမိတ်မြစ်များဖြစ်သည်။ ထိုင်းပင်လယ်ကွဲနှင့် ကပ္ပလီပင်လယ်ကမ်းရှုံးတန်းတစ်လျှောက်ရှိ ကြည်ပြီးတိမ်သော ပင်လယ်ပြင်နှင့် သာယာလှပသောကမ်းခြေများစွာရှိခြင်းသည် ထိုင်းနိုင်ငံအတွက် အဖိုးတန်သည့်သဘာဝရင်းမြစ်များဖြစ်သည်။

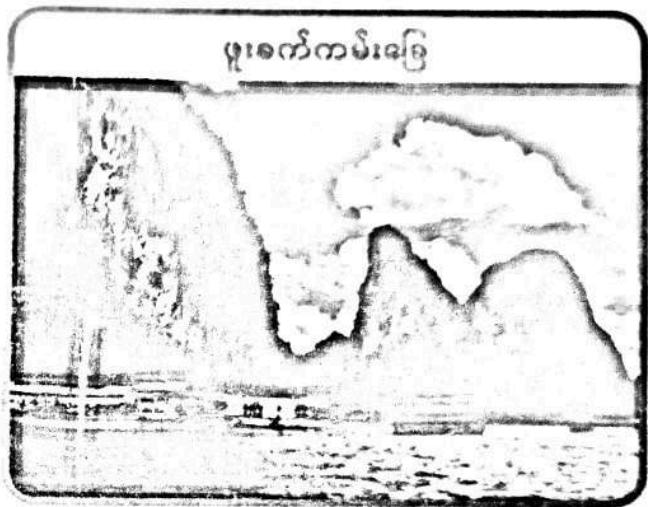
ထိုင်းနိုင်ငံသည် ယေဘုယျအားဖြင့် အပူပိုင်းစိစစ်ရာသီဥတုရရှိသည်။

ဘန်ကောက်ဖြူသည် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ဖြူတော်နှင့် အကြီးဆုံးမြို့ဖြစ်သည်။ စုစုပေါင်းလူဦးရေ၏ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းကျော်မှာ ထိုင်းလူမျိုးများဖြစ်ကြပြီး အများစုံမှာ ထောဂါဒ္ဓဒ္ဓဘာသကကို ကိုးကွယ်ကြသည်။ ရုံးသုံးဘာသာစကားမှာ ထိုင်းဘာသာစကားဖြစ်သည်။

ထိုင်းနိုင်ငံတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်သူဦးရေ၏ထက်ဝက်နီးပါးသည် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်ကြသည်။ စပါးသည် နိုင်ငံ၏အရေးပါသာ စိုက်ပျိုးသီးနှံဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့ဆန်တင်ပို့မှု အများဆုံးနိုင်ငံများတွင် တစ်ခုပါဝင်သည်။ ၁၉၉၃ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းတွင် ထိုင်းနိုင်ငံသည် စိုက်ပျိုးရေးကိုအခြေခံသည့် စီးပွားရေးမှ စက်မှုလုပ်ငန်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှုကိုအခြေပြုသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းသို့ တဖြည်းဖြည်းကူးပြောင်းလာခဲ့သည်။ ကမ္ဘာ လူညွှန်ခရီးသွားများကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော သဘာဝရင်းမြစ်များရှိခြင်း၊ ရီးရာဟင်းလာ များကျော်ကြားခြင်း စသည်တို့ကြောင့် ကမ္ဘာလူညွှန်ခရီးသွားလုပ်ငန်းသည် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ အောင်မြင်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုဖြစ်လာသည်။

အမိကတင်ပို့ကုန်များမှာ ဆန်၊ ရော်ဘာ၊ ရေထွက်ကုန်များ၊ အထည်အလိပ်၊ ဖိနပ်၊ မော်တော်ကား၊ ကွန်ပျိုးတာ၊ လျှပ်စစ်ပစ္စည်း၊ လက်ဝတ်ရတနာ စသည်တို့ဖြစ်သည်။

ထိုင်းနိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံအပါအဝင် ကမ္ဘာနိုင်ငံများစွာနှင့် ကုန်သွယ်ဖက်ဖြစ်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံမှ လူသုံးကုန်၊ စားသောက်ကုန်၊ လျှပ်စစ်ပစ္စည်း၊ ဆေးဝါးစသည်တို့ကို မြန်မာနိုင်ငံသို့တင်သွင်းသည်။ မြန်မာနိုင်ငံမှ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကို ထိုင်းနိုင်ငံသို့အမိကတင်ပို့သည်။ ထိုင်းနှင့်မြန်မာ နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေးစခန်းများစွာရှိပြီး ကုန်သွယ်မှုလုပ်ငန်းများဖွံ့ဖြိုးသည်။

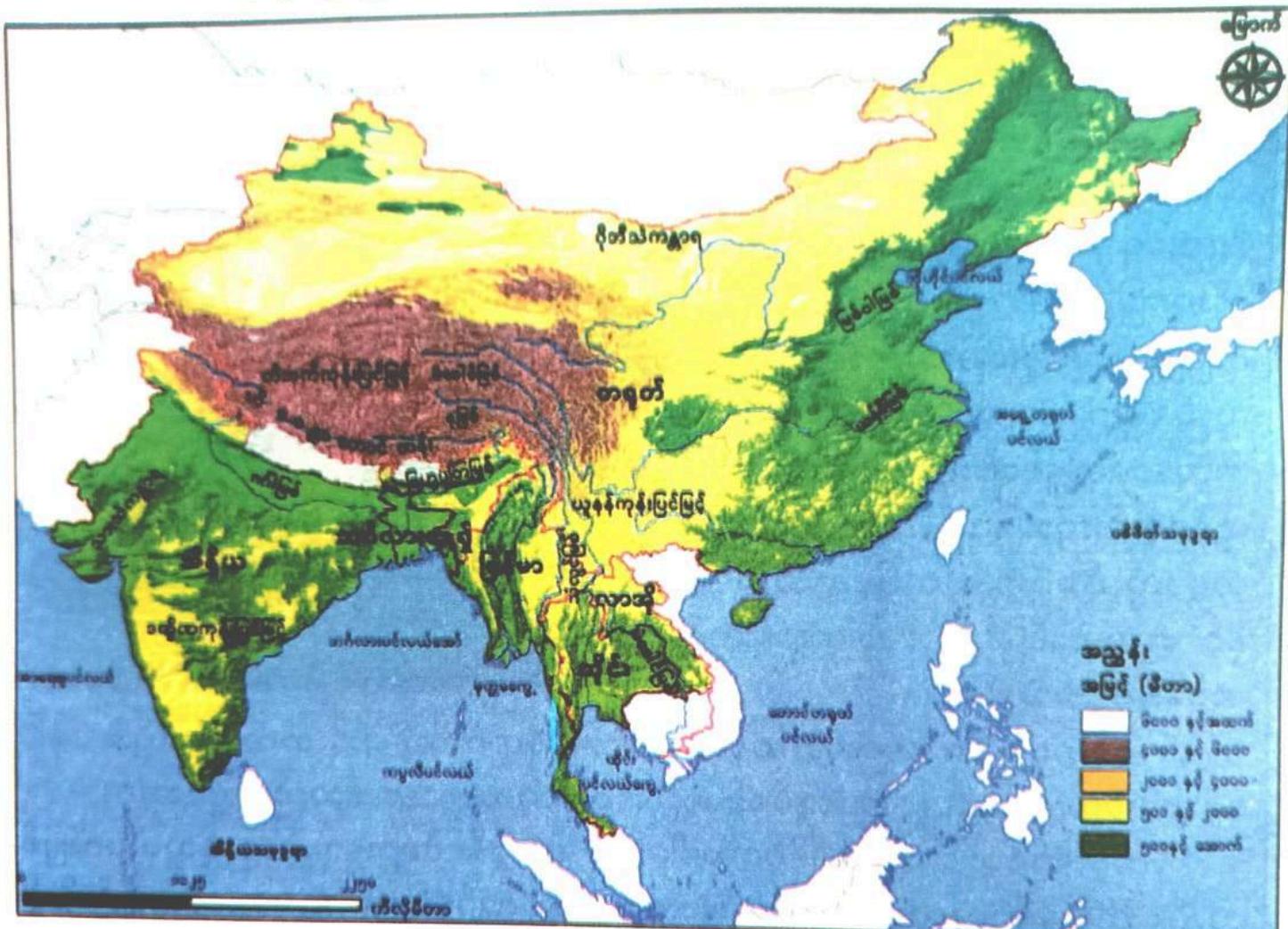
မေးနှုန်းများ

- ထိုင်းနိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏မည်သည့်သဘာဝအပိုင်းကြီးနှင့် နယ်နိမိတ်ချင်းထိစပ်နေသနည်း။
- ထိုင်းနိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ မည်သည့် ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးများနှင့် နယ်နိမိတ်ချင်းထိစပ်နေသနည်း။
- ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ခရီးသွားလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာသည်မှာ အဘယ်ကြောင့်နည်း။
- ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် မြန်မာနိုင်ငံအကြားရှိ ဆက်စွဲယူမှုများကိုဖော်ပြပါ။

အခန်း (၃) မြန်မာနိုင်ငံ၏ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ

လေ့ကျင့်ခန်း

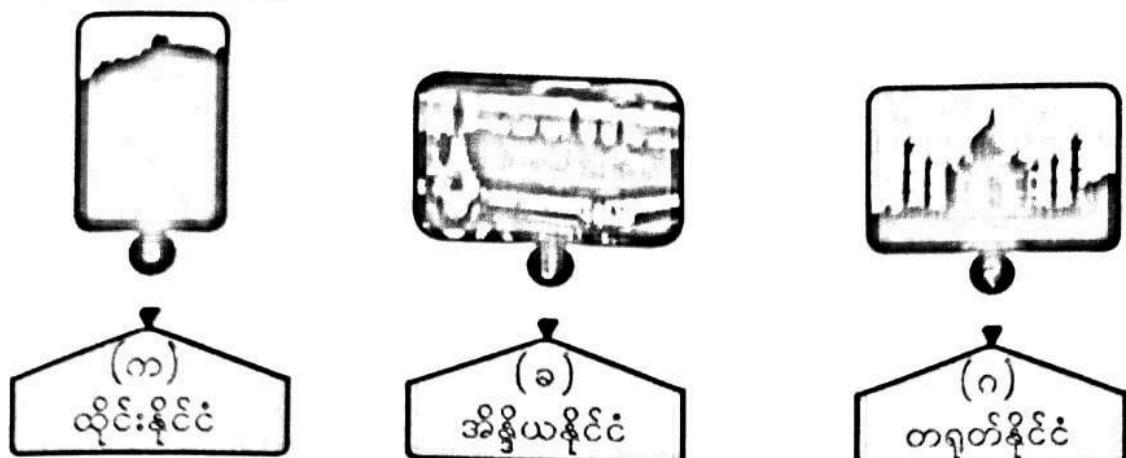
လုပ်ငန်း(၁) မြေပုံအားလွှဲလာပြီး ထော်တွင်ဖော်ပြထားသော မြစ်များသည် မည်သည့် နေရာတွင်မြစ်ဖျားခံပြီး မည်သည့်ပင်လယ်အတွင်းသို့ စီးဝင်ကြသနည်း။

မြစ်အမည်	မြစ်ဖျားခံရာဇ်ရာ	စီးဝင်သည့်ပင်လယ်
ကိုဗီမြစ်		
ဗဟိုပုတ္တမြစ်		
မြစ်ဝါမြစ်		
ယန်ခီမြစ်		
နှမြစ်		
မဲခေါင်မြစ်		

အခန်း (၃) မြန်မာနိုင်ငံ၏ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ

လုပ်ငန်း (၂) ယူဉ်တွဲပါ။

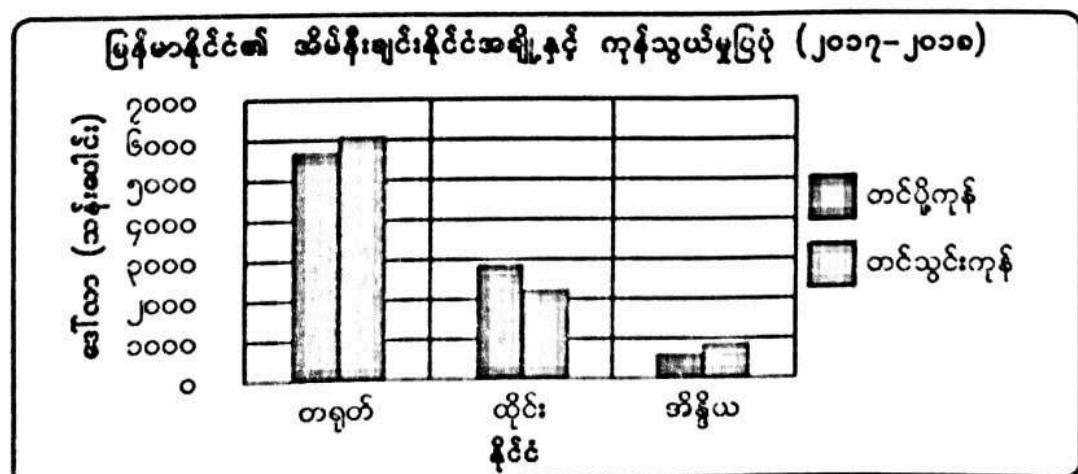

လုပ်ငန်း (၃) အဖြော်မှုနေရားပါ။

(က) အရှေ့ (ခ) အရှေ့တောင် (ဂ) တောင်

- ၁။ ဘင်လားဒေ့ရှုနိုင်ငံသည် အာရုံတိုက်၏ တွင်တည်ရှိသည်။ ()
 ၂။ အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် အာရုံတိုက်၏ တွင်တည်ရှိသည်။ ()
 ၃။ တရုတ်နိုင်ငံသည် အာရုံတိုက်၏ တွင်တည်ရှိသည်။ ()
 ၄။ လာအိုနိုင်ငံသည် အာရုံတိုက်၏ တွင်တည်ရှိသည်။ ()
 ၅။ ထိုင်းနိုင်ငံသည် အာရုံတိုက်၏ တွင်တည်ရှိသည်။ ()

လုပ်ငန်း (၄) ဖော်ပြပါဂရပ်ကိုလေ့လာပြီး မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံအခါး၏ ကုန်သွယ်မှုအခြေအနေကို မှတ်စုရေးပါ။

- မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အများဆုံးကုန်သွယ်မှုပြုသည့်နိုင်ငံ
- မြန်မာနိုင်ငံ၏တရုတ်ပို့ကုန်ထက် တရုတ်သွေ်းကုန်တန်ဖိုးပို့များသည့်နိုင်ငံ
- မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရုတ်ပို့ကုန်ထက် တရုတ်သွေ်းကုန် ပို့နည်းသည့်နိုင်ငံ

အခိုး (၄)

ကုန်းဘောင်ခေတ်

(၄-၁) ကုန်းဘောင်ခေတ်မှာ နိုင်ငံတော်ကို ဘယ်လိုတည်ထောင်ခဲ့ကြသလဲ

ကုန်းဘောင်ခေတ်မှာ နိုင်ငံတော်ဘယ်လိုတည်ထောင်ခဲ့သလဲဆိုတာ
လေ့လာကြည့်ရအောင်

ဒုတိယတောင်ငူခေတ်(ပြောင်ရမ်းမင်းဆက်)ပျက်သူဦးပြီးနောက် အကွဲကွဲအပြားပြား
ဖြစ်နေသော နိုင်ငံတော်ကို စည်းရုံးခဲ့သူမှာ မူဆိုးဘို့ ရွာသူကြီး ဦးအောင်ရေယျ ဖြစ်သည်။
ဦးအောင်ရေယျသည် ပထမဦးစွာ မိမိအောင်လုပ်ခြင်းနှင့် စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်းများဆောင်
ရွက်ခဲ့သည်။ မူဆိုးဘို့ရွာ၌ ထန်းလုံးခံတပ်မြို့ကို အခိုင်အမာတည်ဆောက်ပြီး ကျိုး၊
မြို့မြို့များကို တူးစေသည်။ ထန်းလုံးတပ်ဝန်းကျင်တွင် ရန်သူများ မခိုအောင်းနိုင်ရန်
ရိမ်ဆောင်ရွက်သည်။

ရွှေဘုံရတနာနာန်းတော်

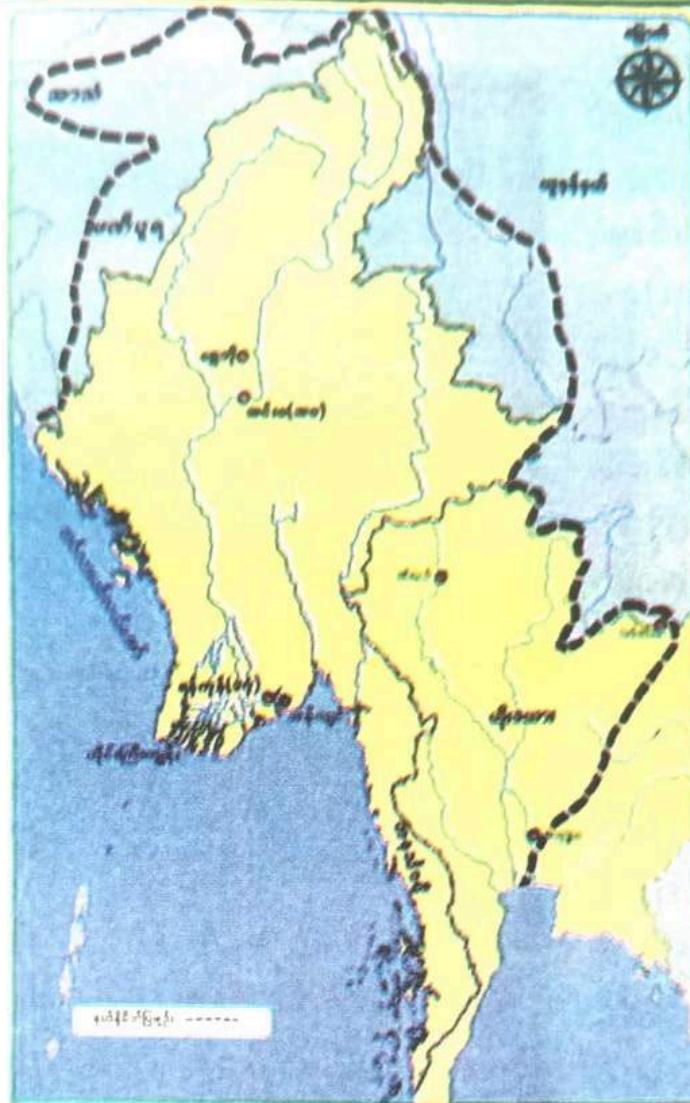

ပတ်ဝန်းကျင်ရွာ ၄၆ ရွာမှု လူများသည် မူဆိုးဘို့ရွာသို့ခို့ဝင်လာကြသဖြင့်
အင်အားတောင့်တင်းလာသည်။ လက်နက်ရိက္ခာဖြည့်တင်း၍ အင်အားစုကာရန်သူတို့
တိုက်ခိုက်လာပါက အသင့်ဖြစ်စေရန် စီမံဆောင်ရွက်သည်။ ဟံသာဝတီတပ်များ အကြိမ်
ကြိမ်တိုက်ခိုက်လာသည်ကို တွန်းလှန်ပြီးနောက် ဦးအောင်ရေယျသည် အလောင်း
မင်းတရားဘွဲ့ကိုခံယူလျက် မူဆိုးဘို့ကို မြို့နှင့်နားတည်ကာ ရတနာသိယ်ဟု သမုတ်ခဲ့သည်။
မူဆိုးဘို့ကို ရန်ကြီးအောင်၊ ကုန်းဘောင်၊ ရတနာသိယ်၊ ရွှေဘုံ ဟုလည်းခေါ်ကြသည်။

မေးခွန်း။

ဦးအောင်ရေယျသည် မိမိ၏အောင်အားတောင့်တင်းခိုင်မာစေရန် မည်
ကဲ့သို့ ကြိုးပမ်းခဲ့သနည်း။

နိုင်ငံတော် ပိုမိုအင်အားတောင့်တင်းအောင် ဘာတွေဆောင်ရွက်ခဲ့သလဲ
ဆိုတာ လေ့လာကြည့်ရအောင်

ကုန်းဘောင်ခေတ်၏ မြန်မာနိုင်ငံ

အလောင်းမင်းတရားသည် မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးကို စည်းရုံးသိမ်းသွင်းရာတွင် ၁၇၇၇ ခုနှစ်၌ ဒရိုက္ခိုချို့တက်တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်ခဲ့ပြီး ရန်ကုန်ဟူခေါ်တွင်စေခဲ့သည်။ ရှမ်းပြည်တစ်ခွင်ရှိ ရှမ်းစော်ဘွားများကိုလည်း စည်းရုံးသိမ်းသွင်းနိုင်ခဲ့သည်။ သန်လျင်တွင် ခြေကြပ်ယူရန်ကြီးစားနေသော ပြင်သစ်တို့နှင့် ဟိုင်းကြီးကျွန်းတွင် ကုန်တိုက်ဆောက်ပြီး မြန်မာပြည်တွင်းရေးတွင် ခြေရှုပ်နေသော အင်လိပ်တို့ကို ဖယ်ရှားနိုင်ခဲ့သည်။ အထက် မြန်မာနိုင်ငံတော်ကိုထိပါး နှောင့်ယူက်လာသော မကိုပူရတို့ကို တိုက်ခိုက်နှစ်နှင့်ခဲ့သည်။ တန်သံ့ရီဒေသကိုသိမ်းယူထားသည့် ယိုးဒယားတို့ကိုလည်း တိုက်ထုတ်နိုင်ခဲ့သည်။ အလောင်းမင်းတရားကြီးသည် အင်အားပိုမိုတောင့်တင်းလာသော ကျယ်ပြန့်သည့်ကုန်းဘောင်မင်းနိုင်ငံတော်ကို တည်ထောင်နိုင်ခဲ့သည်။

ဓမ္မာန်း။

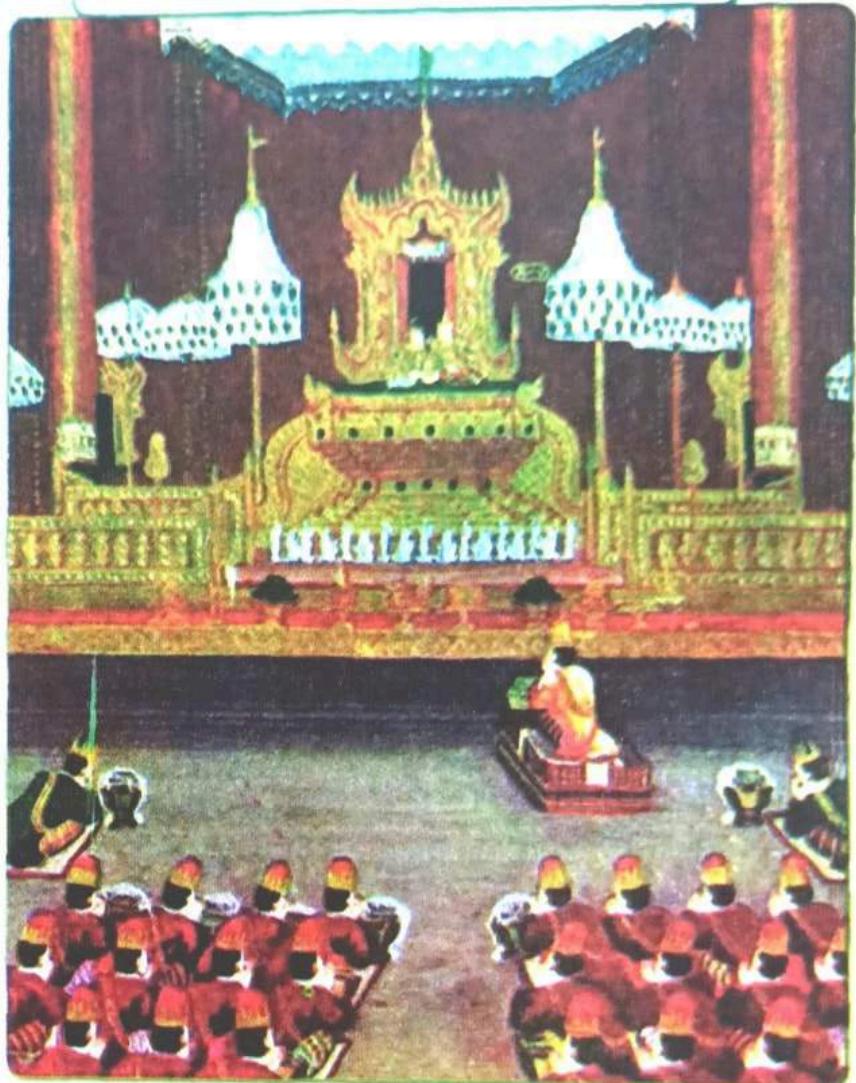
အလောင်းမင်းတရားသည် မြန်မာနိုင်ငံကို မည်ကဲ့သို့ စည်းရုံးသိမ်းသွင်းနိုင်ခဲ့သနည်း။

ကုန်းဘောင်ခေတ်ရဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးပိုစိတ် လွှဲလာကြည့်ရောင်

ဘုရင်ညီလက်ကျော်ဆန္ဒပါ

ကုန်းဘောင်ခေတ် အုပ်ချုပ်ရေးမှာ ပဒေသရာဏ်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ဖြစ်သည်။ အုပ်ချုပ်ရေးကို နေပြည်တော်အုပ်ချုပ်ရေး (ပဟိုအုပ်ချုပ်ရေး)နှင့် အဝေးမြို့ရွာအုပ်ချုပ်ရေး ဟူ၍ နှင့် မျိုးပိုင်းခြားထားသည်။ နေပြည်တော် အုပ်ချုပ်ရေး တွင် လွှတ်တော်၊ ပြတိက်၊ ရွှေ့ရုံး၊ နောက်ရုံးနှင့် တရားရုံးတော်ဟူ၍ လွှတ်ရုံး၊ ၅ ရပ်ထား အုပ်ချုပ်သည်။ လွှတ်ရုံး၊ ၅ ရပ်သည် တစ်ရုံးနှင့်တစ်ရုံး ညီနှင့်၍ ပြည်တွင်းရေး ကိစ္စများ စီမံဆောင်ရွက်သည်။ လွှတ်ရုံး၊ ၅ ရပ်မှ အုပ်ချုပ်ရေး အရာရှိများသည် တာဝန်နှင့် ဝတ္ထရားများကို အဆင့်ဆင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ဘုရင့်အာကာთည်တဲ့ရန် ကြိုးပမ်းသည်။ အဝေးမြို့ရွာအုပ်ချုပ်ရေးတွင် ဘုရင်ခံ၊ မြို့စား၊ စော်ဘွားတို့ကို အုပ်ချုပ်စေသည်။ တရားစီရင်ရေးတွင် ကြိုးသည့်အမှုကို ငယ်အောင်၊ ငယ်သည့်အမှုကို ပပျောက်အောင် စီရင်ရသည်။

မင်းတုန်းမင်းလက်ထက် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးဆောင်ရွက်ချက်အနေဖြင့် တစ်အိမ်ထောင်လျှင် ဆယ့်စို့တစ်စို့ကောက်ခံသော 'သသေမေဓ' အခွန်တော် စနစ်သစ်နှင့် မင်းမှုထမ်းများအား လစာပေး၍ အုပ်ချုပ်သည့်စနစ်ကို ကျင့်သုံးခဲ့သည်။ မြန်မာအကွားဖြင့် ကြေးနှုန်းရှိက်သည့်စနစ်ကို တိတွင်နိုင်ခဲ့သဖြင့် အုပ်ချုပ်ရေးတွင် များစွာ အထောက်အပံ့ဖြစ်စေခဲ့သည်။

မေးခွန်း။

ကုန်းဘောင်ခေတ်အုပ်ချုပ်ရေးကို မည်သိနားလည်သနည်း။

(၄-၂) ကုန်းဘောင်ခေတ်ရဲ့ လူမှုပြေားအခြေအနေတွေက ဘယ်လိုလဲ

ကုန်းဘောင်ခေတ် လူမှုအဖွဲ့အစည်းရဲ့လူနေမှုပုံစံတွေကို
လေ့လာကြည့်ကြရအောင်

ကုန်းဘောင်ခေတ်ကျေးရွာ လူနေမှုပုံစံ

ကုန်းဘောင်ခေတ်
လူမှုအဖွဲ့အစည်းတွင်
အုပ်ချုပ်သူ လူတန်းစား
နှင့် အုပ်ချုပ်ခံလူတန်း
စားဟူ၍ လူတန်းစားနှစ်
ရပ်ရှိသည်။ ဘုရင်သည်
ရေမြေ့ရှင် သက်ပြီးဆုံး
ပိုင်ဖြစ်သည်။ အုပ်ချုပ်ခံ
လူတန်းစားကို မင်းမှုထမ်း
နှင့် အသည်ဟု နှစ်မျိုး
ခွဲနိုင်သည်။ အသည်တို့

တွင် လယ်သမား၊ ယာသမားများသာမက ချမ်းသာကြောယ်ဝသူ၊ ပညာရှင်၊ လက်မှုပညာ
သည် စသည်တို့ပါဝင်သည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် လူတန်းစားကွဲပြားသကဲ့သို့
လူတန်းစားအသီးသီး၏အခွင့်အရေးများမှာလည်း ကွဲပြားမှုရှိသည်။ အဆင့်အတန်းကို
လိုက်၍ နေအိမ်၊ အဆောင်အထောင်၊ ဆင်ယင်ထုံးဖွဲ့မှုများ ကွဲပြားကြသည်။ လူမှု
ဆက်ဆံရေးတွင် ရွှေးအစဉ်အလာ ဓမ္မလေ့ထုံးစံများနှင့်တက္ကာ ဗုဒ္ဓသာသနအဆုံးအမှ
များကြောင့် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့စွာ ဆက်ဆံကြသည်။ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်ရေး၊ ကူးသန်း
ရောင်းဝယ်ရေးစသည်တို့တွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ရကြသည်။

ကုန်းဘောင်ခေတ်လူနေမှုပုံစံတွင် ကျေးရွာသည် အခြေခံဖြစ်သည်။ ရွာများကို
များသောအားဖြင့် ဆူးကပ်များဖြင့် စည်းရှိးခတ်လေ့ရှိသည်။ ရွာများတွင် ဘုန်းတော်ကြီး
ကျောင်းများရှိပြီး ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းပညာရေးသည် အရေးပါဆုံးဖြစ်သည်။
ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများသည် စာပေပညာရပ်များသာမက ကိုယ်၊ နှုတ်၊ နှုလုံး
သုံးပါးစလုံး ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့အောင် တာဝန်ယူဆုံးမသွားသင်ပေးသည်။ ကုန်းဘောင်
ခေတ်တွင် အရည်ဝါသီ(တော့ကျောင်း) နှင့် ဂါမဝါသီ(ရွာကျောင်း) ကျောင်းဟူ၍
ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း နှစ်မျိုးရှိသည်။

အောင့်။

ကုန်းဘောင်ခေတ်လူနေမှုပုံစံကို မည်သို့နားလည်သနည်း။

ကုန်းဘောင်ခေတ်ရဲ့ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုက ဘယ်လိုလဲဆိုတာ
လေ့လာကြည့်ကြရအောင်

ကုသိုလ်တော်
ဘုရားဝင်းအတွင်းရှိ
ပိဋကတ်သုံးပုံကို
ကျောက်ထက်အကွာရာ
တင်ထားသော
ကျောက်ချုပ်များ

ကုန်းဘောင်ခေတ်ပြည်သူ့အများစုံမှာ ထေရဝါဒုဒ္ဓဘာသာဝင်များ ဖြစ်ကြသည်။ ဟန်။ ခရစ်ယာန်၊ အစွဲလာမ်ဘာသာတိုကို ယုံကြည်သူ့များလည်းရှိသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာကို အားပေးချီးမြှင့်သည့်နည်းတူ အခြားဘာသာများကိုလည်း လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ခွင့်ပေးသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာသနာ မထွန်းကားသေးသောနယ်ပယ်ဒေသ၌ နေထိုင်ကြသော တိုင်းရင်းသားတို့မှာ နတ်ကိုးကွယ်ကြသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာသနာပြန်ပွားရေးအတွက် ၁၈၃၁ ခုနှစ်တွင် ပဋိမသရီယနာတင်ပွဲကိုကျင်းပခဲ့ပြီး ပိဋကတ်သုံးပုံကို ကျောက်ထက်အကွာရာတင်ခဲ့သည်။

ပြောကျအယူဝါဒဟု အသိများသော ဟန်၏ပါဒကို ပုဂ္ဂိုလ်တိုက ကိုးကွယ်ယုံကြည်ကြသည်။ ခရစ်ယာန်သာသနာပြုတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံကို ကုန်းဘောင်ခေတ်မတိုင်မိကပင် ရောက်ရှိခဲ့ကြသည်။ မင်းတုန်းမင်းသည် ခရစ်ယာန်သာသနာပြုကျင်းများကို ဆောက်လုပ်ပေးခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံခရစ်ယာန်သာသနာပြုသမိုင်းတွင် ထင်ရှားသော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ရှုပ်ဆင်(ယဉ်သန်)ဖြစ်သည်။ အစွဲလာမ်သာသနာကို ချီးမြှင့်သည့်အနေဖြင့် မန္တလေးတွင် ဗလီတစ်လုံးဆောက်လုပ်ပေးသကဲ့သို့ မက္ဘာတွင်လည်း ရေပိတစ်ဆောင် ဆောက်လုပ်လှုံးခါန်းခဲ့သည်။

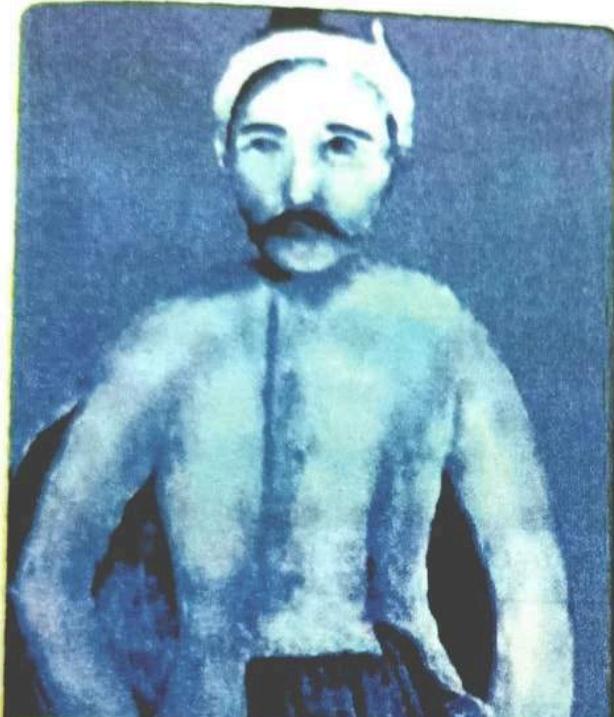

အမရပူရရှိ အိုးတော်ပလီ

မန္တလေးမြို့ရှိ မင်းတုန်းမင်း လူဗျို့နှင့် ခရစ်ယာန်ဘုရားကျောင်း

ကုန်းဘောင်ခေတ်မှာ ထွန်းကားခဲ့တဲ့စာပေတွေကို
လေ့လာကြည့်ကြရအောင်

ယောအတွင်းဝန် ဦးဖိုးလှိုင်

ကင်းဝန်မင်းကြီး
ဦးကောင်း

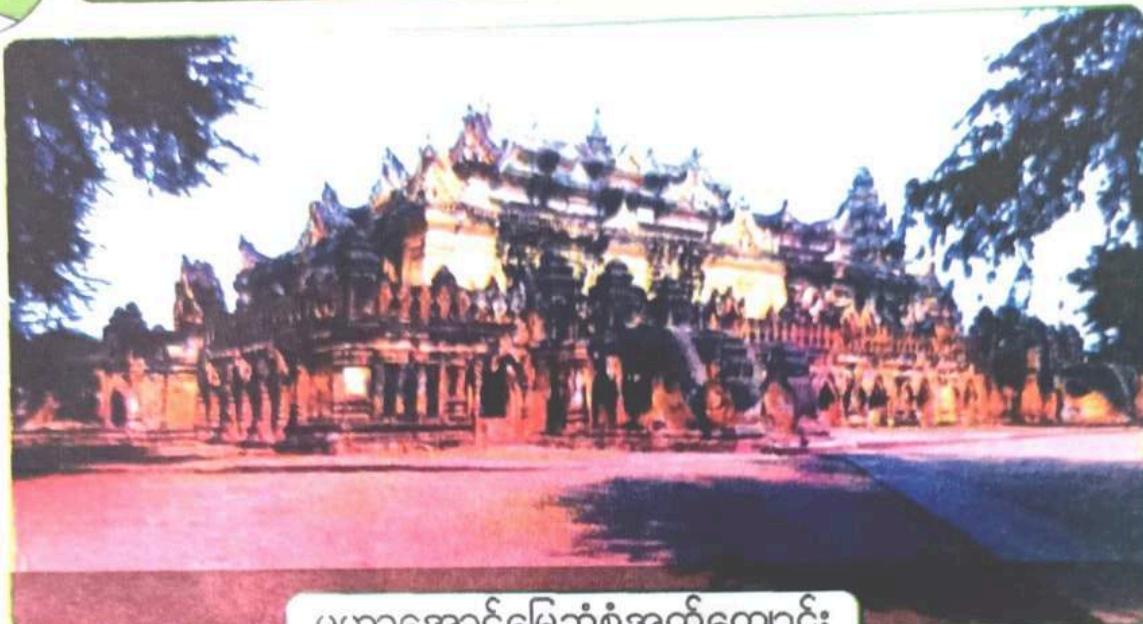
ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် ရဟန်းပညာရှိ၊ လူပညာရှိနှင့် စာဆိုတော်များ အများအပြား ပေါ်ထွန်းလာခဲ့သည်။ ယောအတွင်းဝန် ဦးဖိုးလှိုင်၊ ကင်းဝန်မင်းကြီး ဦးကောင်း၊ လက်ပဲသုဒ္ဓရအမတ်၊ စလေးပုည့် စသည်တို့သည် ကုန်းဘောင်ခေတ်၏ စာဆိုအကျော် အမော်များဖြစ်သည်။ စာပေအမျိုးအစားလည်းစုံလင်စွာ ရေးသားလာကြသည်။ တေးသီချင်း များ၊ ရာဇ်သတ်ကျမ်း၊ ဓမ္မသတ်ကျမ်း၊ အရေးတော်ပုံကျမ်းနှင့် ရာဇဝင်ကျမ်းစသည်တို့ ထွန်းကားလာသည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ်နှောင်းတွင် ထူးခြားစွာပေါ်ပေါက်လာသော စာပေ တို့မှာ မော်ကွန်း၊ မေတ္တာစာ၊ ပြောတ်နှင့် ခရီးသွားစာပေတို့ဖြစ်သည်။ ကျေးလက် လွမ်းချင်းနှင့် ပတ်ပျီးတို့ကိုလည်း ဖွဲ့စွဲသီကုံးလာကြသည်။ ဗုဒ္ဓစာပေကျမ်းဂန်ပြုစုံသူ အများအပြား ထွန်းကားလာခဲ့သည်။ စစ်ကိုင်းမင်း(ဘကြီးတော်) လက်ထက်တွင် ရဟန်း ပညာရှိ၊ လူပညာရှိများ စုံပေါင်းကာ မှန်နှစ်းရာဇဝင်ကို ရေးသားပြုစုံခဲ့ကြသည်။ စာပေ ကျမ်းဂန်တတ် ရဟန်းများသည် ပိဋကတ်စာပေကို အနက်ဖွင့်ဆိုကြသည်။ ပထမ မောင်းထောင်ဆရာတော်သည် သတ္တာကျမ်းများကို ဘာသာပြန် အနက်ဖွင့်ဆိုခဲ့သည်။ ပထမဆုံးအက်လိပ်မြှန်မာအဘိဓာန်ကို မက္ခရာမင်းသားကြီးက ပြုစုံခဲ့သည်။

အောင်း

ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် စာသင်ကြောင့် စာပေအမျိုးအစား စုံလင်လာ
သနည်း

ကုန်းဘောင်ခေတ် အနုပညာပိသုကာလက်ရာ တိုးတက်မှုကို
လေ့လာကြည့်ကြရအောင်

မဟာအောင်မြေဘုံစွဲအုတ်ကျောင်း

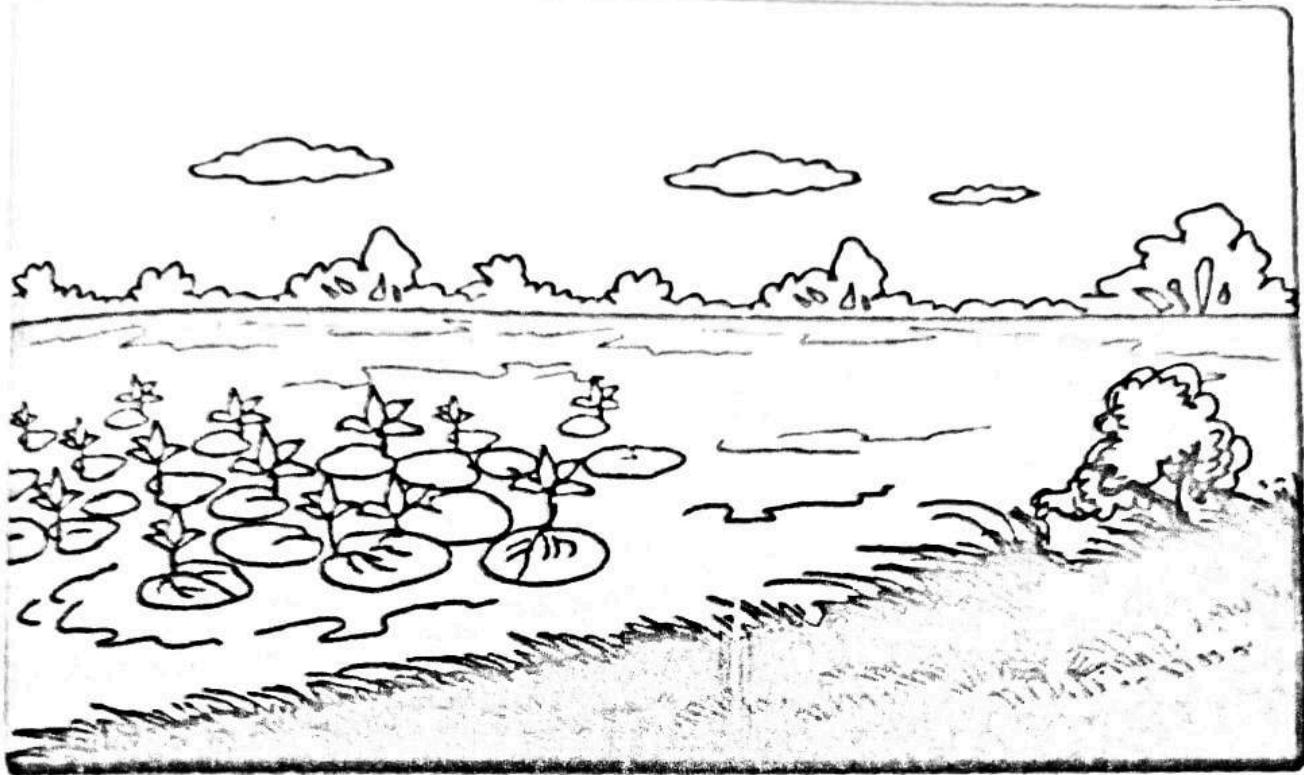
ကုန်းဘောင်ခေတ်ရောက်သောအခါ အနုပညာပိသုကာလက်ရာတွင် အနောက် နိုင်ငံ နည်းစနစ်များ ပေါင်းစပ်အေးသုံးပြုလာသည်။ ပန်းချို့ဆွဲရာတွင် အသေးစိတ် မရေးဆွဲတော့ဘဲ အရောင်နှစ်မျိုးသုံးမျိုးစပ်သော အလင်းအမှာ့ဝင်သဘောဖြင့်လည်း ရေးဆွဲလာကြသည်။

ကုန်းဘောင်ခေတ် ပိသုကာလက်ရာများကို စေတီပုံထိုးကျောင်းကန်များတွင် တွေ့နိုင်သည်။ မင်းကွန်းပုံထိုးတော်ကြီးမှာ ဘိုးတော်ဘုရားလက်ထက်ရှားသော ပိသုကာလက်ရာ ဖြစ်သည်။ နန်းမတော်မယ်နှင့် မဟာအောင်မြေဘုံစွဲအုတ်ကျောင်း၊ သီပီမင်း၏ ရွှေကျောင်း၊ စုဖုရားလတ်၏ မြတောင်ကျောင်း စသည်တို့သည် စံနမူနာ ယူထိုက်သော မြန်မာ့ပိသုကာလက်ရာများ ဖြစ်ကြသည်။ မြန်မာမှုသာမက ဥရောပပုံစံ ရောနှောလာသော ကျောင်းတိုက်များမှာ မင်းတုန်းမင်း၏ အတူမရှိကျောင်းတော်၊ ယောမင်းကြီးအုတ်ကျောင်း စသည်တို့ဖြစ်သည်။ ဘိုးတော်ဘုရားလက်ထက် သွန်းလုပ် လျှော့ဒို့ခဲ့သော ကြေးပိသာချိန် ၅၅၅၅၅ ရှိသည့် မင်းကွန်းခေါင်းလောင်းကြီးသည် မြန်မာတို့၏ အဆင့်မြင့်မားသောကြေးသွန်းအတတ်ပညာကို ပြသနေသည်။

ကုန်းဘောင်ခေတ်သဘင်ပညာသည် မြန်မာဘုရင်များ၏ အားပေးမှုကြောင့် တိုးတက်ထွန်းကားလာခဲ့သည်။ မြေဝိုင်းအကာ၊ ယိမ်းအကများခေတ်စားလာသည်။ ရုပ်သေးသဘင်လည်းထွန်းကားလာသည်။ ထူးခြားသောပြောင်းလဲမှုတစ်ရပ်မှာ တစ်ညာတည်းအပြီးကရသည့် ပြုလောင်းဖြစ်သည်။

ပေးစွာနိုင်ပါ။ ကုန်းဘောင်ခေတ်အနုပညာပိသုကာလက်ရာများ၏ ထူးခြားချက်များကို ဖော်ပြပါ။

ကုန်းဘောင်ခေတ်ရဲ့ စီးပွားရေးအကြောင်းအနေကို
လျေလာကြည့်ကြရအောင်

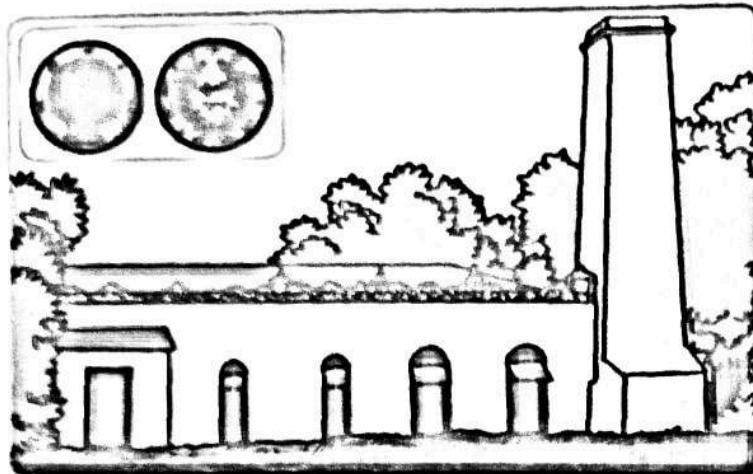
ကုန်းဘောင်ခေတ်၏ အဓိကစီးပွားရေးလုပ်ငန်းမှာ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကန်၊ ချောင်း၊ ဆည်မြောင်းများစွာတို့ကို တည်ဆောက်ပြုပြင်ခဲ့သည်။ မဟာနန္ဒာကန်ကိုလည်းတူးဖော်ခဲ့သည်။ ဧရာဝတီမြစ်ရှိုးတစ်လျှောက်၌လည်း ရေကာကာများ၊ တာတမ်းများတည်ဆောက်ခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့သောလုပ်ဆောင်မှုများကြောင့် အထက်မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဆန်စပါးအတွက်နှုန်းသည် တဖြည်းဖြည်းတိုးတက်လာခဲ့သည်။ လယ်၊ ယာ၊ ကိုင်း၊ ဥယျာဉ် စိုက်ပျိုးရေး ဖြစ်တွန်းအောင်မြင်သည်။ စိုက်ပျိုးရေးအတွက် ကွဲ့နားများနှင့် မျိုးစွဲများဝယ်ယူနိုင်ရန် တောင်သူလယ်သမားများအား အမတ်တော်ကြေး ငွေ ထောက်ပံ့ခဲ့သည်။

စိုက်ပျိုးရေးအပြင်မွေးမြှေရေးလည်း လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ပိုးထည်ရက်လုပ်ငန်းလည်းရှိသည်။ လက်မှုလုပ်ငန်းများအနက် ရက်ကန်းလုပ်ငန်းမှာ အထူးထင်ရှားသည်။ အိမ်တိုင်း၌ ရက်ကန်းစင်များရှိပြီး အဝတ်အထည်များကို ကိုယ်တိုင်ရက်လုပ်ကြသည်။ အခြားလက်မှုလုပ်ငန်းများဖြစ်သော ယွန်းထည်လုပ်ငန်း ရှီးချည်ထိုးလုပ်ငန်း၊ ခွဲမျက်ပါးခတ်လုပ်ငန်းများ လည်းရှိသည်။

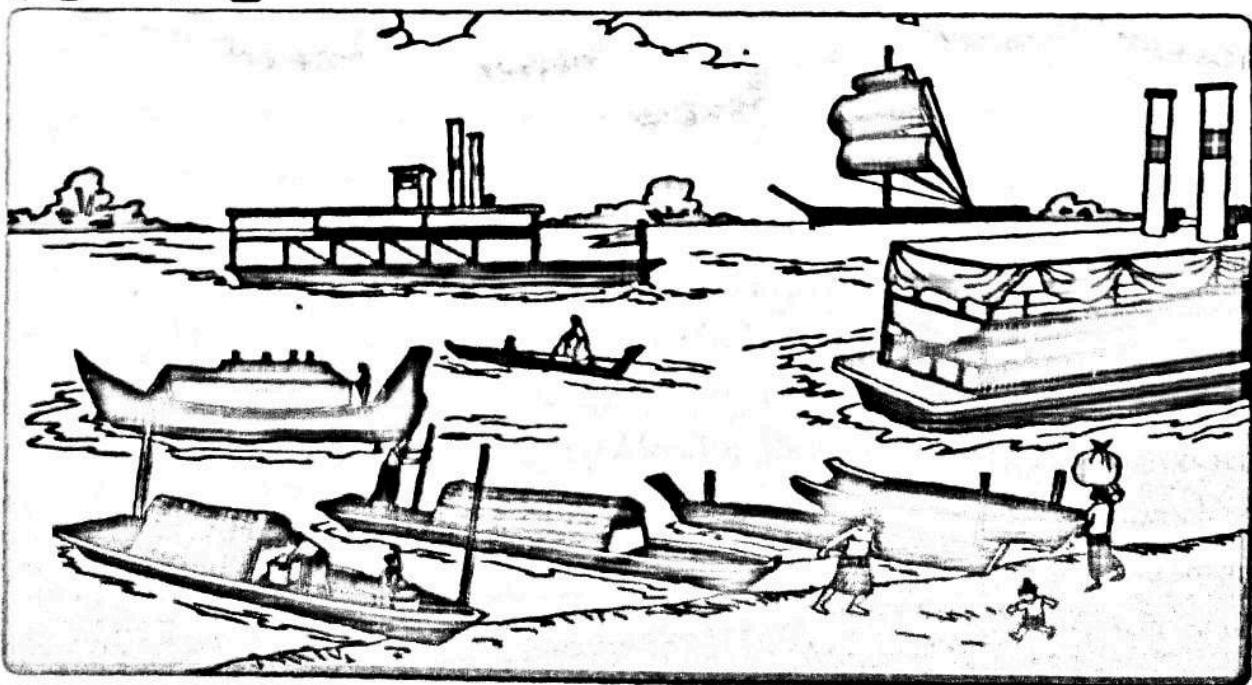
ကုန်းဘောင်ခေတ်မှာ စက်မှုလုပ်ငန်းတွေ ဘယ်လိုတွေ့ကားလာသလဲဆိုတာ
လူလာကျဉ်းကြရအောင်

မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင်
လက်မှုလုပ်ငန်းအပြင် စက်မှုလုပ်
ငန်းများလည်းဖွံ့ဖြိုးလာသည်။
နိုင်ငံတော်ခေတ်မီတိုးတက်ရန်
အတွက် နိုင်ငံခြားသို့ ပညာတော်
သင်များစေလွှတ်၍ စက်မှုပညာ
ရပ်များကို သင်ယူစေခဲ့သည်။
မဲနယ်စက်၊ သက္ကားစက်၊ ဝါကြိုတ်
စက်၊ လွှစက်၊ သဘောစက်ရုံး၊

လက်နက်စက်ရုံး၊ ယမ်းချက်စက်ရုံး၊ ဒရီးသွန်းစက်ရုံး စသည်ဖြင့် စက်ရုံပေါင်း ၅၀ ကျော်ကို
တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ပြင်သစ်၊ အာရုံလိပ်၊ အီတလီစသည့် နိုင်ငံခြားသားကျေမှုများကြောင်သူ
စက်ဆရာများကိုငှားရမ်း၍ သင်ကြားပြသကြီးကြပ်စေခဲ့သည်။ ထိုလုပ်ငန်းများကို
ကနောင်မင်းသားအား ဦးဆောင်စေခဲ့သည်။ ကနောင်မင်းသား ကွယ်လွန်ပြီးနောက်
မက္ခရာမင်းသားကို တာဝန်ပေး၍ စီမံခန့်ခွဲစေသည်။

သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် မြန်န်းစကြား၊ စကြားယဉ်မွန်နှင့် မြန်န်းယဉ်သာ စသည့်
သဘောများတည်ဆောက်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံခြားမှ သဘောများမှာယူခြင်း၊ ပြည်တွင်း၌
လည်းအဆက်မပြတ်တည်ဆောက်ခဲ့ခြင်းများကြောင့် မြန်မာပိုင်ခေတ်မီသဘောများ
များပြားလာခဲ့သည်။

ကုန်းဘောင်းခေတ်တွင် ကျသန့်ဆောင်စံသိမ္မာမြို့တေသန
သယ်လို့ရှိသလဲ ဆိုတာ လျေလာပြည့်ပြုရနာင်

ပြည်တွင်းကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးသည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် ကျယ်ပြန်လာသည်။ နိုင်ငံအတွင်းဒေသတစ်ခုနှင့်တစ်ခု ရောင်းဝယ်မှုကို လွတ်လပ်ခွင့်ပေးသည်။ နိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံး၌ အလေးချိန်၊ အတိုင်းအတာ၊ အချိန်အတွယ်တို့ တည့်တည့်တည်း ပြုပေးသည်။ ဒေါ်းဝက်ရုံတည်ထောင်ပြီး ဒေါ်းသွန်းလုပ်သုံးစွဲသဖြင့် ကုန်သွယ်ရေးဖွံ့ဖြိုးလာသည်။ အခွန်တော်လည်း ပိုမိုလွယ်ကွဲစွာကောက်ခံနိုင်ခဲ့သည်။ ဓရာဝတီ မြို့နယ်တွင်လျောတ်တွင် မီးသဘောများကိုပါ အသုံးပြုခြင်းကြောင့် ပြည်တွင်းကုန်သွယ်ရေး ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးလာသည်။

ပြည်ပတူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးသည်လည်း တစ်စတစ်ဝံ့ဖြိုးလာသည်။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အများဆုံးကူးသန်းရောင်းဝယ်လာကြသော နိုင်ငံများမှာ တရာတ်၊ ဇီနိုယ်၊ အဂ်လိပ်၊ ပြင်သစ် စသည့်နိုင်ငံများပြုစ်သည်။ ဘုရင်ကခန့်ထားသော ဘုရင့်ကိုယ်စားလှယ်နှင့် ကုန်သည် ပွဲစားများမှုတစ်ဆင့် ရောင်းဝယ်ကြသည်။ နိုင်ငံခြား ကုန်သည်များသည် မြန်မာနိုင်ငံ ထွက်ကုန်များအနက် ကျွန်းသစ်ကို ပိုမိုမက်မောက်သည်။ မြန်မာ ဝိုင်းမျိုးမြို့းများကိုလည်း နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များသို့ တင်ပွဲခဲ့သည်။ ပြင်သစ်နိုင်ငံမှ စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများနှင့်သက်ဆိုင်သည့်ပစ္စည်းများ တင်သွင်းသည်။

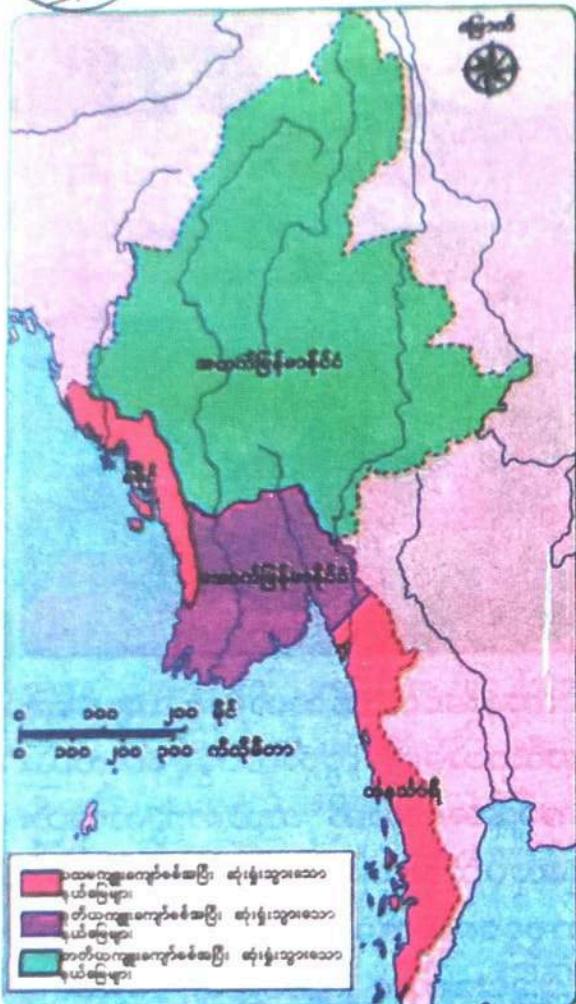
အသုံးပြု

ကုန်းဘောင်းခေတ်တွင် မည်သည့်အကြောင်းအရင်းများကြောင့် မီးပွားရေး
တိုးတက်လာသူများ၏

(၄-၃) မြို့တိသွေ့လက်အောက်ကို ဘယ်လိုကျရောက်ခဲ့သလဲ

အင်လိပ် မြန်မာ စစ်ဖြစ်ပွားရသည့်အကြောင်းအရင်းတွေကို လေ့လာ ကြည့်ရအောင်

ဘကြီးတော်လက်ထက်တွင် မြို့တိသွေ့တို့ သည် မြန်မာမင်းပိုင်နတ်မြတ်ဝရီ ရှင်မဖြူကျွန်းကို ကျူးကော်လာကြသဖြင့် အင်လိပ် မြန်မာ ပထမစစ် ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ထိုစစ်ပွဲတွင် မြို့တိသွေ့တို့သည် စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ စစ်ရေး အဘက်ဘက်တို့တွင် သာလွန်နေသဖြင့် မြန်မာ နိုင်ငံသည် နယ်ချုပ်မြို့တို့နှင့် ရင်ဆိုင်ရသည့်အခါ ရွှေးနိမ့်ခဲ့ရခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် ရရှိနိုင်တန်သာရီကို မြို့တိသွေ့တို့အား ပေးအပ်လိုက်ရသည်။

ပုဂ္ဂမင်းနန်းတက်ချိန်တွင် ဥပဒေ ချိုးဖောက်သော အင်လိပ်ကုန်တင် သဘော နှစ်စင်းကို မြန်မာတို့ဘက်မှုသိမ်းဆည်းပြီး သဘောကုပ္ပါတ်နှစ်ဦးကိုလည်း ဖမ်းဆီး၍ ဒက်ငွေရှိက်ခဲ့သည်။ ထိုကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ အိန္ဒိယဘုရင်ခံချုပ်က ရေတပ်ပိုလ်မှူးချုပ်ကို ရန်ကုန်သို့စေလွှတ်ခဲ့သည်။ ရေတပ်ပိုလ်မှူးချုပ်၏ ကိုယ်စားလှယ်များသည် ရန်ကုန်ဖြောက်မှု ဝန်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

အိမ်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ရာတွင် မြန်မာတို့၏ထုံးတမ်းစဉ်လာများကို မလိုက်နာသဖြင့် ပြဿနာဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ထိုကြောင့် ရေတပ်ပိုလ်မှူးချုပ်သည် မြန်မာပိုင် ရေနန်းယဉ်သာ သဘောကို အဓမ္မယူဆောင်သွားခဲ့သည်။ ထိုသဘောကို ပြန်လည်ရယူလိုပါက တောင်းဆိုချက်များကို မြန်မာတို့ကလိုက်လျော့ရန် ပြောကြားခဲ့သည်။ မြို့တိသွေ့တို့၏ တောင်းဆိုချက်များကို မြန်မာတို့က အကြောင်းပြန်ကြားခြင်းမပြုသဖြင့် ဒုတိယအကြိမ် အင်လိပ် မြန်မာ စစ်ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။

ထိုစစ်ပွဲတွင် မြန်မာတို့ရင်းသားများသည် မြို့တိသွေ့တို့အားရွှေ့ရွှေ့ချံချံ တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသော်လည်း မြို့တိသွေ့တို့၏ခေတ်မိုလက်နက်များနှင့် စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းထားသော စစ်တပ်ရှိခြင်းကြောင့် မြန်မာတို့မှာမယုဉ်သာဘဲ မြို့တိသွေ့တို့ကိုရွှေးနိမ့်ခဲ့ရသည်။ ထိုစစ်ပွဲအပြီးတွင် မြို့တိသွေ့တို့က အောက်မြန်မာနိုင်ငံကို သိမ်းပိုက်လိုက်ခြင်းကြောင့် မြန်မာတို့၏ အဖိုးတန်မြေများဆုံးရှုံးခဲ့ပြီး ပင်လယ်ထွက်ပေါက်ကို လက်လွှတ်ခဲ့ရသည်။

ဆရာချံရေးဆွဲသာ ပါတ်မူပန်းချိကား

ဒုတိယကျိုးကျောစစ်အပြီးတွင် ကမ်းရှိုးဝန်းဒေသများကို လက်လွတ်ဆုံးရှုံးခဲ့ရသဖြင့် စီးပွားရေး၊ ကုန်သွယ်ရေးတို့တွင် အခက်အခဲဖြစ်စေခဲ့သည်။ မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် ကျွန်ုတ်ရှိသာမြန်မာပိုင်နယ်နိမိတ်ကို ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ရန် ကြိုးစားခဲ့သော်လည်း ပြီတိသွေးတို့က မြန်မာမင်းပိုင်အထက်မြန်မာနိုင်ငံကိုပါ သိမ်းယူရန်အကြောင်းရှာနေခဲ့ကြသည်။

သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် ဘုံဘောဘားမားကုမ္ပဏီသည် မြန်မာ့သစ်တော့မှ ထုတ်ယူသောသစ်လုံးရေကို မှန်ကန်စွာစာရင်းမပြုဘဲ ထိန်ချုပ်ထားသဖြင့် မြန်မာ့လွတ်တော်က ဒေါ်ငွေပေးဆောင်ရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ဘုံဘောဘားမားကုမ္ပဏီက မကျေနပ်၍ ဘုရင်ခံချုပ်ထံလှမ်း၍ တိုင်ကြားရာ ပြီတိသွေးတို့က ငှုံးပြသာကို အခွင့်ကောင်းယူပြီး တရားမျှတမူမရှိသောရာဇ်ကို မြန်မာမင်းထံပေးပို့သည်။ မြန်မာတို့ဘက်မှ တတ်နိုင်သမျှလိုက်လျော၍ ငှုံးရာဇ်ကိုပြန်ကြားခဲ့သော်လည်း ပြီတိသွေးတို့က လက်မခံဘာ ဘေးရေး ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် တတိယအကြိမ်ကျိုးကျောစစ်ကို စတင်ခဲ့သည်။

ထိုစစ်ပွဲတွင် လက်နက်အင်အားခြင်းမညီမျှသဖြင့် ဧရာဝတီမြစ်ကမ်းတစ်လျှောက်တည်ဆောက်ထားသော မြန်မာတို့၏ခံတပ်များကို ပြီတိသွေးတို့က သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့သည်။ နောက်ဆုံးတွင် မြန်မာဘုရင်သီပေါမင်းနှင့် စုစုရားလတ်တို့ကို အိန္ဒိယနိုင်ငံ ရတနာဂါရိသို့ ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်သွားကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် နယ်ချုပြီတိသွေးလက်အောက်သို့ ကျရောက်ခဲ့ရသည်။

အေးစွာနှုံး

မြန်မာတို့သည် ပြီတိသွေးလက်အောက်ကို အဘယ်ကြောင့် ကျရောက်ခဲ့သနှုံး။

မြန်မာတိုင်းရပ်သာမဏောက သူကျွန်မခဲ့လိုက်တဲ့တယ်လို့ပေါ်လုပ်နဲ့သလဲ
ဆိုတာ ပေါ်လာကြည့်ရမောင်

ဝန်းသိဇ်စောင်ဘွား
နီးအောင်မြတ်

ကွဲပဲဘိ

ပိုလ်မင်းရောင်

ပိုလ်ရာညွှန်

ပိုလ်ချို

ပြည်ထောင်စုဗုံး တိုင်းရင်းသားအားလုံးသည် တစ်နိုင်ငံလုံးသူကျွန်ဘဝသို့
ကျောက်ခဲ့ရသည့်အဖြစ်ကို မခံမရပ်နိုင်ကြသောကြောင့် ရရာလက်နက်ခဲ့ကိုင်၍ နယ်ချဲ့
ပြုတိသျှတို့အား နေရာအနှစ်၊ အပြားမှ တော်လှန်ပုန်ကန်ခဲ့ကြသည်။ တိုင်းရင်းသားတို့၏
လက်နက်ခဲ့ကိုင်တော်လှန်မှုများနှင့် ကြံ့တွေ့ရသောအခါ နယ်ချဲ့ပြုတိသျှတို့သည် အခက်
အခများနှင့် ရင်ဆိုင်လာခဲ့ရသည်။ ထိုကြောင့် တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်များနှင့် ပြည်သူ
လူထုအားအဆက်အသွယ်ဖြတ်တောက်ခြင်း၊ ရက်စက်စွာနှိမ်နှင့်ခြင်း၊ ခြောက်လှန်ခြင်း
တို့ကို ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

ဤသို့နည်းမျိုးစုံကို အသုံးပြုကာဖိန္ဒိပ်ခြင်းကြောင့် တိုင်းရင်းသားတို့၏ နယ်ချဲ့တော်
လှန်မှုများသည် တဖြည်းဖြည်းချုပ်ပြုမှုသွားခဲ့ရသည်။ သူကျွန်မခံလိုသော တိုင်းရင်းသား
ခေါင်းဆောင်များသည် ဖိမိတို့ဒေသအလိုက် သီးခြားတော်လှန်ကြခြင်း၊ ရရာလက်နက်ကို
သာ ခွဲကိုင်ကြရခြင်း၊ ပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံး နှီးကြားတက်ကြစွာပါဝင်လာအောင်
စည်းရုံးခွင့်မရရှိခြင်း စသည်တို့ကြောင့် နယ်ချဲ့တော်လှန်မှုများ ရုံးနိမ့်ခဲ့ရခြင်းဖြစ်သည်။

ပေါ်လုပ်း။

မြန်မာတို့သည် အင်းလိပ်တို့အား တော်လှန်တိုက်ခိုက်ရာတွင် အဘယ်
ကြောင့် အောင်မြင်မှုမရှိခဲ့သနည်း။

လျှပျင့်စန်း

- လုပ်ငန်း (၁) အလောင်းမင်းတရားကြီး ကုန်းဘောင်ဓေတ်နိုင်ငံတော် တည်ထောင်ခဲ့ပုံကို ရှင်းပြပါ။
- လုပ်ငန်း (၂) ကုန်းဘောင်ဓေတ်တွင် ယုံကြည်ကို ကွယ်မှု၊ စာပေ၊ စီးပွားရေးနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သည့်အရာများကို မည်ကဲ့သို့ဆောင်ရွက်ခဲ့သနည်း။ အောက်ပါဇယားတွင် ဖြည့်စွက်ပါ။

	ယုံကြည်ကို ကွယ်မှု	စာပေ	စီးပွားရေး
ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် အကြောင်းအရာများ			
ဆောင်ရွက်ခဲ့ပုံ			

- လုပ်ငန်း (၃) မြို့တိသုက မြန်မာတို့အား နယ်ချွေးသီမ်းပိုက်ခဲ့ခြင်းမှာ မည်သည့်အတွက် ကြောင့်ဟု ထင်သနည်း။ သင်၏ထင်မြင်ချက်ကို ဖော်ပြပါ။
- လုပ်ငန်း (၄) နိုင်ငံတော်ကြီးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် အရေးကြီးဆုံးဟု ထင်သောလုပ်ငန်းကို ဖော်ပြ၍ အဘယ်ကြောင့် အရေးကြီးကြောင်းရှင်းပြပါ။

အစိုး (၅)

ကိုလိုနိုင်

(၅-၁) မြတ်သွေ့လက်ထက် မြန်မာနိုင်ငံအကြောင်းတွက
ဘယ်လိုလဲ

မြတ်သွေ့တို့ရဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးပုံစံကို လေ့လာကြည့်ရအောင်

အင်လိပ်တို့သည် ပထမကျူးကျော်စစ်ပြီးနောက် ရရှိင်နှင့် တန်သာရီဒေသကို
ဘုရားနယ်ဘုရင်ခံ၏ လက်အောက်တွင်ထားရှုံး အုပ်ချုပ်သည်။ ဒုတိယကျူးကျော်စစ်
အပြီးတွင် အောက်မြန်မာနိုင်ငံကို သိမ်းပိုက်ပြီး ဝန်ရွင်တော်မင်းကြီးတစ်ဦး ခန့်ထား
အုပ်ချုပ်သည်။ တတိယကျူးကျော်စစ်အပြီးတွင် မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးကို မြတ်သွေ့အင်ပါယာ
အတွင်းသွတ်သွင်းခဲ့ပြီး ဒုတိယဘုရင်ခံ ခန့်ထားအုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။

အုပ်ချုပ်ရေးသည် ဗျာရိုကရေစီအုပ်ချုပ်ရေးဖြစ်ပြီး မဟာဝန်ရွင်တော်မင်းကြီး၊
အရေးပိုင်၊ နယ်ပိုင်၊ မြို့ပိုင်၊ မြို့အုပ်၊ သူကြီးစသည်ဖြင့် ဆင့်ကဲတာဝန်ယူရသော
အုပ်ချုပ်ရေးဖြစ်သည်။ မြတ်သွေ့တို့သည် မြန်မာနိုင်ငံကို သိမ်းယူပြီးသည်မှာ စုံ၍
တောင်တန်းဒေသနှင့် မြေပြန်ဒေသဟူ၍ နယ်မြေပိုင်းခြားသတ်မှတ်ပြီးအုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။
ကိုလိုနိုင်အုပ်ချုပ်ရေးလည်ပတ်နိုင်စေရန်အတွက် အုပ်ချုပ်ရေးဌာနများကိုလည်း တိုးခဲ့
ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။

မြတ်သွေ့အစိုးရသည် ဒိုင်အာမီအုပ်ချုပ်ရေးကို ၁၉၂၃ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံကို
ပေးအပ်ခဲ့သည်။ ဒိုင်အာမီအုပ်ချုပ်ရေးဆိုသည်မှာ မြတ်သွေ့အစိုးရနှင့် မြန်မာတို့
နှစ်ဦးနှစ်ဖက် ပူးတွဲအုပ်ချုပ်သော အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ဖြစ်သည်။ အုပ်ချုပ်ရေးဌာနများကို
မြတ်သွေ့အစိုးရကိုယ်စား ဘုရင်ခံနှင့် အင်လိပ်အရာရှိကြီးများက တစ်ဖက်၊ မြန်မာလူထုက
ရွေးကောက်တင်မြောက်သောအမတ်များကတစ်ဖက် အုပ်ချုပ်သည်။ ၁၉၃၅ မြန်မာနိုင်ငံ
အစိုးရအက်ဥပဒေအရ မြန်မာနိုင်ငံအား အိန္ဒိယမှုခွဲထုတ်၍ ၉၁ ဌာနအုပ်ချုပ်ရေးကို
၁၉၃၃ ခုနှစ်တွင် ပေးအပ်ခဲ့ပြန်သည်။ ပြည်သူကိုယ်စားလှယ် များသည် အုပ်ချုပ်ရေးဌာန
ပေါင်း ၉၁ ဌာနကို စီမံအုပ်ချုပ်ခွင့်ရသောကြောင့် ၉၁ ဌာနအုပ်ချုပ်ရေး ဟူခေါ်သည်။
၉၁ ဌာနအုပ်ချုပ်ရေးတွင် ဘုရင်ခံသည် အချုပ်အခြားအကောင်းဆုံးသူဖြစ်ပြီး ဘုရင်ခံ၏
လက်အောက်တွင် ဥပဒေပြုလွှတ်တော်နှင့် ဝန်ကြီးအဖွဲ့တို့ ရှိသည်။

ဓမ္မာဂံး။ မြတ်သွေ့တို့သည် မြန်မာနိုင်ငံကို မည်သည့်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်များဖြင့် အုပ်ချုပ်
ခဲ့သနည်း။ ထိုအုပ်ချုပ်ရေးတို့ကို သင်မည်ကဲ့သို့ထင်မြင်သနည်း။

မြတ်သွေ့လက်အောက်ရှိ စီးပွားရေးအငွေးအနေတွေကို
လျေလာကြည့်ကြရအောင်

ကိုလိုနိုင် မြန်မာနိုင်ငံစီးပွားရေးမှာ အရင်ရှင်စီးပွားရေးဖြစ်သည်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းကြီးများကို မြတ်သွေ့အစိုးရနှင့် နိုင်ငံခြားသားအရင်ရှင်တို့ကသာပိုင်ဆိုင်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏အဓိကစီးပွားရေးလုပ်ငန်းမှာ ဆန်စပါးစိုက်ပျိုးရေးဖြစ်သည်။ ရူးအက်တူးမြောင်းဖွင့်ပြီးနောက် ဆန်စပါးအရောင်းအဝယ် ပိုမိုတိုးတက်လာခဲ့သဖြင့် မြတ်သွေ့တိုက ဆန်စပါးတိုးချုပ်စိုက်ပျိုးရန် အားပေးခဲ့သည်။ လယ်သမားများသည် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးအတွက် လိုအပ်သောငွေအရင်းအနှံးကို မြတ်သွေ့ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ ခေါ်သွင်းလာခဲ့သည့် ချစ်တီးတို့ထံက ချေးယူကြသည်။ သို့သော် အတိုးနှုန်းကြီးမှာ မြောင့် လယ်မြေား လက်လွတ်ဆုံးရှုံးကြရပြီး ချစ်တီးပိုင် လယ်ယာမြေားသာ တိုးပွားလာသည်။

ကိုလိုနိုင်တွင် ဆန်စပါးလုပ်ငန်းအပြင် ရေနှံ၊ သဘ္ဗာ၊ သစ်နှင့် ကြက်ပေါင် စေး(ရော်ဘာ)လုပ်ငန်းများကိုလည်း တိုးချုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။

အရင်ရှင်စီးပွားရေးစနစ်ကို အထောက်အကူးဖြစ်စေရန် လမ်းပန်းဆက် သွယ်ရေး ကောင်းမွန်တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ မီးရထားလမ်း၊ မော်တော်ကားလမ်းများ တိုးချုပ်ဖောက်လုပ်ခဲ့သည်။ ပြည်တွင်းရောကြာင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးကို တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ကိုလိုနိုင်စီးပွားရေး အခြေအနေသည် ယခင်ကထက် များစွာ တိုးတက်လာခဲ့သော်လည်း တိုင်းရင်းသားတို့မှာ အကျိုးအမြှတ်ကိုမခံစားရဘဲ နိုင်ငံခြားသားအရင်ရှင်တို့သာ အများဆုံးခံစားခဲ့ကြသည်။

ကိုလိုနိုင်စီးပွားရေးစိုက်ပေါင်းနေပုံ

ကိုလိုနိုင်စီးပွားရေးလုပ်ယူပုံ

ကိုလိုနိုင်စီးပွားရေးသစ်ထုတ်ယူပုံ

အော်ချို့ဗုံး ကိုလိုနိုင်စီးပွားရေးကြာင့် ပြည်သူများသည် မည်သို့ကြောင့်တွေ့ခဲ့ရပါသနည်း။ အဘယ်ကြာင့်နည်း။

ကိုလိုနိုင်ခေတ်ရွှေလူနေမှုစုစုပါးတွေကို လေ့လာကြည့်ရအောင်

အင်လိပ်ကိုလိုနိုင်ခေတ်တွင် ဘည်ဆောက်ခဲ့သည့် ရန်ကုန်မြို့ဆေးရုံကြီး

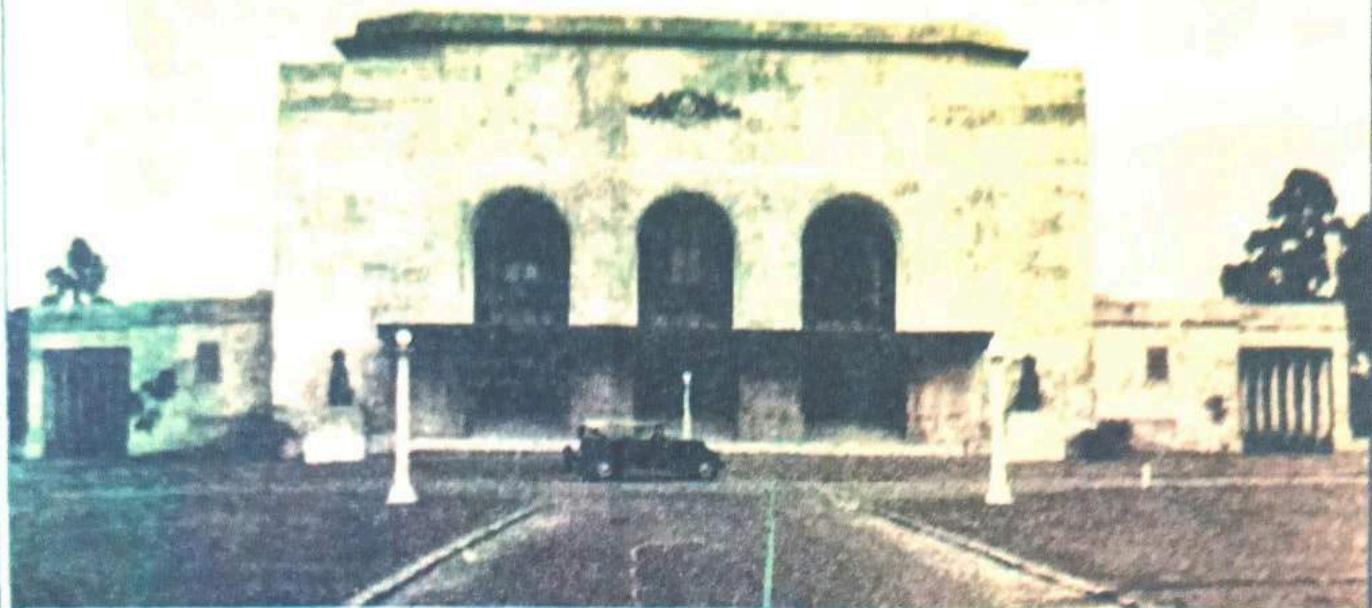
ကိုလိုနိုင်ခေတ်တွင် ပဒေသရာဇ်လူနေမှုစနစ်မှ အရင်းရှင်လူနေမှုစနစ်သို့ ပြောင်းလဲ လာခဲ့သည်။ လုပ်အားခကို ဈေးအပေါ်ဆုံးရနိုင်ရန် အိန္ဒိယမှုလယ်ကူလီများ၊ အလုပ်သမားများ တင်သွင်းခဲ့သည်။ တရုတ်အလုပ်သမားများလည်း ဝင်ရောက်လာခဲ့သည်။ ထိသို့အရင်းရှင်စီးပွားရေးစနစ်နှင့်အတူ နိုင်ငံခြားသားများဝင်ရောက်လာသဖြင့် မြန်မာ့လူနေမှုအဖွဲ့အစည်းတွင် အပြောင်းအလဲများဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်။ ကျေးရွာလူနေမှုစနစ်မှ မြို့ပြလူနေမှုစနစ်သို့ ပြောင်းလဲလာသည်။ လူမျိုးလည်းစုံလာသည်။ ခေတ်ပညာတတ်လွှာတန်းစားများပေါ်ပေါက်လာသည်။ နိုင်ငံခြားသားများနှင့်အတူ ရင်းတို့၏ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုနှင့် စာပေများရောက်ရှိလာပြီး မြန်မာ့လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ဝတ်စားဆင်ယင်မှုနှင့် လူနေမှုဘဝအတွေးအခေါ်များ ပြောင်းလဲလာသည်။

အနောက်တိုင်းဆေးပညာလွှမ်းမိုးလာသောကြောင့် တိုင်းရင်းဆေးပညာမှာ မျှေးမို့နှင့် လာခဲ့သည်။ အထက်မြန်မာနိုင်ငံတွင် မန္တလေးဆေးရုံကြီးဌား၊ အောက်မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရန်ကုန်ဆေးရုံကြီးနှင့် ဒ်ပဲရင်(Dufferin) (ဗဟိုအမျိုးသမီးဆေးရုံ) တို့ကို ဖွင့်လှစ်ပေးခဲ့သော်လည်း ကျေးလက်ဒေသများတွင် ဆေးရုံများဖွင့်လှစ်နိုင်ခြင်းမရှိသဖြင့် အသေ အပေါ်ကိုနှစ်းများခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ပဒေသရာဇ်ခေတ်ကထက် ပိုမိုတိုးတက်သော လူမှုရေးအခြေအနေများရှိခဲ့သည်။

အေးစွဲး။

ကိုလိုနိုင်ခေတ် လူနေမှုစနစ်၏ ကောင်းကျိုးဆိုးကျိုးများကို ရှင်းပြပါ။

ကိုလိုနိုင်ခေတ်မှာ ပညာရေးနှုပ်သတ်ပြီး ဘဏ္ဍာလုပ်ချေသလဲဆိုတာ
လေ့လာကြည့်ရအောင်

ရန်ကုန်တွေ့ဆုံးသို့လဲ ဘွဲ့နှင့်သာင်ခန်းမှ

ကိုလိုနိုင်ခေတ်ပညာရေးသည် ပြီတိသျှုပ်ချုပ်ရေးကို အထောက်အကူးပြုသော
ပညာရေးစနစ်ဖြစ်သည်။ ကိုလိုနိုင်ချုပ်ရေး၌ အဆင့်နှင့်ရာထူးများတွင် တိုင်းရင်းသား
အမှုထမ်းများခန့်ထားရန်လိုအပ်သဖြင့် ထိုပညာရေးစနစ်ကိုစတင်ခဲ့သည်။ ကိုလိုနိုင်
ပညာရေးစနစ်ကျင့်သုံးသည့်အတွက် ဖြစ်ပေါ်လာသောပြောင်းလဲချက်များမှာ ဘုန်းတော်
ကြီးကျောင်း အရေအတွက်နည်းသွားပြီး ခေတ်ပညာသင်ကျောင်းများ၊ ခရစ်ယာန်
သာသနပြုကျောင်းများ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ စက်မှုလက်မှုသင်တန်းကျောင်းများ၊
အသက်မွေးဝိုင်းကျောင်းဆိုင်ရာကျောင်းများကို ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် အရင်းရှင်ကို
အကျိုးပြုသော ကိုလိုနိုင်ချုပ်ရေးကို အကျိုးပြုသော ပညာသင်ကျောင်းများသာ
ဖြစ်သည်။ အင်းလိပ်သာသာဖြင့်သာသင်သော အင်းလိပ်စာသင်ကျောင်း၊ အင်းလိပ်-မြန်မာ
နှစ်ဘာသာသင်ကျောင်း၊ မြန်မာဘာသာဖြင့်သာသင်သော တိုင်းရင်းမြန်မာစာသင်ကျောင်းဟု၍
ကျောင်းသုံးမျိုးသုံးစားရှိသည်။ ရန်ကုန်ကောလိပ်ကို ၁၈၈၁ ခုနှစ်တွင် စတင်တည်
ထောင်ခဲ့သည်။ ရန်ကုန်ကောလိပ်နှင့် ခေတ်ပြုပြင်ပေါ်ပေါက်လာသော ကောလိပ်မှာ
ယုဒသနကောလိပ်ဖြစ်ဖြစ်သည်။ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် ရန်ကုန်ကောလိပ်နှင့် ယုဒသန
ကောလိပ်ပေါင်းပြီး ရန်ကုန်တွေ့ဆုံးပေါ်ပေါက်လာသည်။ ၁၉၂၆ ခုနှစ်တွင် အင်းလိပ်-
မြန်မာ ဆရာအတတ်သင်ကျောင်း ခုနှစ်ကျောင်းရှိလာပြီး ၁၉၃၁ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့၏
ဆရာဖြစ်သင်ကောလိပ်တို့ကို ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။

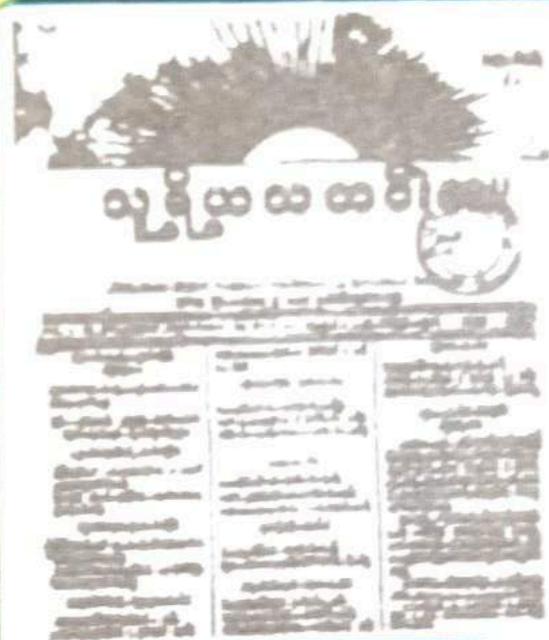
ယောက်း ကိုလိုနိုင်ခေတ်ပညာရေးကြောင့် မည်သည့်အကျိုးကျောင်းများရရှိခဲ့သနည်း။

ကိုလိုနိုင် စာပေမျှ အနုပညာလတ်ရာဆွဲတိ သူတော်ကြည့်ရအောင်

အင်လို-မြှို့မှ ဒုတိယဝင်ပွဲအဖြီးတွင် အောက်မြှို့မှနှိုင်ငံ၌ မြှို့တိသူတို့က ပုံနှိပ် တိုက်များ ကဲည့်သော်လာကြသည်။ ရင်းပုံနှိပ် တိုက်များတွင် စာအုပ်စာတမ်းများ၊ သတင်းစာ များ၊ နှိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေကြသည်။ မြှို့တိသူတို့ မြှို့မှတစ်နှိုင်ငံလုံးကို သိမ်းယဉ်ပြီးသောအခါ ပုံနှိပ်တိုက်များ၊ ထပ်မံပေါ်ပေါက်လာသည်။ ရင်းပုံနှိပ်တိုက်များတွင် ဝိဇ္ဇာတ်သုံးပုံ၊ ဥပဒေကျေမှုးများနှင့် ကျောင်းသုံးစာအုပ် အမျိုးမျိုးတို့ ပုံနှိပ်လာကြသည်။ ပြောတ် အမေားအသားခေတ်စားလာသည်။ ကာလ ပေါ်ဝတ္ထုအမေားအသားများလည်းပေါ်ထွက် ခဲ့သည်။ ရှိမ်းစိလှကျော်၏ မောင်ရင်မောင် မမယ်မဝတ္ထုနှင့် ဦးဘိုးလော်၏ ရော်ကာင်ဆင် ခွဲ့ဆီးဝတ္ထုတို့မှ ထင်ရှုံးသည်။

အင်လိုပေါ်စာပေပတ်ချွဲသူ တဖြည့်ပြည့် များပြားလာသည်။ အင်လိုဝတ္ထုကိုမှိုး၏ စံ ဝတ္ထုများမေားသားလာကြသည်။ ဘာသာပြန် စာပေများလည်းပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ပင်ကိုမေး မြှို့မှဝတ္ထုများ၊ မရွှေ့လင်းများ၊ ရှာနယ်များ လည်း ထုတ်ဝေလာသည်။ ခေတ်စမ်းစာပေ အမေားအသား ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ကိုလိုနိုင် နယ်ချွဲ ဆန့်ကျင်မော့နှင့် အမျိုးသားမေးစိတ် စာတ်ကို လုံးဆောင်ပေးသောစာပေများလည်း ပေါ်ထွက်လာသည်။ ယင်းစာပေမျိုးကို အများ ဆုံးထုတ်ဝေခဲ့သည့် စာပေတိုက်မှာ နိုးနိုင် စာပေတိုက်ပြစ်သည်။

ကိုလိုနိုင် သူမြို့ယာသတင်းစာ

ကိုလိုနိုင်နိုင်စာအုပ်

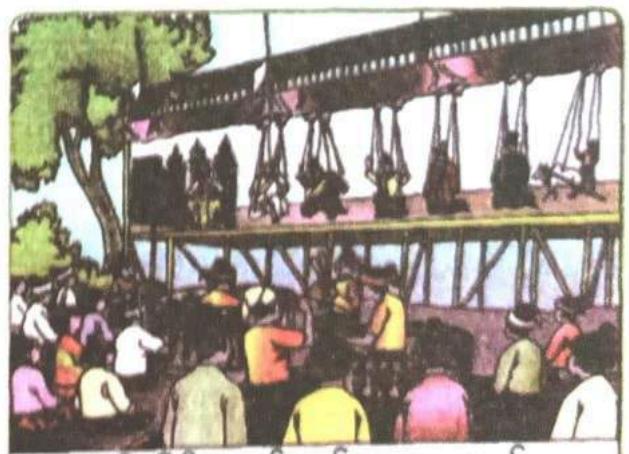
အသွေးပေါ် ကိုလိုနိုင်ခေတ်တွင် စာပေနှင့်ပတ်သက်ပြီးမည်သည့်စာပေအမေားများ ပေါ်ထွန်းခဲ့သနည်း။

ကိုလိုနေတ်တွင်
ပေါ်ထွန်းခဲ့သော
ပန်းချိသရာ
ဦးဘဏ္ဍာက်၏
လက်ရာပန်းချိကား

မြန်မာ့ပန်းချိကို ရွှေရေးပန်းချိ။ ယွန်းပန်းချိနှင့် ဆေးရေးပန်းချိဟူ၍ သုံးမျိုးသုံးစား ခွဲခြားနိုင်သည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် ရွှေရေးပန်းချိကို မင်းသုံး၊ နန်းသုံးပန်းချိအဖြစ် အသုံးပြုပြီး ကိုလိုနေတ်တွင် ဘုရား၊ တန်ဆောင်းစသည်တို့၏ အသုံးများသည်။ ယွန်းပန်းချိမှာ ယွန်းထည်တွင် ကည်ဖြင့်ရေးခြယ်ပြီး ဆေးသွင်းခြင်းဖြစ်သည်။ ဆေးရေးပန်းချိမှာ ပင်မပန်းချိဖြစ်သည်။ ကိုလိုနေတ်တွင် အနောက်နိုင်ငံပန်းချိစနစ်ကို လက်ခဲလာသောလည်း မြန်မာ့အစဉ်အလာ ပန်းချိရေးဟန်ကိုလည်း မစွမ်းလွှတ်ကြပေ။ အနီး၊ အဝေး၊ အလင်း၊ အမျှောင်စသော အယူးအဆများကို အမှုန်တကယ်မြင်ရသည့်ပုံစံအတိုင်း ရေးဆွဲသောအနောက်တိုင်းပန်းချိစနစ် ထွန်းကားလာခဲ့သည်။

ပထမကဗျာစစ်အတွင်းမှုစတင်၍ မြန်မာ့ဂိုဏ်ကို အနောက်တိုင်းဂိုဏ် လွှမ်းမိုးစပြုလာသည်။ တေးသွားများဆန်းသစ်လာသည်နှင့်အမျှ တူရိယာများလည်း ဆန်းသစ်လာသည်။ ဆိုင်း၊ ပစ္စာလား၊ စောင်း၊ စန္ဒရားစသည်တို့ကိုတို့မှတ်သည့် ဂိုဏ်ပညာရှင်များလည်း ဖို့ခြုံသည်။ မြန်မာ့ချစ်စိတ်စာတ်ကို လုံးဆောင်ပေးသောသီချင်းများ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ရှင်သေးနှင့် အငြိမ်သဘင်တို့မှာ ကိုလိုနေတ်တွင် ဆက်လက်ခေတ်စားခဲ့သည်။ ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် မြော်ဗို့ခေတ်ကိုကျော်လွန်ပြီး အတ်ခုထိုးကပြေခြင်းများ ပြုလုပ်လာခဲ့သည်။ အတ်ခုများလည်းပေါ်ပေါက်လာသည်။ မြန်မာ့ကတ်ပွဲကို အဆင့်အတန်းမြှင့်တင်ခဲ့သူများမှာ ဦးဘိုးစိန်၊ ဦးစိန်ကတုံးနှင့် ရွှေမန်းတင်မောင်တို့ဖြစ်သည်။ မြန်မာရှုပြင်ရှင်ကုမ္ပဏီ ၄၀ ကျော် ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပြီး အတ်ကားများရှုက်ကူးခဲ့သည်။

ကိုလိုနေတ် ရှင်သေးသဘင်

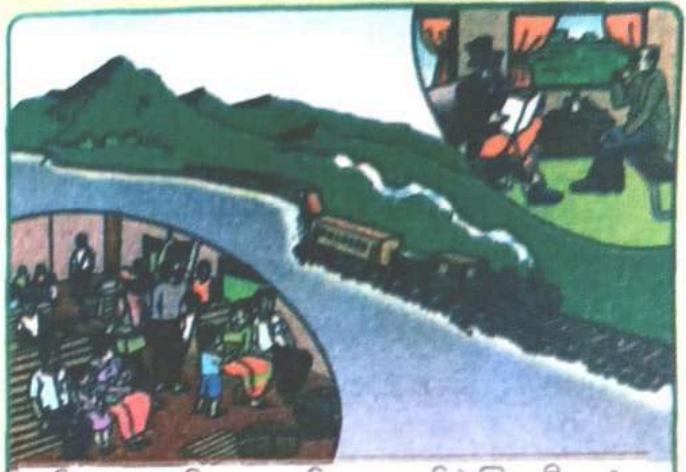
အောင့်များ။ ကိုလိုနေတ်တွင် အနုပညာနှင့်ပတ်သက်၍ မည်သို့တိုးတက်ပြောင်းလဲသနည်း။

(၅-၂) အမျိုးသားရေးစီတ်ဓာတ်တွေ ဘာကြောင့်ပြန့်လည်နိုးကြားလာတာလဲ

ဘယ်လိုအသင်းအဖွဲ့တွေကြောင့် အမျိုးသားရေးစီတ်ဓာတ်တွေ နှိုးကြားလာသလဲ ဆိုတာ လျေလာကြည့်ကြရအောင်

ြို့တိသွေ့နယ်ချုပ်လက်အောက်တွင် မြန်မာတိုင်းရင်းသားတို့သည် မိမိတို့၏ ဘာသာသာသနာကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရန် အတွက် ဘာသာရေးအသင်းအဖွဲ့များ စတင် ဖွဲ့စည်းခဲ့ကြသည်။ ဂိုင်အမ်ဘီအော် ခေါ် ပုံ့ဖွဲ့ ဘာသာကလျာကယုဝအသင်းကို ၁၉၀၆ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ ခေတ်ပညာတတ် လူငယ်တစ်စုက စတင်တည်ထောင်ခဲ့ကြသည်။ အမိကရည်ရွယ်ချက်များ အမျိုးသားသာသနာ၊ ပညာအတွက် ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ တစ်နိုင်ငံလုံးတွင် ဂိုင်အမ်ဘီအော်အသင်းခဲ့ပေါင်း နှစ်ထောင်ကျော် ရှို့လာခဲ့သည်။ မြန်မာအမျိုးသမီးများနှင့် လူမျိုးခြားများ လက်ထပ်ခြင်း၊ မီးရထားစီးရာတွင် အထက်တန်းတွဲများ၌ ဥရောပသားများသာစီးခွင့်ခြင်း၊ ဥရောပတိုက်သားများ ဘုရားပေါ်သို့ ဖိန်းစီး၌ စသည့်အကြောင်းရာများကို ကန့်ကွက်ခြင်းများ ပြုလုပ်ကြသည်။ ဂိုင်အမ်ဘီအော်အသင်းသည် နောက်ဂိုင်းတွင် လူမှုပေး၊ စီးပွားရေးကိစ္စရပ်များ ဆောင်ရွက်လာသည်။

မီးရထားစီးရာတွင် အဆင့်ခဲ့ခြားစီးရပုံ

အေးစွဲနှင့် ဂိုင်အမ်ဘီအော်အသင်း အဘယ်ကြောင့်ပေါ်ပေါက်လာသနော်း။ မည်သည့်လှပ်ရှားမှုများ လုပ်ဆောင်ခဲ့သနော်း။

၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဂိုင်အမ်ဘီအော်ကို ရှို့စီးဘီအော်အသင်းချုပ်ကြီးဟူ၍ ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ရှို့စီးဘီအော်အသင်းချုပ်ကြီးတွင် ပြည်သူတို့တက်ကြွောပိဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ရှို့စီးဘီအော်ရည်ရွယ်ချက်များ ကိုယ်ဂိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရရှိရေး၊ မြန်မာတိုင်းရင်းသားများကို ရာထူးကြီးနေရာများတွင်ခန့်ထားရေးနှင့် မြန်မာ့စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို တိုင်းရင်းသားများ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိရေးတို့ ဖြစ်သည်။ ရှို့စီးဘီအော်ဂိုင်အမ်ဘီအော်ကို နိုင်ငံရေးကို ပိုမိုဆောင်ရွက်ခဲ့သော်လည်း နိုင်ငံရေးနှင့် ဘာသာရေးရောယူကိုခဲ့သည်။

၃၇၅။ ထိုအပြင် အဖိုးသာမဏေရင်းများဆပ်ပြန်လည်တွက်မှုပါ၍ မြတ်စွာလိမ့်
နာက်ဂိုင်းတွင် ရှိခိုးဘိအောင် ပေါင်းစေဆာင်ရေးမှုပါ၍ မြတ်စွာလိမ့်
ကွဲပြားရာမှ စည်းလုံးမှုပြုကွဲလောင်။ ရှိခိုးဘိအောင် ပေါင်းစေဆာင်ရေးမှုပါ၍ မြတ်စွာ
ကိုယ်ပိုင်အပ်ချုပ်ရေးကိုရရှိအောင် အဆင့်ရွင်ယောက်နှင့်အောက်မှုပါ၍ မြတ်စွာလိမ့်
စိတ်ဓာတ်နှင့် နယ်ချေးဆန့်ကျင်ရေးစိတ်ဓာတ်တို့ ရှိခိုးဘိအောင်မှုပါ၍ မြတ်စွာလိမ့်
ပေးခဲ့သော အဖွဲ့ကိုဖြစ်သည်။

အမျိုးသားကျောင်းများနှင့် အမြိုးသားအောင်ပွဲနေ့ ပေါ်ပေါ်ကိုလာပုဂ္ဂိုလ်လာကြည့်ရအောင်

A black and white photograph of a large, ornate building, likely a residence or institutional building from the early 20th century. The building features a prominent central tower with a spire, surrounded by lush tropical trees and shrubs. The architecture includes multiple gables and decorative elements typical of early colonial design.

မြို့မာဖိုးသားကျောင်း

ဂိုင်းတစ်လိပ်စီး နှင့် ရွှေချောင်းတစ်လိပ်စီး ပြောင်းလည့်ချုပ်
ပြီးနောက်ပကြာဖို့ ပထာကျောင်းသားသိတ်ဆုံးသော်လည်း
ခဲ့သည်။ မြတ်သူ့တစိုးရာလ် တွေ့ဆိုလိုက်လျော့လော့
၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် ရေဆွဲခဲ့သည်။ လိုပေးလွှာတွင် မြန်မာ
အဖိုးသားအများစုကို ပညာသင်ခွင့်ပရောက် ဒါနိုင်သာ
သဖြင့် ပြည့်ဘုလျာတဲ့ အပြင်အထာနကိုလွှာတွင် မြန်မာသည်။
သို့ရာတွင် အစိုးရက တွေ့ဆိုလိုက်လျော့ဝေးကို အတည်ပြုပြု၍လိုက်သည်။ လိုပကြာ့
၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် မီစိုင်ဘာလ ၅ ရက်(၁၂)၂၂ ၂ တန်ခေါင်းလပြည့်ဝေး ၁၀ ရက်)
နှေ့တွင် ကောလိပ်ကျောင်းသားများ စတင်သိတ်မျှက်ခဲ့ကြသည်။ သိတ်မျှက်
ကျောင်းသားများ၏ ပညာဆက်လက်သင်ကြားမေးအား သင်ဆောင်ရွက်ရာမှ ပြောသူ
အသီးသီးတွင် အဖိုးသားကျောင်းများ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ ရန်ကုန်ပြုတွင် အဖိုးသား
ကောလိပ်ကိုလည်းတည်လောင်ခဲ့သည်။

အမြတ်ဆင့် အပိုသနက္ကန်ပွဲနည်းပညီမှုပညာ၏ ရုပ်ပိုဒ်

တို့ပမာအစည်းအရုံးခဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေကို လေ့လာကြည့်ရအင်

သခင်ဘသောင်း (၁၉၀၁-၁၉၈၁)
တို့ပမာအစည်းအရုံး
စတင်တည်ထောင်သူ

တို့ပမာအစည်းအရုံး တံဆိပ်ပုံ

ဂျီစီဘီအေအသင်းကြီးပြီကွဲသွားပြီးနောက် ထင်ရှားလာသည့်အဖွဲ့အစည်းမှာ တို့ပမာအစည်းအရုံးဖြစ်သည်။ တို့ပမာအစည်းအရုံးကို ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ သခင်ဘသောင်းနှင့် လူငယ်တစ်စုက စတင်တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ နယ်ချုံ ဆန့်ကျင်ရေးနှင့် လုံးဝလွတ်လပ်ရေးဖြစ်သည်။ တို့ပမာအစည်းအရုံးဝင်များသည် သခင် အမည်ခံကြသည်။ တို့ပမာအစည်းအရုံး၏ ကြွေးကြော်သံများ၊ တိုက်တွန်းချက်များ၊ ဆောင်ပုဒ်များသည် ပြည်သူလူထုကို အတိသွေးဇာတ်မာန်တက်ကြစေခဲ့သည်။ ၁၉၃၅ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းတွင် တို့ပမာအစည်းအရုံးသည် ပိုမိုကျယ်ပြန်စွာလှပ်ရှားလာသည်။ ပြည်သူများကို ဗဟိုသတရစေရန်အတွက် တို့ပမာသတင်းစာ၊ တို့ပမာသတင်းစဉ်နှင့် ဒေါင်းသတင်းစာများကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထိုပြင် နဂါးနိစာအုပ်အသင်းကိုလည်း ထူထောင်ခဲ့သည်။ ပြီတိသွေးအစိုးရထုက ပြည်မနှင့်တောင်တန်းဒေသများကို တပေါင်းတစည်းတည်း လွတ်လပ်ရေးပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့သည်။ တို့ပမာအစည်းအရုံးသည် နယ်ချုံ ဆန့်ကျင်ရေး၊ အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးလှပ်ရှားမှုတို့တွင် ရွှေ့တန်းမှုပါဝင်ခဲ့သည်။ တို့ပမာအစည်းအရုံးသည် ဂျပန်နှင့်ဆက်သွယ်ကာ လူငယ်များကို ဂျပန်သို့ တိတ်တဆိတ်စေလွတ်ပြီး စစ်ပညာသင်ယူစေခဲ့ရာက ရဲဘော်သုံးကျိုးဟူ၍ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။

(၅-၃) လွတ်လပ်ရေးကို ဘယ်လိုရယူခဲ့သလဲ

မြတ်သွေ့နယ်ခဲ့တွက် ဘယ်အသင်းအဖွဲ့တွက
တော်လှန်ခဲ့သလဲဆိုတာ လေ့လာကြည့်ကြရအောင်

ရဲဘော်သုံးကျိပ်အဖွဲ့ဝင်အခါးပုံ

မြန်မာလွတ်လပ်ရေးကြီးပမ်းမှုတွင် ရဲဘော်သုံးကျိပ်၏အခန်းကဏ္ဍသည် အရေးပါသည်။ သင်အောင်ဆန်းအပါအဝင် လူငယ်သုံးဆယ်သည် လေးသုတေသနခွဲ၍ ဟိုင်နှစ်ကျွန်းနှင့် ထိုင်ဝစ်ကျွန်းတွင် စစ်ပညာကို ကြီးစားသင်ယူခဲ့ကြသည်။ ရဲဘော်သုံးကျိပ်သည် ထိုင်းနိုင်ငံ ဘန်ကောက်မြို့တွင် သွေး သစ္စာရေးသောက်ကာ ပမာဏလွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် (ဘို့အိုင်အောင်) ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ထိုနောက် ပိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း(ပိုလ်တော်) ဦးစီးသည့် ပမာဏလွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်ကြီးသည် ၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် ဂျပန်တပ်မတော်နှင့်အတူ စစ်ကြောင်းသုံးကြောင်းဖြန့်ကာ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ် မတ်လတွင် ဘို့အိုင်အောင်နှင့် ဂျပန်တပ်မတော်သည် ရန်ကုန်ကို သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့ပြီး မြတ်သွေ့အား အိန္ဒိယနယ်စပ်အထိ လိုက်လဲထိုက်ထုတ်ခဲ့သည်။ မြန်မာတို့သည် ဂျပန်တို့ထိမှ လုံးဝလွတ်လပ်ရေးကို မျှော်လင့်ခဲ့သော်လည်းမရရှိခဲ့ပေ။ ဂျပန်တို့သည် မြန်မာနိုင်ငံကို ဖက်ဆစ်စနစ်ဖြင့် အုပ်ချုပ်ခဲ့လေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွက်မူ မြတ်သွေ့လက်အောက်မှ ဖက်ဆစ်လက်အောက်သို့ ကျရောက်သွားခြင်းသာဖြစ်သည်။

ပေါ်မြန်မာလွတ်လပ်ရေးအတွက် ရဲဘော်သုံးကျိပ်၏ ကြီးပမ်းချက်များကို ရှင်းပြပါ။

ဖက်ဆစ်တွေရဲ့အုပ်ချုပ်မှုပုံစံနဲ့ ပြည်သူတွေဘယ်လိုနေထိုင်ကြရသလဲဆို
တာ လေ့လာကြည့်ရအောင်

ဂျပန်နိုင်ငံရောက်
ပထမဆုံး
မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့
(ဒေါက်တာဘမော်၊
သခင်မြှေ၊
ဒေါက်တာသီမ်းမောင်၊
ပိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း)

၁၉၄၃ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁ ရက်တွင် မြန်မာ့လွှတ်လပ်ရေးကို ဂျပန်တို့က ကြေညာ
ပေးခဲ့သည်။ ဂျပန်တို့ပေးသောလွှတ်လပ်ရေးမှာ အတူအယောင်သာဖြစ်သည်။ လွှတ်လပ်ရေး
ရသောအခါ ဒေါက်တာဘမော်သည် နိုင်ငံတော်အဓိပတီဖြစ်လာသည်။ အုပ်ချုပ်ရေးတွင်
ဝန်ကြီးများကို မိမိသဘောအလျောက် ခန့်ထားခြင်း၊ ဖြုတ်ခြင်း ပြုလုပ်နိုင်သော်လည်း
ဖက်ဆစ်အာဏာပိုင်များစေခိုင်းသမျှကိုသာ ဆောင်ရွက်ရသည့် အစိုးရအဖွဲ့သာဖြစ်သည်။
နိုင်ငံ၏အုပ်ချုပ်ရေးမှာ တစ်သွေးတစ်သံတစ်မိန့် ဖက်ဆစ်စစ်အုပ်ချုပ်ရေးသာဖြစ်သည်။

ဖက်ဆစ်အစိုးရလက်ထက်တွင် မြန်မာ့လူမှုရေးမှာနိမ့်ကျခဲ့သည်။ စစ်ကြီးဖြစ်ပွား
နေသည့်အတွက် ပြည်တွင်းကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းအားလုံးနီးပါး ပျက်စီးခဲ့ရပြီး ပြည်တွင်း
သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး လုပ်ငန်းများလည်းရပ်ဆိုင်းခဲ့ရသည်။ ဆန်စပါး၊ အဝတ်အထည်၊
ဆေးဝါးနှင့် လူသုံးကုန်ပစ္စည်းရားပါးခြင်း ပြဿနာများကြံ့တွေ့ခဲ့ရသည်။ ထိုသို့ စီးပွား
ရေး၊ လူမှုရေးနှင့်ကျမှုများကြောင့် ပညာသင်ကြားနိုင်မှုမရှိသလောက်ဖြစ်ခဲ့ရသည်။
မြို့နေလူထုသည် စစ်ကေးအန္တရာယ်ကိုတိမ်းရောင်ရန် ကျေးလက်တော့ရွာများသို့
ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ကြသည်။

ဖက်ဆစ်အုပ်ချုပ်ရေးကာလတွင် ဆရာဝန်၊ သူနာပြု၊ ဆေးဝါးနှင့် ကိရိယာတန်ဆာ
ပလာများ ချို့တဲ့ရားပါးခြင်းကြောင့် ပြည်သူတို့၏ကျန်းမာရေးအခြေအနေမှာ ဆိုးရွားခဲ့
နှင့် ရပ်ရွာများတွင် ကြွက်သုတ်သင်ခြင်းများကို ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ မြို့ရွာသန့်ရှင်းရေး
အစီအစဉ်မရှိသဖြင့် ကပ်ရောဂါ ကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းများမှာ ထိရောက်မှုမရှိခဲ့သည်။

အာမခံမရှိသော ငွေစည်းတို့ကို
အကန်းအသတ်မရှိထဲတ်ဝေသဖြင့် ငွေ
ကြေးဖောင်းပွဲမှုများလာပြီး ဈေးနှုန်းများ
အဆမတန်မြင့်မားလာသည်။ မြန်မာ
ထဲတ်ကုန်များဖြစ်သော ဆန်စပါး၊
ကောက်ပဲသီးနှံတို့ကို ဂျပန်ငွေစည်းများ
ဖြင့်ဝယ်ယူကာ အချို့ကိုအတင်းအဓမ္မ^၁
ယူဆောင်သွားခဲ့သည်။ စက်မှုလက်မှုလုပ်
ငါးများတွင် စက်ကိုရိယာအခက်အခဲနှင့်
လောင်စာရွားပါးခြင်း၊ ကုန်ကြမ်းပစ္စည်း
မရနိုင်ခြင်းတို့ကြောင့် ပြည်တွင်းထွက်လူသုံးကုန်ပစ္စည်းများ၊ မရှိသလောက်ရွားပါး
ချို့တဲ့ခဲ့သည်။ ဖက်ဆစ်လက်အောက် စီးပွားရေးသည် စီမံကိန်းများခုမှတ်လုပ်ဆောင်ခဲ့
သော်လည်း ပြည်သူများအတွက် အကျိုးရှိသောစီမံကိန်းများမဖြစ်ခဲ့ဘဲ ပို၍ဆင်းရဲတွင်း
နက်စေသော အခြေအနေများနှင့်သာကြံတွေ့ခဲ့ရသည်။ ဖက်ဆစ်လက်အောက်စီးပွားရေး
သည် ဖက်ဆစ်အစိုးရနှင့် ဂျပန်အလိုတော်ရှိများအတွက်သာ ကောင်းကျိုးဖြစ်ထွန်းစေခဲ့
သော စီးပွားရေးစနစ်ဖြစ်သည်။

ဖက်ဆစ်အုပ်ချုပ်ရေးကာလ မြန်မာလူလှန်မှုဘဝ

မေးစွန်း။ ဖက်ဆစ်အစိုးရလက်ထက် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အုပ်ချုပ်ရေး လူမှုရေး စီးပွားရေး
အခြေအနေများကို ရှင်းပြပါ။

ဖက်ဆစ်တွေကို ဘယ်လိုတော်လှန်ခဲ့သလဲဆိုတာ လေ့လာကြည့်ကြ
ရအောင်

မြန်မာတို့သည် ပြည်တွင်းပြည်ပအခြေအနေများအရ ဂျပန်တို့၏အကူအညီကိုယူခဲ့ပြီး
ဖြတ်သွေတို့ကိုတိုက်ထဲတ်ခဲ့သည်။ ဖက်ဆစ်တို့၏ စစ်အုပ်ချုပ်ရေးအောက်တွင် ပိုမို
ဆုံးရွားသော ချုပ်ချယ်နှုပ်စက်မှုကိုခံရသောအခါ ဖက်ဆစ်တို့ကိုပြန်လည်တိုက်ထဲတ်ရန်
စီမံခဲ့သည်။ တိုင်းရင်းသားအားလုံးသည် ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေးအတွက် ပိုမိုစည်းလုံး
လာသည်။ အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီး ပိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက ဤစည်းလုံးမှာကို
ပိုးဆောင်ခဲ့သည်။ ဤအခြေအနေကို အကောင်းဆုံးအသုံးပြုကာ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး
ကို ကျစ်လျစ်စွာ စီစဉ်ခဲ့ကြသည်။ ပမာဏတပ်မတော်နှင့် ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေးအင်အားစု
များပေါင်းပြီး ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေးပြည်သူ့လွှတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့(ဖတပလ)ကို ဖွဲ့စည်း
ခဲ့သည်။ ဖတပလသည် မဟာမိတ်တပ်များ၏အကူအညီဖြင့် ဖက်ဆစ်တို့ကို ပြန်လည်
တိုက်ထဲတ်နိုင်ခဲ့သည်။

မေးစွန်း။ မြန်မာတိုင်းရင်းသားတို့သည် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တို့ကို တော်လှန်ရန်အတွက်
မည်ကဲသို့ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့ရသနည်း။

လွတ်လပ်ရေးရယူဖို့ ဘယ်လိုတွေဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသလဲဆိုတာ
လေ့လာကြည့်ကြရအောင်

လန်ဒန်ရောက် မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့。

ဖက်ဆစ်တို့ မြန်မာနိုင်ငံမှုထွက်ခွာသွားပြီးနောက် ပြန်လည်ဝင်ရောက်လာသော
ပြတိသွေးအစိုးရသည် စစ်အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် မြို့ပြအုပ်ချုပ်ရေးတို့ကို ကျင့်သုံးခဲ့သည်။
ပိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဦးဆောင်သော ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေးပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ်
(ဖဆပလ)သည် မြန်မာနိုင်ငံကို တစ်နှစ်အတွင်းလွတ်လပ်ရေးပေးရန်တောင်းဆိုခဲ့သည်။
ပြတိသွေးအစိုးရသည် အနာဂတ်မြန်မာနိုင်ငံအတွက်ဆွေးနွေးရန် ပိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်
အဖွဲ့ဝင်များကို လန်ဒန်သို့ဖိတ်ခေါ်ခဲ့သည်။ ထိုဆွေးနွေးပွဲကို ၁၅ ရက်ကြာဆွေးနွေးခဲ့ပြီး
၁၉၄၃ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ (၂၇)ရက်တွင် အောင်ဆန်း-အကိုတလ္ထာဏျှော်ကို လက်မှတ်
ရေးထိုးခဲ့သည်။ ထိုစာချုပ်တွင် တစ်နှစ်အတွင်း လွတ်လပ်ရေးပေးရန် သဘောတူညီမှု
ရရှိခဲ့သည်။ သို့သော် တောင်တန်းဒေသသည် လွတ်လပ်ရေးကို ပြည်မန္တင့်အတူ
တစ်ပေါင်းတည်းရယူလိုကြောင်း ခိုင်လုံသောအထောက်အထားဖြင့် တင်ပြရမည်ဟု
ပါရှိခဲ့သည်။

ဂိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ပင်လုံစာချုပ်တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးနေပုံ

ဂိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် တောင်တန်းနှင့်ပြည်မှ တစ်ပေါင်းတည်း လွတ်လပ်ရေးရယူရန်အတွက် ပင်လုံမြို့၌ တိုင်းရင်းသားသွေးစည်းညီညွတ်ရေးညီလာခံကို ကျင်းပဲခဲ့သည်။ ထိုညီလာခံတွင် တောင်တန်းနှင့်ပြည်မှ ပူးပေါင်းရေးအတွက် ပင်လုံစာချုပ်ကို ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၁၂) ရက်နေ့တွင်ချုပ်ဆိုပြီး ဂိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်တက္ကတိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင် ၂၃ ဦးပါဝင်လက်မှတ်ရေးထိုး ခဲ့သည်။ ပင်လုံစာချုပ်ချုပ်ဆိုသောနေ့ကို ပြည်ထောင်စုရတန် ဟု သတ်မှတ်ပြီး နှစ်စဉ်အခမ်းအနားများ ကျင်းပြောသည်။

ပင်လုံမြို့၌ တောင်တန်းပြည်မှ ပူးပေါင်းရေး အလိပ်းအမှတ် ကျောက်တိုင်

ဤကဲ့သို့ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲ အောင်မြင်ခါနီးအချိန် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ (၁၉) ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့အတွင်းဝန်များရဲ့ပွဲ ဝန်ကြီးများအစည်းအဝေးပြုလုပ်နေစဉ် အမျိုးသား သစ္စာဖောက်တစ်စုံ၏လက်ချက်ပြင် ဂိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအပါအဝင် အာဏာနည် ၉ ဦးကျော်းခဲ့ရသည်။ ထိုနေ့ကို အာဆနည်း၏ဟု သတ်မှတ်ပြီးနှစ်စဉ် ဇူလိုင်လ (၁၉) ရက်နေ့ရောက်တိုင်း အာဏာနည်နေ့အခမ်းအနားကို ကျင်းပြောသည်။

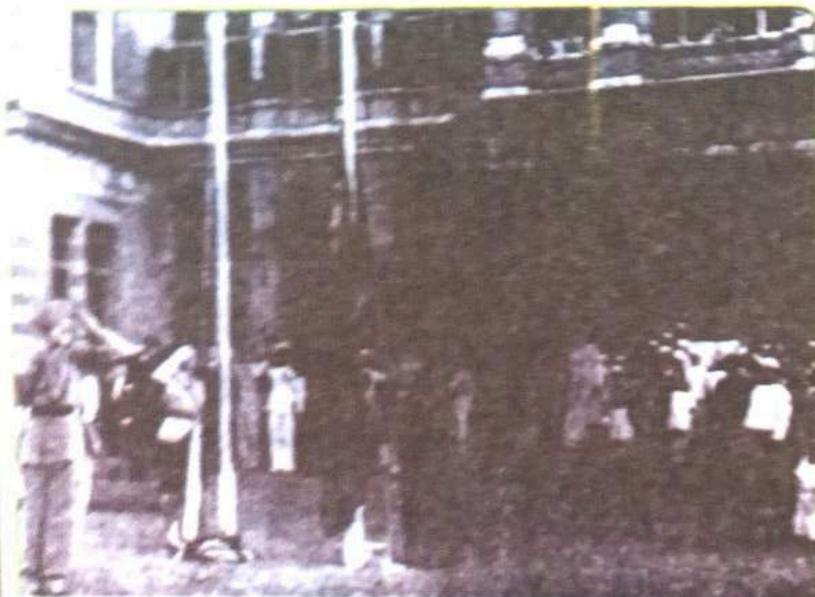
အသေးစိတ်။ ပင်လုံညီလာခံမှ မည်သည့်အကျိုးကျော်များရရှိသနည်း။

၄-ဘဏ်တရားတော်ဌာန ဝန်ကြီးမှတ်ဆောင်ရွက်သူ

လွှတ်လပ်စေရယူနိုင်ရန်
ဝန်ကြီးချုပ်သမင်နှင့်ခေါင်းဆောင်
၍ တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်
များပါဝင်သော လိုပိန္ဒီလွှာ
အဖွဲ့သည် ၁၉၇၁နှစ်ခုံနှုန်းများ
ခဲ့သည်။ ဝန်ကြီးချုပ် သမင်နှင့်
မြို့တိသွေ့နှင့်ရင်းဝန် စွဲတော်
အတ်တရားတို့သည် ၁၉၈၂၃ ခုနှစ်
အောက်တို့ဘာလ (၁၇)ရက်တွေ့၏
နှုန်းခဲ့သည်။

ထိုစာချုပ်အရ မြန်မာ
ပြည်တို့ လွှတ်လပ်သော အချုပ်
အခြာအကာကာပိုင် ပြည်ထောင်စု
သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံအပြိုင် အသိ
အမှတ်ပြုခဲ့သည်။ မြန်မာတိုင်း
ရင်းသားလူထုတစ်ရပ်လိုး မော်
မှန်းခဲ့သည် လွှတ်လပ်ရေးကို
ဘဏ့် စုစုပေါင်း ၁၄၄၀ ရှုံး၊ ၆၅၄၀
ရက်တွင်ရယူနိုင်ခဲ့သည်။ လွှတ်
လပ်ရေးကြော်သည်နှင့် တစ်
ပြိုင်နက် ဘုရင်ခံအိမ်တော်တွင်
လွှုင့်ထဲထားသော မြို့တိသွေ့
ယူနိုင်ရေးကိုလုပ်ခဲ့သည်။ ထိုနေ့ကို
လွှတ်လပ်ရေးနှင့်ဟ သတ်မှတ်ပြီး
နှစ်ဝါးအခါးအနားများ ကျင်းပ
လျက်ရှိသည်။

လွှတ်လပ်စေ ကြေညာသည့်နေ့
အထိကင်အခါးအနား

လောကျင့်ခန်း

- လုပ်ငန်း(၁) ကိုလိုနိစနစ်ဆိုသည်ကို သင်မည်သိနားလည်သနည်း။
- လုပ်ငန်း(၂) မြန်မာတိုင်းရင်းသားများသည် မည်သို့သောအကြောင်းအရင်းများကြောင့် နယ်ချုပြုတိသူနှင့် ဖက်ဆစ်တို့ကို တော်လှန်တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသနည်း။
- လုပ်ငန်း(၃) ကိုလိုနိခေတ်တွင် မြန်မာတိုင်းရင်းသားပြည်သူများသည် ဒီနှစ်ချုပ်ချယ်ခံ ခေါင်းပုံဖြတ်ခံဘဝနှင့်နေခဲ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် လွတ်လပ်ရေးကို မည်ကဲ့သို့ ထိန်းသီမ်းကာကွယ်စောင့်ရွှေ့က်သင့်ကြောင်း ရှင်းပြပါ။
- လုပ်ငန်း(၄) လွတ်လပ်ရေးရရှိသောအခါ မြန်မာပြည်သူများသည် မည်သို့ခံစားရသနည်း။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။